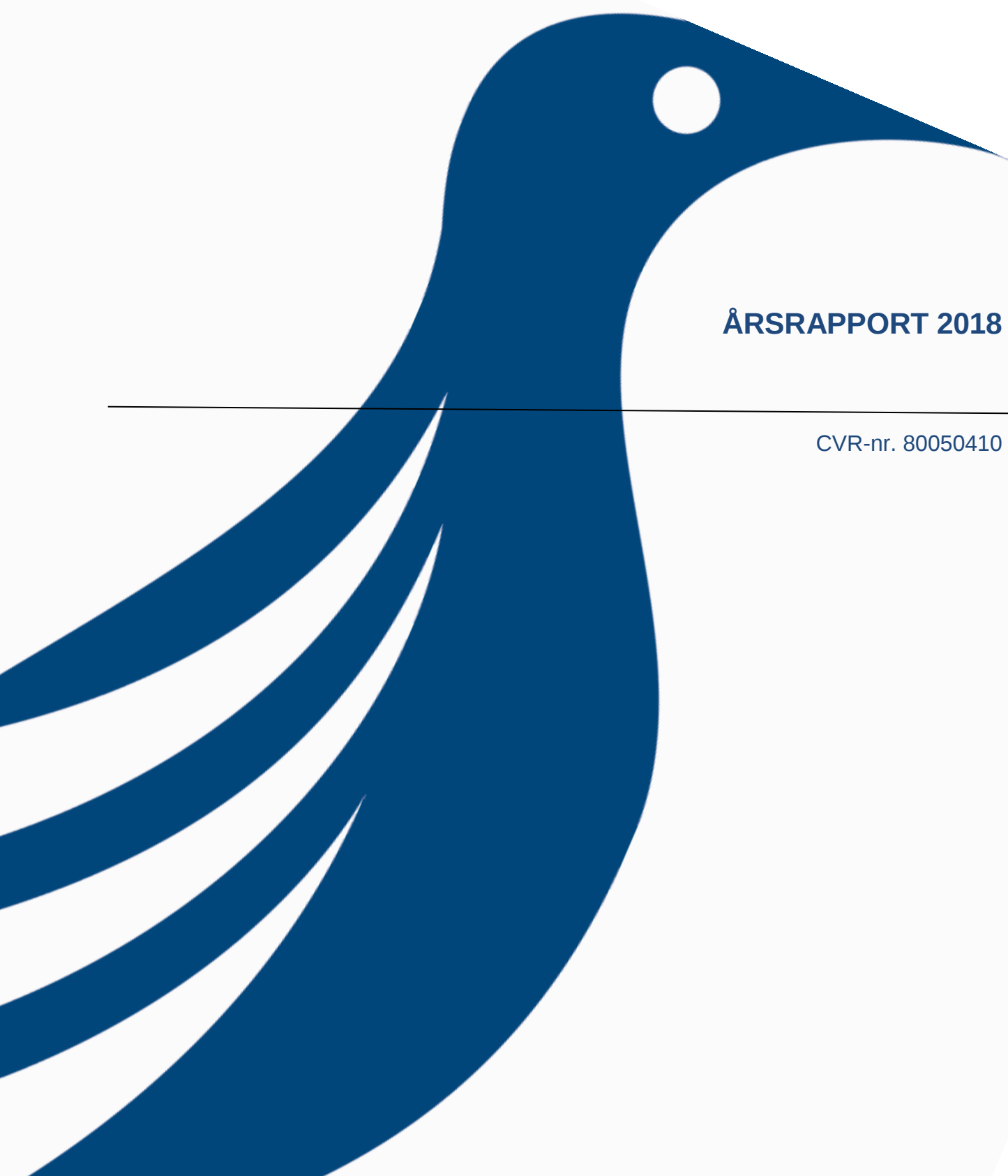

A large, stylized blue bird logo, possibly a penguin or a similar seabird, is positioned on the left side of the page. The bird is facing right, with its head and neck curved upwards. It has a white circular eye and a white beak. The body is a solid blue color, and the wings and tail are also blue, with some white curved lines suggesting feathers. The background is a light gray gradient.

ÅRSRAPPORT 2018

CVR-nr. 80050410

INDHOLDSFORTEGNELSE

Årsrapporten i overskrifter	3 - 4
Det grønlandske samfund og økonomien	5 - 24
Kort om GrønlandsBANKEN	25
Hoved- og nøgletal i sammendrag	26
Ledelsesberetning	27 - 38
Ledelsespåtegning	39
Revisionspåtegning	40 - 45
Resultatopgørelse	46
Totalindkomstopgørelse	47
Balance	48
Egenkapitalopgørelse	49
Pengestrømsopgørelse	50
Noteoversigt	51
Noter til årsrapporten, herunder anvendt regnskabspraksis	52 - 93
Oplysninger om GrønlandsBANKEN	94
Finanskalender	95
Fondsbørsmeddelelser	95
Ledelsesberetningen som defineret i lov om finansiel virksomhed omfatter siderne	3 - 38

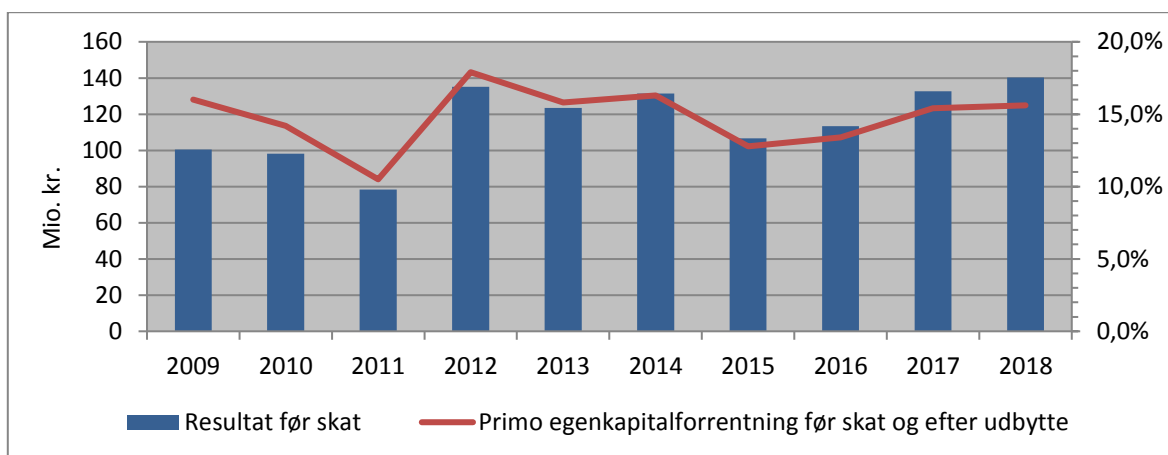
ÅRSRAPPORTEN I OVERSKRIFTER

Udlånsvækst og det bedste resultat i GrønlandsBANKENS historie.

Den positive udvikling med en stabil høj aktivitet i Grønland er fortsat i 2018. Det har givet muligheder også for GrønlandsBANKEN og aktivitetsniveauet har afspejlet sig i stor travlhed, vækst på flere væsentlige forretningsområder og både indtjeningsrekord og rekordhøjt niveau for udlån og garantier.

GrønlandsBANKEN opnåede i 2018 et resultat på kr. 140,3 mio. før skat, mod kr. 132,6 mio. i 2017. Primo egenkapitalforrentningen efter udbytte og før skat blev på 15,6 % p.a. og vurderes at være tilfredsstillende. Resultatet er rekord i bankens historie og i toppen af estimatet på kr. 120-140 mio. som banken meldte ud ved årets start.

Resultatet før kursreguleringer og nedskrivninger lød på kr. 152,8 mio. i 2018, hvilket lige netop overgår sidste års rekordresultat.

Basisdriften

Bankens basisdrift har fra årets start igen været påvirket af det lave renteniveau og faldende obligationsrente-indtægter. Den negative rente på pengemarkedet og i Nationalbanken er fortsat i 2018. Samtidig har negative indlånsrenter på bankens største indlån i mindre grad end i 2017 kompenseret for tabet ved placering af likviditet på pengemarkedet og i nationalbanken.

Til gengæld har banken haft succes med at øge forretningsomfanget. Stigende udlån, forøgede garantier og i det hele taget stigende aktivitet overalt i banken har samlet medført, at indtægterne er over niveauet i 2017. Så trods det udfordrende rentemiljø er der samlet set en stigning i netto rente- og gebyrindtægter på kr. 4,1 mio. eller 1,3 % if.t. 2017.

Omkostningerne er øget i 2018. Det er primært en forøgelse af medarbejderstaben til det gennem de senere år øgede forretningsomfang, samt øgede omkostninger til forretningsudvikling, der er årsagen. Omkostningsudviklingen er tæt på budgetteret, selvom der i året er foretaget ekstraordinær særudvikling af IT-systemer for 4,1 mio. kr. Bankens indtjening pr. omkostningskrone er dermed fortsat på et højt niveau i.f.t. sektoren generelt og basisdriften vurderes derfor tilfredsstillende.

Begrænsede tab og nedskrivninger – reducerede kurstab

Nedskrivninger og hensættelser er reduceret yderligere og falder for fjerde år i træk. Der er tale om et ganske moderat tabsniveau og dokumenterer en betydelig økonomisk robusthed hos bankens privat- og erhvervskunder. Bankens robusthed i.f.t. tab på kunders udlån illustreres ved at basisresultatet er ca. 14 gange årets nedskrivninger.

ÅRSRAPPORTEN I OVERSKRIFTER

Bankens likviditet er placeret på pengemarkedet, i obligationer og i et vist omfang i investeringsbeviser og sektoraktier. Det negative rentemiljø medfører helt forventeligt kurstab på obligationer, ligesom markedsuro, som i sidste del af 2018, kan medføre yderligere kurstab. Samlet er kurstabet på værdipapirer dog reduceret i.f.t. i 2017 og kursreguleringerne udgør derfor beskedne kr. 1,5 mio. i 2018.

Forretningsudvikling i 2018

Der er ingen tvivl om at aktiviteten i 2018 var præget af bankens egne udviklingstiltag, og en væsentlig begrundelse for væksten i udlån og garantier på 253 mio. kr. til rekordniveauet 4.750 mio. kr. Samtidig var 2018 året, hvor banken fik igangsat fire andelsboligbyggerier med lokale entreprenører, hvor banken har stået for etablering indtil glade andelshavere har taget over. De nye store initiativer er væsentlige for bankens udvikling også i de kommende år, ligesom det er tydelige beviser for, at banken forsøger at levere værdi til aktionærer, kunder og samfund.

Balance, kapital og udbytte

GrønlandsBANKENS kapitalbelastende del af balancen og særligt udlån og garantier steg tilfredsstillende igen i 2018. Vi ser fortsat muligheder for, at den forretningsmæssige vækst vil være mærkbar i de kommende år, hvilket kræver fokus på bankens kapital.

Som SIFI-udpeget pengeinstitut siden 2017 har dette også betydet, at bankens ledelse løbende vurderer kapitalstrukturen. Her er hensynet til myndighedernes forventninger til, hvordan et pengeinstitut skal være kapitaliseret nu og i fremtiden væsentligt. Derudover er der behovet for at have kapitalmæssige muskler til at kunne deltage i kreditgivning i Grønland og hensynet til at sikre at banken også kapitalmæssigt, opleves som en robust del af sektoren.

Grønland har endnu ikke indført BRRD-direktivet i grønlandsk lovgivning og banken er dermed endnu ikke pålagt et krav om nedskrivningsegne passiver (NEP), men må forvente at et krav bliver fastlagt i løbet af 2019.

På baggrund af disse forhold indstiller banken et udbytte på kr. 30 pr. aktie og dermed fastholdes bankens solvensprocent på 22,7, mens solvensbehovet falder fra 10,4 i 2017 til 10,3 i 2018. I lyset af usikkerheden om hvilke kapitalkrav banken vil blive mødt af og usikkerhed om priser og vilkår for andre kapitalinstrumenter vurderer vi dog også, at kapitalprocenten skal være høj. Samtidig vurderer vi at bankens evne til at generere overskud betyder, at banken kan forøge kernekapitalen i de kommende år, ligesom banken kan afsøge mulighederne for alternative kapitalinstrumenter. Med udbyttet på 30 kr. pr. aktie fastholder banken en af de højeste udbytte-procenter i sektoren.

Udviklingen i 2019

Den økonomiske udvikling i Grønland ventes moderat forbedret i 2019 og på lidt længere sigt bliver det yderst interessant at se hvilken aktivitet, der skabes som følge af beslutningen om lufthavnsbyggerier. I GrønlandsBANKEN ser vi derfor gode muligheder for udvikling af den traditionelle bankforretning og samtidig øge effektiviteten i 2019 og de kommende år.

Banken vil naturligvis være udfordret af det fortsat lave renteniveau, forøget konkurrence generelt i sektoren og bl.a. stigende compliance-omkostninger. Hertil vil politiske beslutninger kunne ændre på rammevilkårene i Grønland og i sektoren, ligesom den geopolitiske situation forøger usikkerheden.

Det medfører en naturlig usikkerhed om kapitalmarkederne der påvirker bankens kursreguleringer. Tab og nedskrivninger forventer vi dog fortsat på et lavt niveau. Bankens forventning til årets resultat før skat er herefter kr. 130-150 mio.

Nuuk, den 28. februar 2019

Martin Birkmose Kviesgaard, Bankdirektør

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

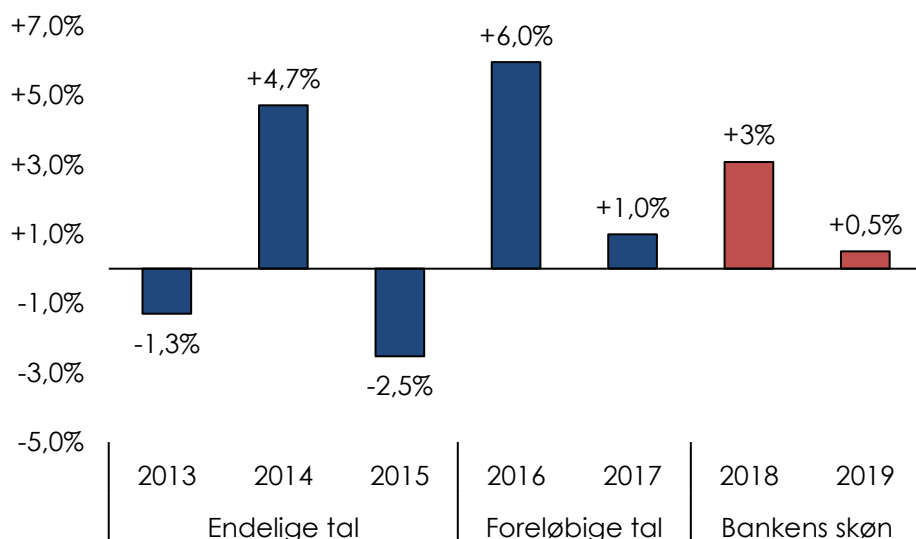
Det går godt for økonomien

Den grønlandske økonomi har i flere år været præget af højkonjunktur. De foreløbige tal viser en realvækst i BNP på hele 6,0% i 2016 og på 1,0% i 2017. GrønlandsBANKEN vurderer, at væksten fortsatte i 2018 med en BNP-vækst på omkring 3%, men at væksten vil aftage i 2019, jf. Figur 1.

Figur 1

Den økonomiske udvikling

Realvækst i bruttonationalprodukt (BNP)

Note: Figuren viser realvæksten i bruttonationalproduktet (BNP), som er et mål for værdiskabelsen i Grønland. Realvæksten i BNP tager ikke højde for indkomster og overførsler til og fra udlandet og ændringer i købekraften fra eksempelvis stigende eksportpriser ift. importpriserne.

Kilde: Grønlands Statistik og egne skøn

Væksten i 2018 skyldes især stigende rejkevoter og et øget forbrug i det offentlige, særligt i kommunerne. Byggeriet og væksten i privatforbruget er derimod aftaget i forhold til 2017, hvilket trækker væksten nedad. Vækstskønnet for 2018 er på linje med Økonomisk Råds seneste vækstskøn fra september 2018, som lød på 2,9%.

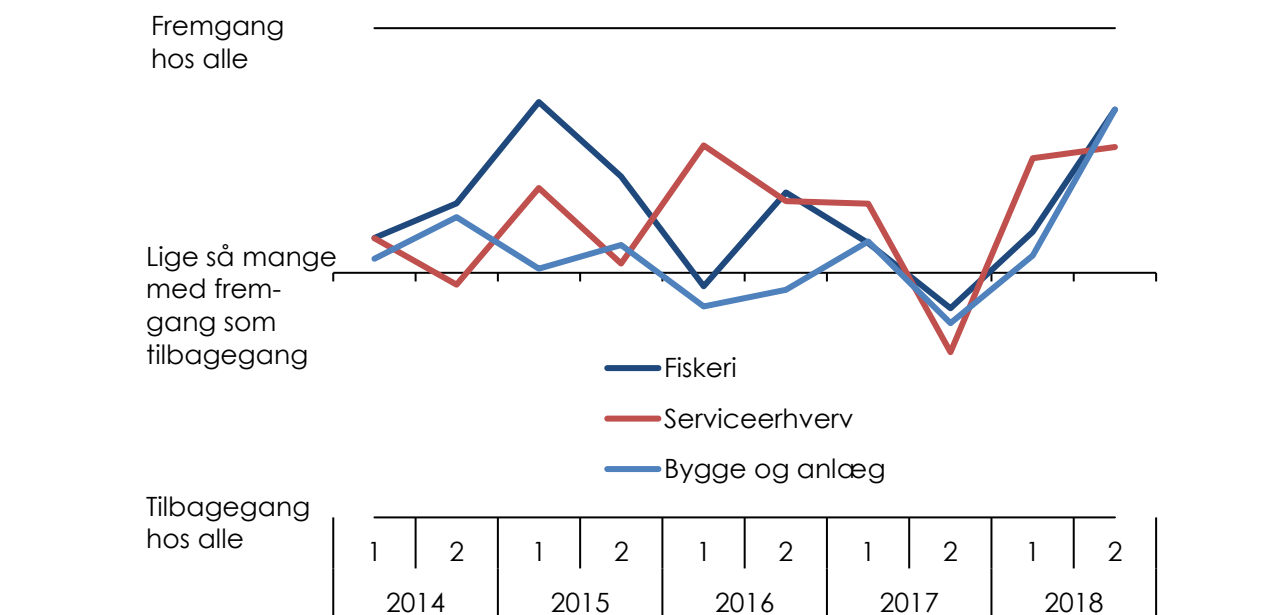
Økonomisk Råd vurderede imidlertid, at væksten vil fortsætte ind i 2019 med en skønnet vækstrate på 3,0%. Siden september er udsigterne for 2019 dog ændret, og der er nu forventning om en nedgang i det offentlige forbrug og stort set uændret fiskeri. GrønlandsBANKEN forventer derfor umiddelbart en BNP-vækst på mellem 0 og 1 % i 2019.

Der er i de seneste år sket store revisioner i BNP-væksten. Det viser, at man skal være varsom med at benytte foreløbige og forventede BNP –tal som det eneste pejlemærke for, hvor økonomien bevæger sig hen. Det kan være en fordel at inddrage andre nøgletal til at tage temperaturen på økonomien. En god indikator for den positive udvikling er, at de grønlandske virksomheder over en bred kam meldte om fremgang i 2018, jf. Figur 2.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Figur 2

Grønlandske virksomheders vurdering af konjunktursituationen

Note: En positiv indikator betyder, at flere af de adspurgte virksomheder har peget på fremgang end på tilbagegang i indeværende og kommende halvår. Indikatoren fortæller ikke noget om, hvor stor fremgangen var, men et større tal betyder, at en fremgang var mere sandsynlig. Indikatoren er beregnet som et gennemsnit af nettotallene for spørgsmålene om virksomhedernes 'realiseret omsætning', 'forventet omsætning' og 'investeringsplaner'. Nettotallet angiver forskellen mellem procenttallene for svarene 'større' og 'mindre'. I beregningen vægtes virksomhederne efter deres størrelse målt på beskæftigelsen, og virksomhederne bedes tage højde for sædvanlige sæsonudsving i deres besvarelser.

Kilde: Copenhagen Economics for GrønlandsBANKEN

Højkonjunktoren viser sig også ved, at antallet af jobsøgende faldt for fjerde år i træk i 2018, og virksomhederne melder samtidig om stigende mangel på arbejdskraft. Hvis presset på arbejdsmarkedet stiger yderligere, er der risiko for overophedning af økonomien.

I en højkonjunktur bør finanspolitikken bidrage til at dæmpe væksten for at understøtte et balanceret og langvarigt opsving. GrønlandsBANKEN medgiver, at det er vanskeligt at tilrettelægge de finanspolitiske instrumenter tidsmæssigt, men der bør ikke være høj realvækst i det offentlige forbrug under en højkonjunktur. Der er tegn på, at finanspolitikken er med til at øge presset på arbejdsmarkedet.

Den økonomiske udvikling har i en lang årrække været ganske robust og vedholdende. Væksten i Grønland har set over 15 år været højere end både EU og Danmark, og Grønlands økonomi har det meget bedre end pressedækningen i eksempelvis Danmark tyder på. Den danske presse har specielt i forhold til Grønland taget udgangspunkt i enkeltstående tilkendegivelser uden at lægge vægt på den langsigtede performance. Det er også et sundhedstegn, at de seneste års vækst i økonomien er blevet absorberet på en måde, hvor ledigheden er faldet markant og uden at det i væsentlig grad har ført til et inflationært pres.

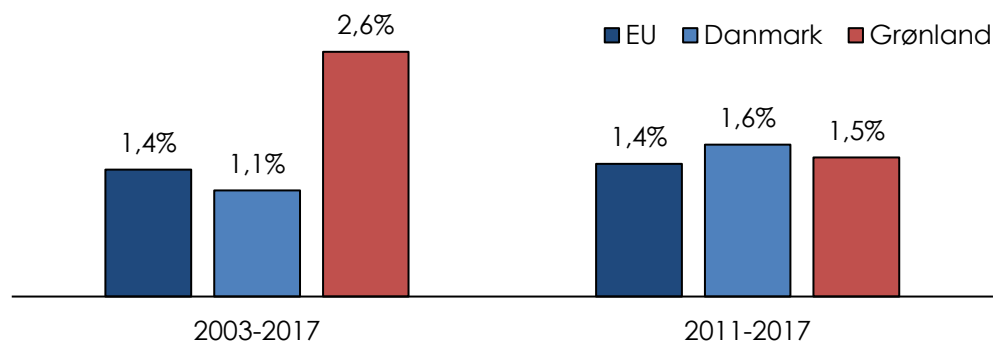
Selvom der er udfordringer (jf. senere afsnit) så går det i virkeligheden økonomisk rigtig godt i Grønland. Siden 2003 er den grønlandske økonomi vokset dobbelt så hurtigt, som både den danske og europæiske økonomi, ikke mindst fordi Grønland kom nænsomt gennem finanskrisen. Efter finanskrisen er væksten tiltaget i Danmark og har efter 2011 været på niveau med væksten i Grønland, jf. Figur 3.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Figur 3

Vækst i bruttonationalprodukt (BNP)

Gennemsnitlig årlig vækst

Note: Tallene for 2016 og 2017 er foreløbige. Figuren viser udviklingen i kædede værdier.

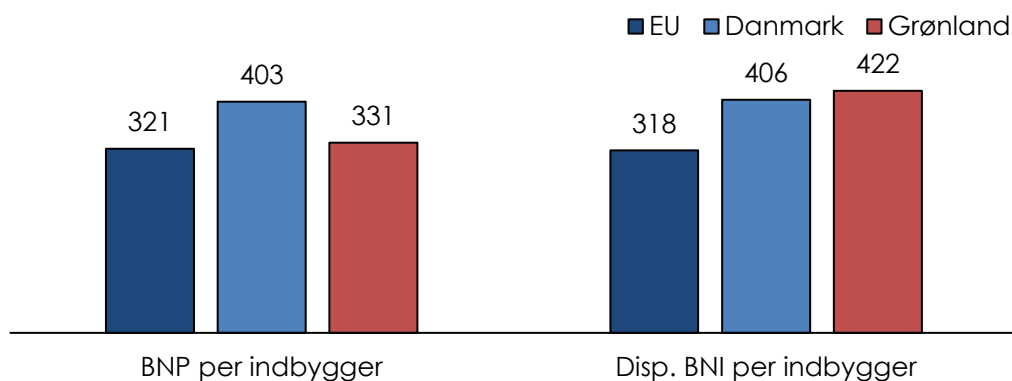
Kilde: Grønlands Statistik og Eurostat

Siden starten af 1990'erne har der været et velstandsgab i forhold til Danmark og andre lande selvom BNP pr. indbygger som anført er forøget. Men velstandsgabet er indhentet og velstandsniveauet oversteg det danske i 2017, målt ved disponibelt BNI per indbygger, som inkluderer bloktilskuddet fra Danmark, jf. Figur 4.

Figur 4

Velstandsniveau i 2017

1.000 kr. (grønlandsk prisniveau)

Note: BNP er et mål for værdiskabelsen i Grønland, og disponibelt BNI er et mål for den samlede indkomst inkl. nettooverførsler udefra. Tallene er foreløbige. Der er korrigeret for forskelle i købekraft som følge af forskelle i prisniveauer mellem landene. Disponibelt BNI er beregnet som BNP minus overførsler til udlandet (estimeret) plus overførsler fra EU og refusioner og bloktilskud fra den danske stat.

Kilde: Egne beregninger baseret på Grønlands Statistik, OECD og Eurostat

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Beslutningen om nye lufthavne

Den mest vidtrækkende beslutning siden Selvstyreloven i 2009 blev truffet på efterårssamlingen 2018 med vedtagelsen af loven om rammebetingelser for anlæg og finansiering af nye lufthavne i Nuuk, Ilulissat og Qaqortoq.

Afklaringen har skabt optimisme i de tre byer. Mest tydelig er denne forventningseffekt i hotelbranchen i Nuuk og Ilulissat, hvor flere aktører har afventet en afklaring om igangsættelse af planlagte byggerier. Det er en betydelig potentiel gevinst for samfundet, at de nye lufthavne på denne måde kan skabe grobund for flere virksomheder, der øger værdiskabelsen.

Der kan nu fokuseres på, hvordan vi udnytter de nye lufthavne til at skabe størst mulig værdi for samfundet. Debatten har dog fyldt meget i mange år og til tider været både ophedet og følelsesladet, hvilket er forståeligt og der er da også tale om et politisk og økonomisk kompromis.

Trods vedtagelsen af rammeloven er der stadig langt til mål. Der er stadig mange beslutninger, der skal træffes, for at sikre det størst mulige afkast for samfundet af investeringen i de nye lufthavne og sikre, at der skabes økonomisk fremgang på baggrund af den forbedrede infrastruktur.

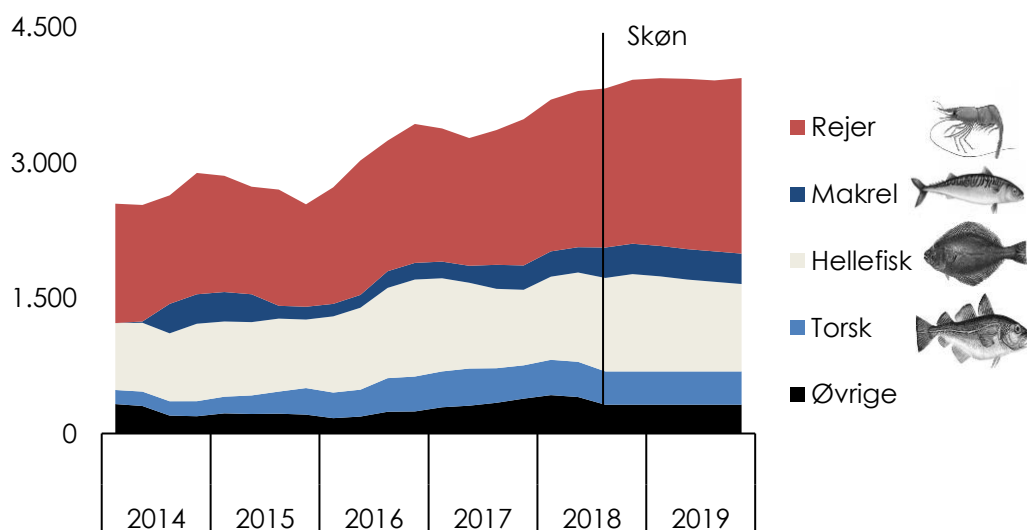
Fiskeriet

Det går godt for landets største eksporterhverv. Eksportværdien af rejer og fisk steg med omkring 10% fra 2017 til 2018. Dermed er eksportværdien steget tre år i træk, hvilket hovedsageligt skyldes stigende mængder rejer og hellefisk. Rejekvoterne ved Vestgrønland blev hævet fra 90.000 tons til 101.250 tons i 2018. De foreløbige statistiske oplysninger peger samtidig på, at eksportpriserne også steg og at værdien af rejeksperten derfor er steget i forhold til 2017, jf. Figur 5.

Figur 5

Årlig værdi af eksporten af fisk og skaldyr

Mio. kr.

Note: Figuren viser summen over de seneste 4 kvartaler målt i løbende priser. Makrelfiskeriet finder især sted i 3. kvartal. For rejer og hellefisk er skønnet baseret på fastholdte priser, og en mængdemæssig stigning i 4. kvartal 2018 på hhv. +17% og +0% i forhold til samme kvartal året før, og en ændring i mængden på hhv. +8% og -4% i 2019 i forhold til 2018. For torsk, makrel og øvrige arter er skønnet baseret på en forventning om fastholdte mængder og priser i forhold til samme kvartal året før.

Kilde: Grønlands Statistik og egne skøn

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

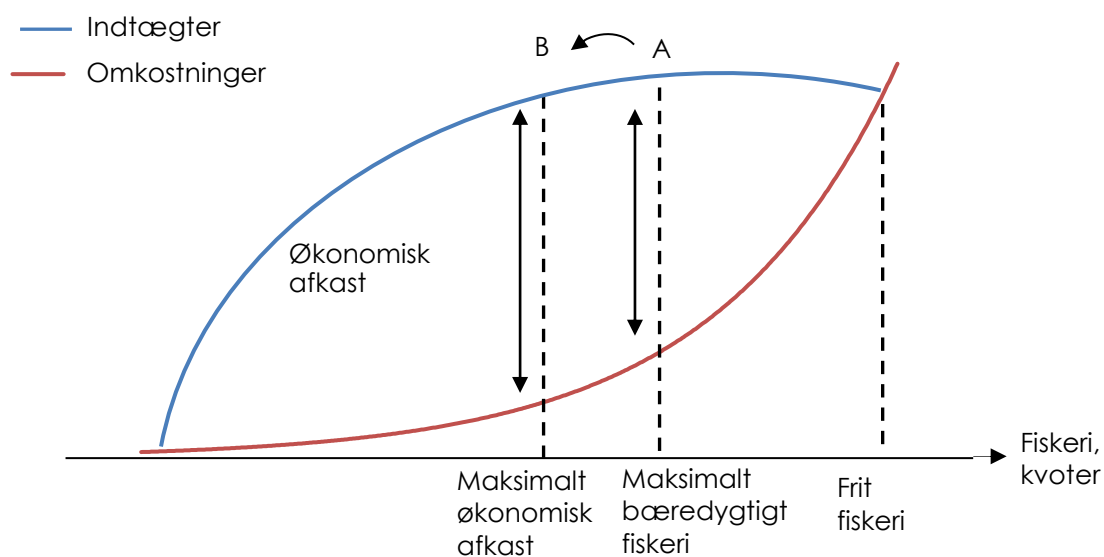
I 2019 forventes der ikke store ændringer i fiskeriet. Rejekvoten for Vestgrønland er fastsat til 105.000 tons, hvilket er en stigning på 3,7% i forhold til 2018, og derudover overføres der mere kvote fra 2018 til 2019, end der blev overført fra 2017 til 2018. Omvendt sænkes kvoterne i det indenskærs fiskeri efter hellefisk og torsk med hhv. 7% og 18%. Det sker som et resultat af gentagne advarsler fra Naturinstituttet om, at bestanden fiskes for hårdt. Kvoterne i det indenskærs hellefiskefiskeri er dog fortsat 60% højere end den biologiske rådgivning. I det indenskærs torskefiskeri er kvoterne i 2019 fortsat mere end tre gange så høje som den biologiske rådgivning. Kvoterne i det indenskærs fiskeri bør som minimum bringes ned til det biologisk bæredygtige niveau for at sikre det størst mulige afkast til samfundet.

Der kan endda være samfundsøkonomisk gode argumenter for at sætte kvoterne *lavere* end den biologiske rådgivning. Der er et positivt afkast for samfundet ved at sætte kvoten lavere end den biologisk bæredygtige mængde, hvis der er ekstra omkostninger ved at fange og forarbejde hvert ekstra tons fisk. Når der fiskes omkring den biologisk maksimalt bæredygtige mængde, er der ikke ekstra indtægter ved at øge fiskeriet, fordi hvert ekstra fisket ton betyder færre fisk i fremtiden.

Figur 6

Illustration af samfundsøkonomisk afkast for forskellige kvoter

Indtægter og omkostninger i fiskeriet

Note: Figuren er illustrativ.

Kilde: OECD (2011): "Ensuring a Sustainable and Efficient Fishery in Iceland", OECD Economics Department Working Papers, No. 891

Forslaget til en ny fiskerilov skabte stor debat, da det blev diskuteret i efteråret. Kernen i debatten synes at handle om, hvorvidt samfundet kan acceptere, at den fælles fiskeressource ejes af få og om man kan ændre på dette uden at forringe rammevilkårene og forringe det samfundsøkonomiske afkast.

Lovforslaget, der også efter bankens opfattelse var problematisk, blev udskudt og der forventes nedsat en fiskerikommission. For at sikre værdi af kommissionens arbejde bør der udformes et kommissorium med klare og tydelige retningslinjer for kommissionens arbejde.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

En grundlæggende indsigt, der bør indgå i kommissionens arbejde, er, at det størst mulige afkast for samfundet af fiskeressourcen opnås ved, at så få som muligt fisker så effektivt som muligt. Jo flere beskæftigede i fiskeriet, des mindre afkast til samfundet og des mindre kvote og indkomst er der per fisker, og des færre beskæftigede er der til rådighed for andre værdiskabende erhverv i samfundet. En effektiv brug af fleksible fiskeriafgifter bør derudover anvendes.

Det er bekymrende, at antallet af licenser i jollefiskeriet er steget eksplosivt de seneste år. Dels sænker det effektiviteten i hele erhvervet, dels betyder det, at de større kuttere med hellefiskekvoter har svært ved at skaffe besætninger, da mange af de tidligere besætningsmedlemmerne er blevet jollefiskere. Det modvirker den nødvendige modernisering af fiskeriet, så man kan få mere tidssvarende fartøjer, der kan sikre at fiskeriet og fangstbehandlingen bliver optimal.

Den kommende fiskerikommission bør belyse, hvordan vi kan sikre en fortsat effektivisering samtidig med en politisk acceptabel kontrol med fiskeriet. I det kystnære fiskeri efter hellefisk synes individuelle omsættelige kvoter for joller med tilhørende klart definerede grænser for ejerskab af den samlede kvote at være en oplagt metode til at opnå dette, til gavn for såvel den enkelte fisker som for samfundet.

Privatforbrug

De stigende indkomster under højkonjunktoren har afspejlet sig i privatforbruget, som steg reelt med 1,2% i 2016 og 2,4% i 2017. Mange har fået flere penge mellem hænderne. Importen af forbrugsvarer indikerer dog, at væksten i privatforbruget er stagneret i 2018. I 2018 faldt værdien af de importerede forbrugsvarer for første gang siden 2014.

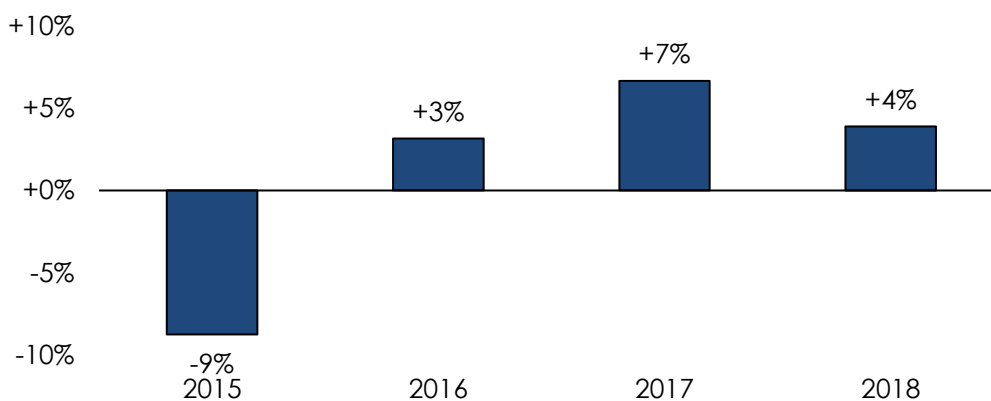
Den øgede optimisme hos husholdningerne kan mærkes i GrønlandsBANKEN. Bankernes udlån til private er steget i 2016, 2017 og 2018, jf. Figur 7. Til gengæld er realkreditgælden næsten uændret gennem en årrække. Det dækker over, at realkreditlån i Grønland er med afdrag, og at den lave rente betyder en høj afviklingsevne. Den samlede private gældsætning er derfor fortsat relativt lav. Særligt når der samtidig tages højde for strukturelle ændringer, med flere private boligejere og at der i 2018 er sket førtidsindfrielse af mange "20-20-60-lån" til det offentlige. Dermed er der i et vist omfang tale om en omlægning fra offentlige lån til bank/realkreditgæld og dermed ikke en reel stigning i den private gældsætning.

I de kommende år forventes tendensen til afvikling af lån ydet af det offentlige, samt store afdrag på realkreditlån at fortsætte ligesom den private boligmasse er i fortsat vækst. Det er en sund økonomisk udvikling.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Figur 7**Bankernes udlån til private**

Vækst i årsgennemsnit

Note: Figuren viser den årlige udvikling i udlån til private bosiddende i Grønland fra pengeinstitutter i Danmark og Grønland i løbende priser. For 2018 viser figuren en beregning baseret på data til og med 3. kvartal.

Kilde: Grønlands Statistik og egne beregninger

Turisme

Turismen er fortsat i fremgang, men ligesom for privatforbruget er der tegn på, at væksten kan være stagneret i 2018 i forhold til årene 2015-2017 selv om tallene fortsat er usikre.

Selvom det overordnet set går godt for turismen i Grønland, synes der at være et markant vækstpotentiale, når man sammenligner med Island og Færøerne, jf. Figur 8.

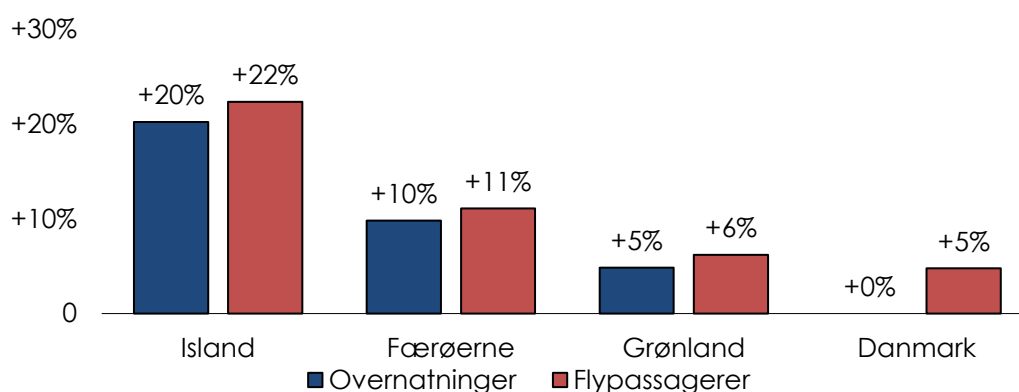
Ved at gøre det hurtigere og billigere at flyve fra udlandet til slutdestinationen i Grønland kan de nye lufthavne medføre et niveauskifte i turismen, når de efter planen åbner i 2023.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Figur 8

Vækst i turisme

Gennemsnitlig årlig vækst siden 2014

Note: Figuren viser den gennemsnitlige årlige vækst i antallet af flypassagerer på internationale ruter og hotelovernatninger af udlændinge fra 2014-turistsæsonen til 2018-turistsæsonen. Turistsæsonen 2018 opgøres her fra den 1. oktober 2017 til 30. september 2018. For Færøerne og Grønland er flypassagervæksten dog opgjort fra 2014 til 2017.

Kilde: Islands Statistik, Færøernes Statistik, Grønlands Statistik og Danmarks Statistik

Betydningen af lufthavnsudvidelserne afhænger imidlertid af billetpriserne på flyvninger til og fra udlandet. Her er der flere forskellige effekter i spil:

På den ene side reducerer de sparede mellemlandinger i Kangerlussuaq og Narsarsuaq omkostningerne og det er sandsynligt, at der kommer øget konkurrence og måske nye ruter.

På den anden side skal udgifterne til renter og afdrag på lånene til byggeriet af de tre lufthavne betales af besparelser på servicekontrakter m.v. og lufthavnsafgifter, hvilket isoleret betragtet giver lidt højere billetpriser. For samfundet som helhed er det helt afgørende, at de samlede omkostninger i lufttrafikken bliver nedbragt og at adgangen til landet bliver gjort nemmere for både befolkningen og udlændinge.¹

Det er en målsætning at tiltrække flere turister til Grønland, men samfundet skal både kunne leve af og leve med de ekstra turister fremover. Én strategi kan i den forbindelse være at fokusere markedsføringen og produktudviklingen mod de segmenter, der lægger flest penge lokalt, fx adventure-turister, der søger unikke oplevelser, og mod segmenter, der kommer uden for højsæsonen.

De nye lufthavne øger ikke kun turismen. De åbner også samfundet op for omverdenen. Den øgede tilgængelighed åbner for nye forretningsmuligheder og aktiviteter. Lufthavnene kan på den måde understøtte vækst og velstand, men de er ikke et vidundermiddel i sig selv. Grønland opnår først det fulde potentiale, hvis private investeringer i fx oplevelseserhverv, restauranter, hoteller og andre erhverv bliver tilstrækkeligt attraktive. Det kræver gode og stabile rammevilkår for private aktører, hvilket dækker over alt fra effektiv sagsbehandling i kommunerne til god infrastruktur på andre områder (fx internet og veje), konkurrencedygtige skatteregler og attraktiv offentlig service. Samtidig kræver det adgang til arbejdskraft og risikovillig kapital, markedsføring af landet og ikke mindst en åbenhed overfor udenlandske investeringer her i landet. Det

¹ I september 2018 indgik selvstyret en aftale med Danmark om finansieringen af lufthavnene, som reducerer finansieringsomkostningerne markant.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

er derimod ikke det offentliges opgave at afdække og udforme de konkrete forretningsmuligheder. Det er op til private aktører at identificere og udnytte de kommercielle forretningsmuligheder.²

Råstoffer

GrønlandsBANKEN har traditionelt kommenteret udviklingen på det potentielt meget vigtige råstofområde, men i vurderingen af den samfundsøkonomiske udvikling er det aktuelle aktivitetsniveau på råstofområdet ubetydeligt.³ Samtidig synes de politiske tiltag for at fremme råstofudviklingen ikke markant at kunne ændre og forbedre muligheden for at udvikle området til et bærende erhverv inden for en overskuelig årrække. Det forekommer derfor ikke sandsynligt, at Grønland i væsentlig grad vil lykkes med at udvikle dette potentielt betydningsfulde område, hvis ikke der sker væsentlige ændringer. Vi vil derfor henvise til de senere års årsrapporter, hvor der er anført en række anbefalinger om forbedringer af Grønlands konkurrenceevne på råstofområdet. Det skal dog tilføjes, at der er en række efterforskningsaktiviteter i gang, hvor der potentielt er mulighed for at et eller flere vil medføre nye miner.

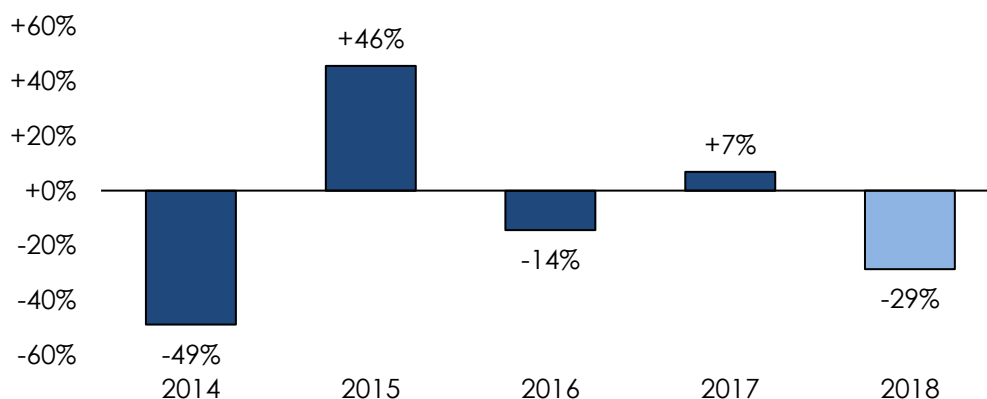
Byggeri

Der er tegn på, at det samlede byggeri er aftaget lidt i 2018 i forhold til 2017. Værdien af importen af byggematerialer i årets tre første kvartaler aftog med 17% i 2018 i forhold til 2017, og forbruget fra selvstyrets Anlægs- og Renoveringsfond er skønsmæssigt faldet med 29% i 2018 i forhold til 2017, jf. Figur 9.

Figur 9

Forbrug fra Anlægs- og Renoveringsfonden

Vækst i årsgennemsnit

Note: Søjlerne viser den årlige udvikling i årsgennemsnittet i 3 mdr. glidende gns. fra forbrug fra Anlægs- og Renoveringsfonden i løbende priser. For 2018 viser figuren en overhængsberegning baseret på data til og med september 2018.

Kilde: Grønlands Statistik og egne beregninger

Figuren viser udsvingene i selvstyrets byggeri fra år til år. Foruden det selvstyrefinansierede byggeri har der været statsligt byggeri af fængsel i Nuuk og byggeri af havn i Nuuk udenfor selvstyrets økonomi. De senere år har der været få større offentlige udbud, men til gengæld synes en stadig stigende andel af især boligbyggeriet i Nuuk at blive igangsat på initiativ af private bygherrer. Uden de sidste års private byggeri, der i nogen

² Eksempelvis kan de nye visitorcentre i Nuuk og Ilulissat varetage en offentlig funktion (markedsføring eller museum) eller en privat funktion (café).

³ I 2015 udgjorde bruttoværditilvæksten i branchen 'råstofudvinding' 83 mio. kr., og det foreløbige tal for 2017 viser en bruttoværditilvækst på 64 mio. kr. Til sammenligning udgjorde bruttoværditilvæksten i branchen 'Landbrug, jagt mv.' 341 mio. kr. i 2015.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

omfang er baseret på offentlige lejekontrakter, havde vi formentlig set en egentlig nedgang i byggeriet i 2018.

Det er afgørende så vidt muligt at tilpasse byggeriet til den aktuelle situation på arbejdsmarkedet, og byggekapaciteten er da også i det væsentlige udnyttet fuldt ud, selv om der er regionale forskelle. Der er begyndende tegn på, at kapacitetspresset i byggeriet omsætter sig i lønstigninger. Efter halvandet år uden stigninger i lønomkostningerne, steg arbejds lønnen med næsten 3% fra første til andet halvår af 2018. Det er på denne måde positivt, at der ikke har været høj vækst i det offentlige byggeri i 2018.

Fra anden halvdel af 2019 og frem er der udsigt til en stigning i anlægsaktiviteterne med flere store projekter i støbeskeen. Hvis efterspørgslen efter håndværkere dermed øges, risikerer lønninger og priser på byggeriet at stige. Projekternes størrelse taget i betragtning synes det derfor hensigtsmæssigt at starte byggerierne af de tre forskellige lufthavne delvist forskudt – også selvom kun en mindre del af lufthavnsbyggerierne med al sandsynlighed vil blive udført af lokal arbejdskraft. Et delvist forskudt byggeri af lufthavnene må derudover forventes at billiggøre byggeriet, hvis maskiner og erfaringer fra den første lufthavn kan genbruges ved den næste.

Boligmarkedet

Det er positivt, at der bliver igangsat flere private boligbyggerier. Boligefterspørgslen i de større byer er steget hurtigere end udbuddet, og der er i dag en markant mangel på boliger. På ejerboligmarkedet i Nuuk omsættes ejerboliger hurtigt og priserne er svagt stigende. På lejemarkedet er der få tilgængelige boliger fra private udlejere, og ventetiden for en offentligt udlejet bolig er på 5-6 år. I Ilulissat, Sisimiut og andre større byer er der ligeledes boligmangel.

Ligesom det øvrige boligudbud er de nye private initiativer i Nuuk imidlertid i væsentligt omfang baseret på det offentlige. Kommuneqarfik Sermersooq har indgået flerårige lejekontrakter og lejer efterfølgende boliger ud. Alle typer af boliger subsidieres i dag af det offentlige, direkte og indirekte. Subsidieringen er omfattende og uigennemskuelig, og den medvirker til at øge boligefterspørgslen og bolig manglen.

Der er gode argumenter imod at give store generelle tilskud til boliger.⁴ Ligesom fx fødevarer, ferierejser eller møbler, bør boligbenyttelse ikke begunstiges på bekostning af andet forbrug. Alle typer af forbrug bør som udgangspunkt ligestilles. På samme måde bør de høje byggeomkostninger i Grønland naturligt betyde, at en større andel af forbrugsmulighederne benyttes på boligbenyttelse, eller at man vælger at have mindre boliger. Ved at subsidiere generel boligbenyttelse i stedet for eksempelvis at give en generel skattelettelse, forvrider man husholdningernes forbrug og sænker den generelle velfærd.⁵ Det kan dog være en yderst relevant socialpolitisk målsætning at sikre lavindkomstgruppers adgang til en rimelig bolig, men denne målsætning bør sikres via en målrettet boligsikring.

Boligmangelen har en direkte sammenhæng med den aktuelle situation på arbejdsmarkedet. Hvis man ønsker at flytte til Nuuk og ikke har et job på hånden med tilhørende personalebolig, er det meget svært at finde en attraktiv bolig. Det er dyrt og svært for virksomheder at etablere sig og tiltrække medarbejdere udefra, hvis ikke virksomhederne selv ejer personaleboliger. Det betyder, at virksomheder i dag betaler væsentligt mere hos en privat udlejer i forhold til hvad medarbejderen skulle betale i en tilsvarende offentlig lejebolig. Samtidig er der eksempler på jobansøgninger, der i højere grad er motiveret af den tilhørende personalebolig end af selve jobbet. Sådanne mismatch på arbejdsmarkedet kan sænke produktiviteten og bremse omstillingen mod øget privat virksomhed og beskæftigelse.

⁴ Et generelt tilskud til boliger kan kun begrundes, hvis befolkningen systematisk vælger et boligforbrug, der kvantitativt eller kvalitativt er samfundsmæssigt for lavt. Det kan fx være tilfældet, hvis den enkelte ikke tager tilstrækkeligt hensyn til boligens betydning for helbred eller børns opvækst. Det er imidlertid ikke oplagt, at dette er tilfældet for befolkningen generelt.

⁵ I 2011 vurderede Skatte- og Velfærdscommissionen, at de samlede boligsubsidier svarer til en 7-8%-point højere indkomstskatteprocent, eller at hver eneste skatteborger i gennemsnit betaler 9.000 kr. mere i skat om året (svarende til 10.000 kr. i dag).

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Reformer på boligområdet er vigtige, men vanskelige, da de kan betyde store ændringer. Reformen må derfor indføres over en årrække for ikke at skabe problemer for de enkelte familier. Udfasningen af 20-20-60-lånene er et skridt i den rigtige retning, mens ændringer i øvrigt skal samtænkes med andre skatterelaterede reformer.

Ud over mere kostægte huslejer hos de offentlige udlejere kan en strategi til at øge udbuddet af boliger i de større byer være at prioritere renoveringer. Der er i dag et stort vedligeholdelsesefterslæb, og mange offentligt ejede boliger står tomme på grund af misvedligehold. Nogle boliger bør rives ned, og andre bør renoveres for at udnytte den eksisterende boligmasse så godt som muligt. Renoveringen kan finansieres gennem en normalisering af de offentlige huslejer og låneoptag inden for rammerne af budgetloven.⁶

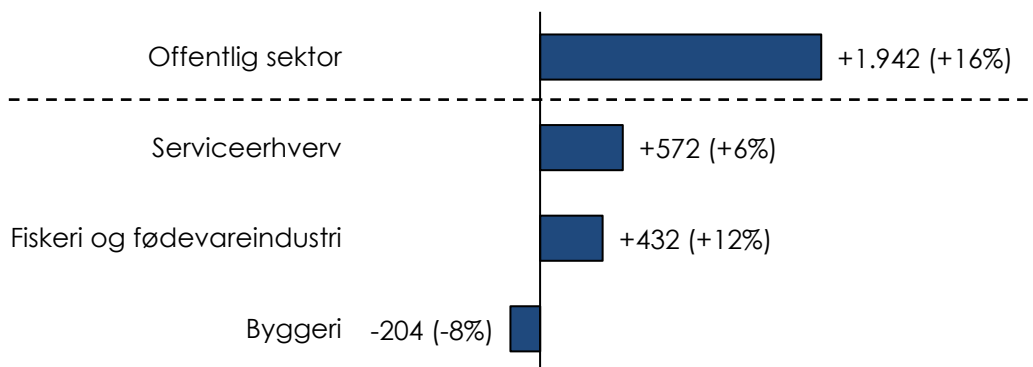
Arbejdsmarkedet

Der er et højt tempo på arbejdsmarkedet. I de sidste 10 år er beskæftigelsen steget med ca. 4.000 personer. Halvdelen af beskæftigelsesvæksten er imidlertid sket i den offentlige sektor, svarende til en 16% stigning i den offentlige beskæftigelse, jf. Figur 10. Denne udvikling står i kontrast til den meget ambitiøse målsætning i selvstyrets Holdbarheds- og vækstplan fra 2016 om at reducere den underliggende årlige realvækst i de offentlige udgifter fra 3% til 0,5% gennem effektiviseringer.

Figur 10

Ændring i beskæftigelsen 2007-2017

Personer i gennemsnit per måned

Note: Serviceerhverv dækker over handel, transport, hoteller, restauranter, kommunikation, finansiering og forsikring samt drikkevarer, tekstil-, læder-, papir-, stenindustri og forsyningsindustri.

Kilde: Grønlands Statistik

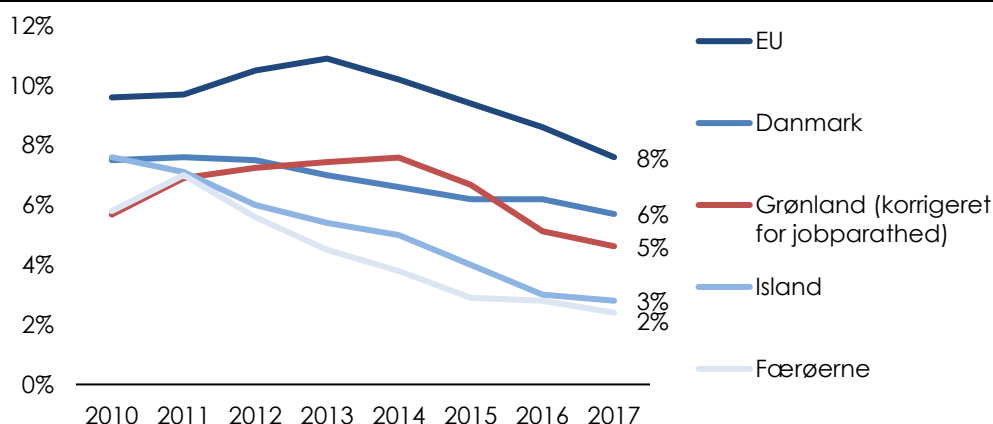
Ledigheden har været faldende siden 2014 og udgjorde i 2017 omkring 5% af arbejdsstyrken, hvis der korrigeres for arbejdsløse, der ikke er umiddelbart jobparate, jf. Figur 11. Ledigheden er derudover fortsat faldet i 2018, og er dermed historisk lav. Ledigheden har ligeledes været faldende i Danmark og Europa. I Danmark mangler der håndværkere, lærere, sygeplejersker osv. Det er derfor også blevet sværere for de grønlandske virksomheder og offentlige institutioner at tiltrække arbejdskraft udefra.

⁶ Ifølge budgetloven skal låneoptagelse og garantistillelse kun ske til formål, hvor renter og afdrag modsvares af tilsvarende merindtægter og reduktion i udgifter.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Figur 11
Ledighed

Ledige personer som andel af arbejdsstyrken

Note: I Grønlands Statistiks ledighedsbegreb medregnes personer, der ikke er umiddelbart parate til at påtage sig arbejde. Det er der korrigeret for i denne figur ved at gange ledigheden med andelen af de arbejdssøgende, der vurderes jobparate (matchgruppe 1) af det lokale arbejdsmarkedskontor. I 2017 er udviklingen for Grønland estimeret med udviklingen i antallet af jobparate arbejdssøgende.

Kilde: Copenhagen Economics baseret på Grønlands Statistik, Færøernes Statistik og Eurostat

Der er store regionale forskelle i ledigheden. Opgjort som et gennemsnit fra 2016 til 2018 udgjorde de jobparate ledige 1% af arbejdsstyrken i Nuuk, 7% af arbejdsstyrken i Sisimiut, Ilulissat og Qaqortoq og 13% af arbejdsstyrken i resten af landet.⁷ Forskellene kan delvist skyldes forskelle i registreringer på kommunernes arbejdskontorer, men tegner et billede af et opdelt arbejdsmarked med lav mobilitet.⁸

Med færre ledige hænder har virksomhederne sværere ved at finde medarbejdere. Virksomhedernes arbejdskraftmangel er tiltaget siden 2014. Særligt melder fiskeindustrien om mangel på arbejdskraft, jf. Figur 12.

⁷ I denne opgørelse er ledigheden korrigeret med andelen af de arbejdssøgende, der vurderes jobparate (matchgruppe 1) af det lokale arbejdsmarkedskontor.

⁸ Til sammenligning er de regionale forskelle i ledigheden markant mindre i Danmark. I 2017 var ledigheden i København 4,8% mod 4,3% i hele Danmark (disse tal er ikke sammenlignelige med Figur 11).

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

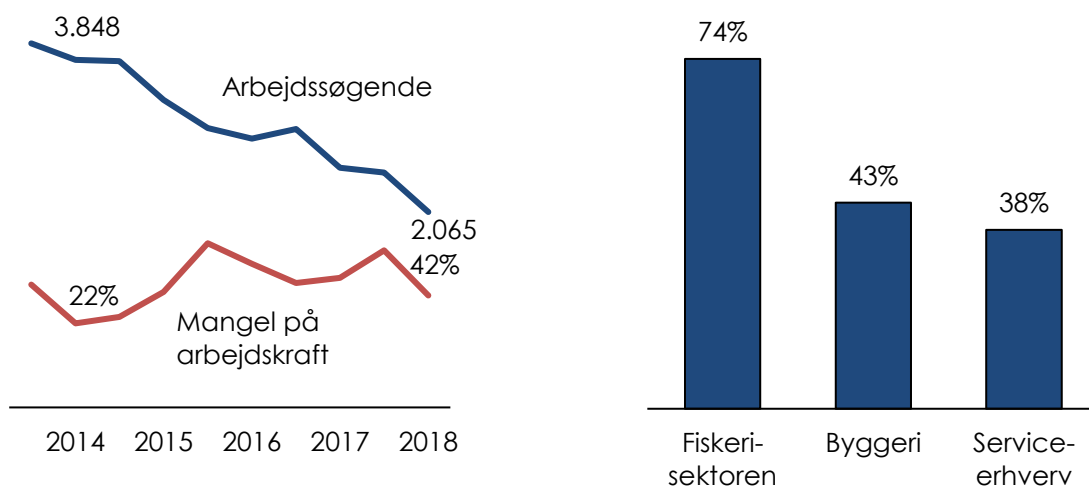
Figur 12 Mangel på arbejdskraft

Arbejdssøgende og virksomhedernes arbejdskraftmangel

Antal personer / Andel af besvarelser

Virksomhedernes arbejdskraftmangel

Andel af besvarelser, gennemsnit 2016-2018

Note: Figur til venstre: udviklingen er sæsonkorrigeret

Kilde: Copenhagen Economics' konjunkturbarometer og Grønlands Statistik

Rekrutteringsvanskeligheder betyder, at nogle virksomheder undlader nye forretningsmæssige tiltag eller vælger at hæve lønningerne, mens nogle på den positive side vælger at investere i at uddanne medarbejdere til nye stillinger. Hvis lønomkostningerne stiger hurtigere end hos konkurrenter i udlandet, stiller det virksomhederne dårligere i den internationale konkurrence. Det gælder både eksporterhverv, som fiskeriet og erhverv, der konkurrerer med virksomheder i udlandet, fx ingeniører, rådgivere, banker, osv.

Arbejdskraftmangelen har også konsekvenser i den offentlige sektor. Situationen ser ud til at være særlig kritisk i sundhedsvæsenet, hvor der ud af en normering på omkring 100 læger og 300 sygeplejersker aktuelt kun er ca. 50 fastansatte læger og 110 fastansatte sygeplejersker. I den offentlige sektor kan arbejdskraftmangelen betyde lavere kvalitet og helt sikkert højere udgifter.

Højkonjunktoren får før eller siden en ende, og ledigheden begynder at stige igen. Hvis arbejdskraftmangelen fører til høje lønstigningstakter, forringet konkurrenceevne og tabte markedsandele, kan det føre til en pludselig og hurtig stigning i ledigheden. Reforme, der øger arbejdsudbuddet og specielt udbuddet af uddannet arbejdskraft, kan bidrage til at forlænge højkonjunktoren og give en blød i stedet for en hård landing.

En lempelse af virksomhedernes adgang til udefrakommende arbejdskraft kan hurtigt øge arbejdsudbuddet og dæmpe trykket på arbejdsmarkedet. Langt de fleste udefrakommende bidrager positivt til de offentlige finanser.⁹ Udefrakommende arbejdskraft mindsker arbejdskraftmanglen, fungerer som en 'stødpude' for konjunkturudsving og har en positiv betydning for økonomien. Omvendt er der et politisk fokus på, at udefrakommende ikke skal 'tage' jobs fra hjemmehørende. Der synes fejlagtigt at være et politisk indtryk af, at der er mange kvalificerede hjemmehørende, der ikke kan finde beskæftigelse. Reglerne for udenlandsk arbejdskraft er derfor unødigt stramme. Borgere i Norden har fri adgang til det grønlandske arbejdsmarked, men

⁹ Et positivt bidrag forudsætter, at der opnås beskæftigelse og derved betales skat, og at der ikke er tale om et stort træk på de offentlige ydelser. Det er tilfældet for de mange udefrakommende, der arbejder i Grønland i den arbejdsdygtige alder, og som ikke bliver boende i Grønland ved pension.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

ikke borgere fra de øvrige EU-lande. Derudover gælder det for mange typer af stillinger, at en arbejdsgiver først kan ansøge om udefrakommende arbejdskraft, hvis kommunen ikke kan finde kvalificeret hjemmehørende arbejdskraft til den pågældende stilling.

Eventuelle afslag og sagsbehandlingstid i Grønland og i Danmark på flere måneder kan være omkostningsfuldt for virksomheder. Det ville være et stort og vigtigt skridt, hvis der blev åbnet for arbejdskraft fra hele EU. Sagsbehandlingen kan derudover smidiggøres med udgangspunkt i erfaringer fra Island og fra Færøerne, hvor en arbejdstager kan arbejde, mens ansøgningen er under behandling.

Den offentlige økonomi

Ifølge budgetloven skal de samlede offentlige finanser udvise balance eller overskud over en fireårig periode. I finansloven for 2019 budgetteres med et overskud på DA-saldoen på 7 mio. kr. i 2019 og et samlet overskud i 2019-2022 på 21 mio. kr., jf. Tabel 1. Finansloven er derfor isoleret set i overensstemmelse med budgetlovens saldokrav.

Tabel 1

DA-saldoen og kommunernes budgetter

Mio. kr., årets priser	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2016- 2019	2019- 2022
Selvstyret (DA-saldoen)	+51	+230	+11	+7	-3	+13	+4	+300	+21
Kommunerne	+159	-30	+44	+111	+82	+148	-	+284	-
I alt	+210	+200	+55	+118	+79	+161	+4	+584	+21

Note: Et minus angiver et underskud. For selvstyret er 2016-2017 realiserede tal, mens 2018-2019 er vedtaget for året, og 2020-2022 er budgetoverslag.

Kilde: Finansloven 2019, Kommuneqarfik Sermersooq budgethæfte 2019, Qeqqata Kommunia 2018 budgetberegning, Kommune Kujalleq budget 2018, Kommune Qeqertalik budget 2019 og Avannaata Kommunia budget 2018

I perioden 2016-2019 udviser DA-saldoen ligeledes et overskud på hele 300 mio. kr. Det store overskud kan tilskrives den gunstige konjunktursituation og ikke en aktiv finanspolitik og kun i mindre omfang gennemførte reformer.

Budgetloven stiller krav til de samlede offentlige finanser og ikke kun selvstyrets økonomi. Kommunerne ligger også inden for budgetlovens grænser. I budgetterne for 2018 og 2019 forventer kommunerne samlet set positive resultater frem mod 2021, jf. Tabel 1.

Ud over saldokravet indgår der i budgetloven en eksplicit finanspolitisk regel til styring af det offentlige forbrug: Realvæksten i kommunernes og selvstyres samlede udgifter til drift må ikke overstige 1,5% årligt, og over en fireårig periode må realvæksten samlet set ikke overstige 2%. De budgetterede driftsudgifter i selvstyret og kommunerne overholder ikke denne regel. Realvæksten i 2018 er budgetteret til ca. 3,9% og for hele perioden 2017-2020 budgetteres der med en realvækst på ca. 2,3%, jf. Tabel 2. Der er derfor fortsat potentiale for forbedringer i den offentlige udgiftsstyring. Det skal dog bemærkes, at selvstyrets faktiske driftsudgifter i de fleste år ligger under det budgetterede niveau. Det er derfor ikke sikkert, at en budgetteret stigning fører en faktisk stigning med sig.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Tabel 2

Driftsudgifter i selvstyret og kommunerne

Årlig real-vækst	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2017-2020
BNP	4,7%	-2,5%	6,0%	1,0%				
Offentligt forbrug	-0,2%	-0,6%	1,5%	3,5%				
Selvstyrets og kommuners driftsudgifter				0,8%	3,9%	-0,2%	-2,1%	2,3%

Note: Realvæksten i BNP og i det offentlige forbrug er baseret på Grønlands Statistiks foreløbige nationalregnskabstal og er angivet i kædede værdier. Realvæksten i selvstyrets og kommunernes driftsudgifter er beregnet ved at deflatere med forbrugerprisindekset i 2017 og med selvstyrets PL-stigningstakst på 0,95% i 2018 og 1,38% i 2019 og 2020. Røde tal indikerer brud på budgetloven.

Kilde: Grønlands Statistik, Finansloven 2019, Kommuneqarfik Sermersooq budgethæfte 2019, Qeqqata Kommunua 2018 budgetberegning, Kommune Kujalleq budget 2018, Kommune Qeqertalik budget 2018 og Avannaata Kommunua budget 2018

I en højkonjunktur bør finanspolitikken bidrage til at dæmpe væksten for at understøtte et balanceret og langvarigt opsving. I 2016 og 2017 skete det modsatte. BNP steg med 6% og 1% og det offentlige forbrug steg samtidig med 1,5% og hele 3,5%, jf. Tabel 2. Hvis den budgetterede høje realvækst i selvstyrets og kommunernes driftsudgifter blev realiseret i 2018, har det ligeledes bidraget til at øge kapacitetspresset. En ekspansiv finanspolitik i en højkonjunktur kan øge presset på arbejdsmarkedet og føre til høje lønstigninger, hvilket svækker landets konkurrenceevne, sænker eksporten, forkorter højkonjunktoren og giver en hård i stedet for en blød landing efter højkonjunktoren.

Finansiering af lufthavnene

Overskuddet på finansloven skal dog ses i lyset af, at restfinansieringen af lufthavnsudvidelserne ikke er medregnet. Ifølge rammeloven om de nye lufthavne, der blev vedtaget under efterårssamlingen 2018, skal selvstyret indskyde egenkapital i Kalaallit Airports A/S på 2,1 mia. kr. Beløbet skal sammen med 700 mio. kr. egenkapital fra den danske stat og 900 mio. kr. lån dække byggeriet. Aftalen med Danmark mindsker lånebehovet, risikoen for landet og det giver ultimativt lavere lufthavnstakster og billetpriser.

I forslaget til finanslov for 2018 blev en række finansieringsmuligheder beskrevet, herunder ekstraordinære udbytter i Tele Greenland og Air Greenland, engangsafgifter fra pensionsreform, Landskassens overskud i 2016 og 2017, udisponerede anlægsmidler fra Landskassen i årene 2019-2022 og afledte skatteindtægter fra lufthavnsbyggerierne. Der er allerede inden 2018 indskudt 294 mio. kr., og med væsentligt højere indtægter end budgetteret fra bl.a. ekstraordinær beskatning af pensionsmidler må finansieringen antages næsten at være på plads.

Som udgangspunkt er det fordelagtigt at lægge regningen dér, hvor der sker mindst mulig forvridding af adfærd. Ekstraordinære udbytter fra Tele Greenland er eksempelvis kun muligt, hvis teleydelser som mobiltelefon og internet er dyrere end højest nødvendigt. Dyrere internet betyder, at nogle virksomheder og husholdninger vælger at benytte mindre internet, end de ellers ville have gjort. Denne adfærdsændring er en samfundsøkonomisk omkostning. Tilsvarende vil en finansiering af lufthavnene gennem en højere landsskat mindske incitamentet til at arbejde, hvilket også er en samfundsøkonomisk omkostning. Hvis man ikke vil reducere velfærden på andre områder i samfundet eller give regningen videre til fremtidige generationer gennem øget låntagning, er den for samfundet teoretisk billigste finansiering af lufthavnene at hæve skatterne dér, hvor de forvrider adfærden mindst muligt. Dette opnås typisk ved at beskatte områder, der ikke

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

beskattes væsentligt i dag eller slet ikke beskattes. I praksis er finansieringen af lufthavnene dog mest af alt en fordelingspolitisk prioritering om hvilken gruppe i samfundet, der skal betale regningen.

Det er dog væsentligt at bemærke, at såfremt regningen for nye lufthavne i for høj grad lægges på flybilletter til og fra udlandet vil muligheden for at skabe en gunstig samfundsøkonomisk effekt fra nye erhverv blive reduceret eller forsvinde. Fokus bør derfor i de kommende år være på, hvordan man sikrer en samfundsøkonomisk succes af de kommende lufthavne og ikke kun at man ex. bygger billigst muligt eller på samme tid.

Finanspolitisk holdbarhed

Når vi kigger fremad, står Grønland overfor to langsigtede udfordringer. *For det første* udgør bloktilskuddet fra Danmark fortsat en betydelig del af de samlede offentlige indtægter. Bloktilskuddet er fastfrosset, så det fylder mindre efterhånden som den grønlandske økonomi vokser sig større. Det er et bevidst politisk valg, som betyder, at den grønlandske økonomi står mere og mere på egne ben. Efter flere år med høj vækst, er Grønland i dag kommet nogle skridt nærmere økonomisk uafhængighed. Mens bloktilskuddet og refusioner tilsammen udgjorde 36% af Grønlands BNP i 2003, var denne andel reduceret til 27% i 2017, men er dermed fortsat betydelig. Fastfrysningen af bloktilskuddet betyder imidlertid, at en stor del af de offentlige indtægter ikke stiger i takt med væksten i økonomien, mens stort set alle de offentlige udgifter følger væksten. Denne udfordring udgør den første del af det finanspolitiske holdbarhedsproblem.

Den anden del af holdbarhedsproblemet består i, at den grønlandske befolkning bliver ældre, og færre skal forsørge flere fremover. Befolkningsgruppen, der er på vej ud af arbejdsmarkedet, er større end befolkningsgruppen, der er på vej ind på arbejdsmarkedet, jf. Figur 13.

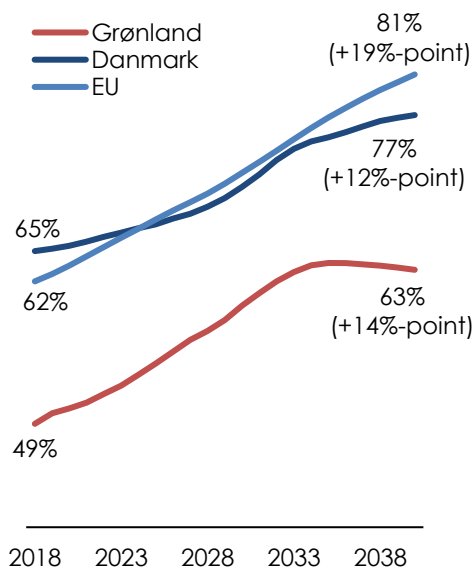
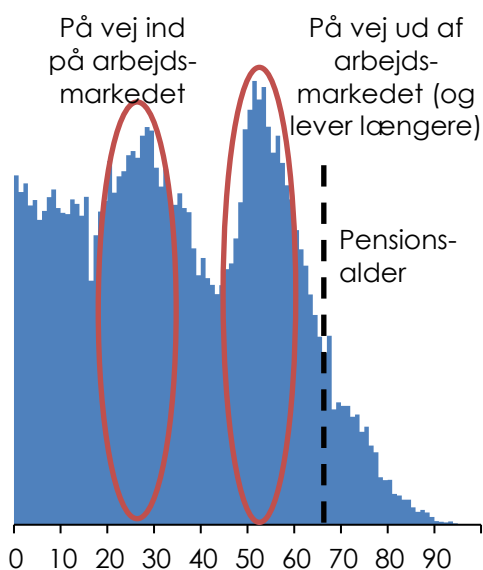
Figur 13 Stigende forsørgerbyrde

Den grønlandske befolkning i 2018

Antal personer fordelt på alder

Forsørgerbyrde

Antal 0-17 årige og 65+-årige i forhold til antal 18-64 årige personer

Note: Figur til venstre: Befolkningen pr. 1. januar 2018. Figur til højre: Befolkningsfremskrivningen er basisscenariet beregnet i 2017.

Kilde: Grønlands Statistik og Eurostat

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Ifølge Økonomisk Råds beregninger betyder de to udfordringer tilsammen, at det er nødvendigt permanent at styrke de offentlige finanser med omkring 1 mia. kr. årligt. Udfordringen har ingen sammenhæng med om der aktuelt er høj- eller lavkonjunktur. Problemet er langsigtet – den offentlige sektor har et underskud over et gennemsnit af høj- og lavkonjunkturer fremover.

Udfordringerne er imidlertid velkendte, og den stigende forsørgerbyrde er på ingen måde et særskilt grønlandsk problem. Der er ikke udsigt til, at forsørgerbyrden vil stige meget mere i Grønland end i Danmark eller EU som helhed, jf. højre del af Figur 13. Hvis den første del af holdbarhedsproblemet – udfasningen af bloktilskuddet – ikke medregnes, er det finanspolitiske holdbarhedsproblem derfor også mindre i Grønland end i mange europæiske lande. Men når udfasningen af bloktilskuddet medregnes, er holdbarhedsproblemet markant større end i Danmark og i EU, jf. Figur 14.

Udgangspunktet er dog godt i Grønland. Det offentlige gælds niveau er lavt, jf. Figur 14. De senere års overskud i Landskassen har bidraget til, at den nettorentebærende gæld for selvstyret, kommunerne og de selvstyrejede selskaber tilsammen er faldet fra at udgøre 1,8 mia. kr. i 2015 til 1,1 mia. kr. i 2018, hvilket er et meget lavt niveau internationalt set. Der forventes dog at ske en markant stigning i den samlede gældsætning i de kommende år, til 3,7 mia. kr. i 2022, som følge af bl.a. lufthavnsbyggerierne, men niveauet vil stadig være acceptabelt.

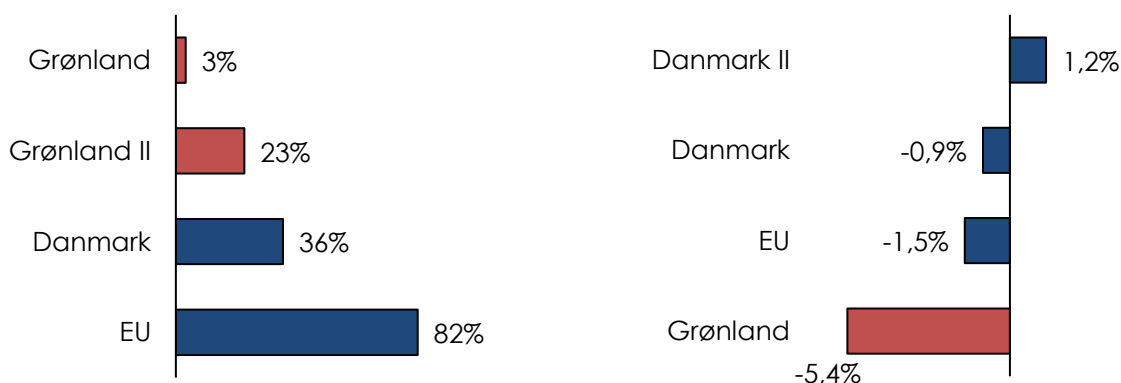
Figur 14 Offentlig gæld og finanspolitisk holdbarhed i 2017

Offentlig bruttogæld¹

Pct. af BNP

Holdbarhedsindikator²

Pct. af BNP

Note: 1 For 'Grønland' viser figuren selvstyrets og kommunernes konsoliderede rentebærende bruttogæld ift. BNP. For 'Grønland II' er den konsoliderede rentebærende bruttogæld hos de selvstyrejede selskaber medregnet.

2 For EU-landene viser figuren EU Kommissionens S2-indikator, som angiver den påkrævede strukturelle tilpasning af det primære offentlige budget for at stabilisere gælds niveauet ift. BNP over en uendelig tidshorisont. 'Danmark II' angiver Regeringens beregnede holdbarhedsindikator for Danmark. For Grønland angiver indikatoren Økonomisk Råds beregnede holdbarhedsindikator (beregnet som 1 mia. kr. per år divideret med BNP for 2017 på 18,5 mia. kr.). Indikatorerne er ikke 100% sammenlignelige, bl.a. fordi Økonomisk Råds indikator kun løber frem til 2040 og ikke over en uendelig tidshorisont.

Kilde: Selvstyrets Forslag til Finanslov 2019, Grønlands Statistik, Eurostat, Økonomisk Råds rapport fra 2018, EU Kommissionen (2018): 'Debt Sustainability Monitor 2017' og Økonomi og Indenrigsministeriet (2018): 'Danmarks Konvergensprogram 2018'

Det finanspolitiske holdbarhedsproblem skaber et krav om prioriteringer og reformer. Løsningen er enten højere skat eller mere arbejde. Det er et politisk valg, hvordan de offentlige finanser skal styrkes, hvis vi skal beholde det velfærdsniveau, vi er vant til i dag og hvis ikke fremtidige generationer skal betale for Grønlands forbrug i dag.

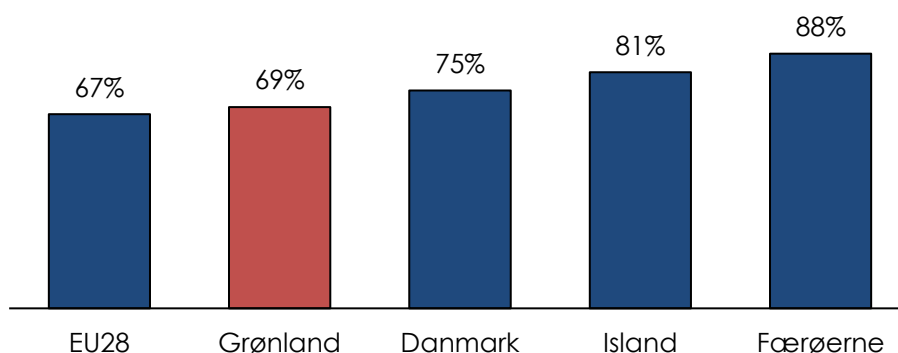
DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

En relativt lille del af voksenbefolkningen er i arbejde i dag, jf. Figur 15. Arbejdsudbuddet kan grundlæggende øges ved at personer, der allerede er i beskæftigelse, arbejder flere timer om ugen, arbejder i flere år eller ved at gøre det nemmere at tiltrække arbejdskraft udefra.

Figur 15

Beskæftigelsesfrekvens i 2016

Beskæftigede som andel af befolkningen

Note: Figuren viser beskæftigelsesfrekvensen blandt 18-64 årige for Grønland, 15-64 årige for Færøerne og Danmark, 16-74 årige for Island og 15-74 årige for EU28.

Kilde: Eurostat, Færøernes Statistik, Islands Statistik, Danmarks Statistik og Grønlands Statistik

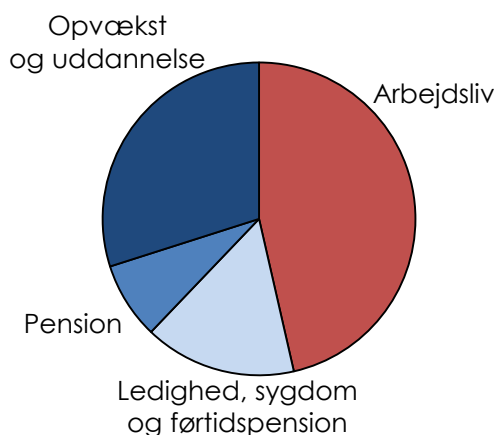
Hvis befolkningen skal arbejde en større del af livet end i dag, er der potentielt tre steder, tiden kan komme fra: Man kan blive hurtigere færdig med sin uddannelse, man kan forkorte de perioder, hvor man står uden for arbejdsmarkedet på grund af sygdom, sociale problemer eller ledighed, eller man kan udskyde det tidspunkt, hvor man trækker sig tilbage fra arbejdslivet, jf. Figur 16.

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

Figur 16 Fire livssituationer – i dag og med reformer

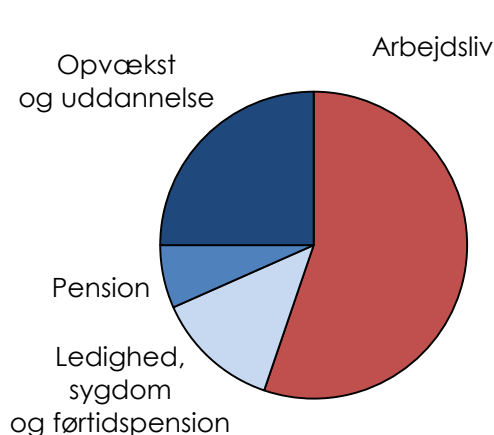
I dag (2016)

Befolkningens fordeling

Med reformer (hypotetisk)

Befolkningens fordeling

Note: 'I dag' er baseret på befolkningens fordeling i 2016

Kilde: Egne beregninger baseret på Grønlands Statistik

Reformer, der ændrer fordelingen i figuren, er lettere at gennemføre i opgangstider som nu. Samtidig er det i gode tider, det er lettest at få marginalgrupper ind på arbejdsmarkedet. I en tid med højkonjunktur er der ikke behov for kortsigtede løsninger på langsigtede udfordringer. Langsigtede investeringer i fremtiden, der kan forøge den grønlandske økonomiske selvåbenhed og bidrage til at løse holdbarhedsproblemet kan gennemføres mindst smertefuldt i en højkonjunktur. Lufthavnsinvesteringen er netop en langsigtet investering (i infrastruktur). At forøge arbejdsudbuddet og øge muligheden for marginaliserede befolkningsgruppers mulighed for at komme ind på og fastholde tilknytning til arbejdsmarkedet er også langsigtede investeringer med høj samfundsøkonomisk og menneskelig værdi.

Uddannelses- og Socialområdet

Der har igennem årene været mange initiativer på uddannelsesområdet, og der bruges store ressourcer på området. Alligevel er der stadig i dag mange unge mennesker, der ikke gennemfører en kompetencegivende uddannelse. 54% af befolkningen mellem 25 og 64 år har kun en grundskoleuddannelse. I Danmark er det tilsvarende tal 27%.

GrønlandsBANKEN vurderer, at der på uddannelsesområdet og socialområdet både er store udfordringer og de største potentialer for Grønland. Dette gælder for den enkelte, men også når der ses på det med samfundsøkonomiske briller. Men det nytter ikke noget at sige, at vi vil forøge uddannelsesniveaue, hvis vi ikke samtidig tager initiativer til at gøre noget markant anderledes. Resultaterne i folkeskolen er ganske enkelt ikke gode nok. Fordelingen af lærerressourcer er skæv og lave klassekvotienter er mange steder en hindring for at udnytte ressourcerne hensigtsmæssigt. Samtidig kan en holdningsændring i retning af at få flere lærere fra udlandet være et tiltag, der kan ændre situationen. Endelig er det af væsentlig betydning, at der fra alle sider er vedvarende opmærksomhed på at opnå gode resultater af de mange ressourcer der anvendes.

En anden udfordring er at bryde den sociale arv. Hvis børn og unge ikke bliver støttet hjemmefra i at stå tidligt op om morgenen og spise morgenmad, i at lave lektier og hvis der ikke er konsekvenser ved at blive væk fra skolen, er sandsynligheden for at klare sig godt i skolen lav. Børn og unge kan desuden bære på psykiske problemer gennem hele voksenlivet og har et meget svagt udgangspunkt for at klare sig godt gennem

DET GRØNLANDSKE SAMFUND OG ØKONOMIEN

uddannelsessystemet og arbejdslivet.

Der er fokus på problemstillingen og der bliver brugt mange penge på området. Siden 2012 er kommunernes udgifter til 'social beskyttelse af familier og børn' steget med 31%.¹⁰ Den generelle opfattelse af socialområdet er ændret. Problemets størrelse er blevet tydeligere og der er da også positive takter på nogle områder.

Udfordringerne på socialområdet er dog på mange områder væsentlige, selvom de statistiske oplysninger indikerer en forbedring. Udfordringerne på arbejdsmarkedet, socialområdet, boligmarkedet og uddannelsesområdet hænger sammen. Så selvom der er højkonjunktur og umiddelbart et højt velstandsniveau er ulighederne store. Det skyldes primært, at mange ikke får en uddannelse, der kan give grundlag for gode økonomiske forhold og aktiv deltagelse i samfundslivet. Udfordringerne er samtidig udtryk for et betydeligt samfundsmæssigt uforløst potentiale. GrønlandsBANKEN skal derfor bifalde markante reformtiltag, der bryder med indarbejdede hæmmende strukturer i samfundet og som kan give muligheden for den ønskede sociale og økonomiske udvikling for den enkelte familie og som kan bidrage til at forbedre den økonomiske holdbarhed.

Det går godt i økonomien i Grønland i disse år og der er grundlag for en fortsat stærk økonomisk udvikling. Der er derfor et råderum til at skabe forbedringer af forholdene for kommende generationer. Endnu større prioritering af indsatsen her og nu for dårligt stillede børn og indsatsen i folkeskolen kan give grundlag for langsigtede forbedringer af livskvalitet og i sidste ende bedre økonomisk holdbarhed.

¹⁰ Væksten er målt som realvækst i perioden 2012-2017.

KORT OM GRØNLANDSBANKEN

Kort om GrønlandsBANKEN

GrønlandsBANKEN blev stiftet i 1967 af en kreds af danske banker. Den stiftende generalforsamling blev holdt den 26. maj 1967 i Danske Bankers Fællesrepræsentations lokaler i København. Hermed var den første bank i Grønland en realitet. Åbningsdagen blev 1. juli 1967.

Ni måneder før havde Bikuben (i 1985 omdannet til Nuna Bank) oprettet en filial i Nuuk. I 1997 fusionerede GrønlandsBANKEN og Nuna Bank.

GrønlandsBANKENS mission

"GrønlandsBANKEN skaber værdi gennem rådgivning og ydelser på det finansielle område til alle borgere i Grønland. Vi løfter samfundet ved at fremme finansiell forståelse, samarbejde med uddannelsessteder og erhvervslivet samt understøtte bæredygtige lokale initiativer og udvikling." Bankens mission skal dermed ses i et bredere perspektiv, hvor GrønlandsBANKEN kan opfattes som *Hele Grønlands Bank*. Det medfører et udvidet ansvar for at deltage positivt og aktivt i samfundsudviklingen og bidrage til at skabe muligheder i det grønlandske samfund og samtidig sikre en solid finansiell virksomhed. Denne væsentlige rolle er GrønlandsBANKEN yderst bevidst om.

GrønlandsBANKENS værdier

GrønlandsBANKENS værdier er fast forankret i banken og hos medarbejderne. Værdierne er **Engagerede, Ordentlige, Kundeorienterede og Udviklingsorienterede**. Værdierne virker som rettesnor for, hvorledes vi agerer og ønsker at blive opfattet i og udenfor banken.

GrønlandsBANKENS strategi, vision og målstyring

"Strategi 2023" skal understøtte visionen og målet om at være "Grønlands bedste virksomhed – til gavn for Grønland". Strategien fastsætter bankens væsentligste udviklingsområder for de kommende år, ligesom der udstikkes en overordnet handlingsplan. Banken søger at inddrage alle medarbejdere i at løfte banken mod det formulerede mål om at være "Grønlands bedste virksomhed – til gavn for Grønland".

GrønlandsBANKEN ønsker hermed at sikre en fortsat god udvikling af banken gennem et afbalanceret fokus på de fire hovedområder:

Grønlands bedste kundeoplevelse, bedst til medarbejderudvikling, bedst til forretningsudvikling, samt vi skaber vækst i Grønland. Hovedområderne indgår årligt i en målstyring som løbende tilpasses den langsigtede strategi og vision 2023. GrønlandsBANKEN vil derved sikre, at vi fortsat giver værdi til samfundet og er den foretrukne bank for kunder, aktionærer, medarbejdere og dermed leve op til visionen om at være "Grønlands bedste virksomhed – til gavn for Grønland".

Figur 1 Bankens vision 2023 - Grønlands bedste virksomhed - til gavn for Grønland

HOVED- OG NØGLETAL I SAMMENDRAG

Udvalgte driftsposter:	2018	2017	2016	2015	2014
Netto rente- og gebyrindtægter	313.597	309.546	289.760	284.174	293.457
Kursreguleringer	-1.546	-6.368	-12.899	-10.775	7.687
Andre driftsindtægter	5.385	5.240	4.854	6.002	5.657
Udgifter til personale og administration	157.407	152.528	144.207	139.414	136.440
Af- og nedskrivninger på materielle aktiver	6.765	6.840	5.981	6.150	9.160
Andre driftsudgifter	2.011	2.709	4.136	7.780	4.961
Nedskrivning på udlån og tilgodehavender m.v.	10.938	13.734	13.971	19.432	24.807
Resultat før skat	140.315	132.607	113.420	106.625	131.433
Skat	44.595	42.158	36.029	33.899	41.776
Årets resultat	95.720	90.449	77.391	72.726	89.657
Udvalgte balanceposter:					
Udlån	3.472.174	3.335.119	3.073.861	2.822.572	2.814.547
Indlån	4.899.044	4.205.612	4.822.362	4.741.477	3.739.768
Egenkapital	999.159	958.458	926.210	914.282	909.872
Aktiver i alt	6.164.536	5.355.010	5.911.496	5.846.450	4.849.621
Eventualforpligtelser	1.277.604	1.161.181	1.216.537	1.122.842	1.091.249
Nøgletal for banken (i procent)					
Primo egenkapitalforrentning før skat og efter udbytte	15,6	15,4	13,4	12,7	16,3
Primo egenkapitalforrentning efter skat og efter udbytte	10,6	10,5	9,1	8,6	11,1
Kapitalprocent	22,7	22,7	21,2	20,8	20,3
Individuelt solvensbehov	10,3	10,4	10,1	10,4	10,2
Nøgletal pr. aktie i kroner					
Årets resultat pr. aktie før skat	78,0	73,7	63,0	59,2	73,0
Årets resultat pr. aktie efter skat	53,2	50,3	43,0	40,4	49,8
Indre værdi pr. aktie	555	532	515	508	505
Udbytte pr. aktie	30	30	55	55	55
Ultimo kurs	546	649	614	625	612

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Hovedaktivitet

GrønlandsBANKENS hovedaktivitet er at tilbyde finansielle ydelser til private kunder, erhvervskunder og offentlige institutioner. Bankens private kunder er bosat i Grønland og Danmark, mens erhvervskunder primært er fra Grønland. Banken ønsker at tilbyde et bredt produktsortiment tilpasset det grønlandske samfund og kundernes behov kombineret med professionel rådgivning.

Resultatopgørelsen

Nettorenteindtægterne udgør en stigning på t.kr. 8.946 i forhold til 2017. Under anvendt regnskabspraksis omtales effekt af ændret regnskabspraksis på gebyrer og provisioner. Lånesagsgebyrer amortiseres nu som en integreret del af udlånets effektive rente, og der er derfor reklassificeret t.kr. 8.591 til renteindtægter fra gebyr- og provisionsindtægter. På grund af den pæne udlånsstigning er nettorenteindtægterne t.kr. 355 højere end i 2017, når der tages højde for reklassifikationen. Den positive effekt fra stigningen i udlån opvejer det forventede fald i renteindtægter fra obligationsbeholdningen. Bankens største indlån betaler negative indlånsrenter, hvilket er med til at reducere effekten af den negative forrentning af bankens indskudsbeviser i Nationalbanken og på indskud i andre pengeinstitutter.

Udbytte af bankens aktiebeholdning udgør t.kr. 1.946 mod t.kr. 807 sidste år.

Gebyr- og provisionsindtægter viser et fald på t.kr. 6.034 fra 2017 til 2018. Når der tages højde for førømtalte praksisændring, viser posten stigning på t.kr. 2.557 sammenlignet med sidste år. Heraf ses en pæn stigning på garantiprovision og på posten betalingsformidling. Lånesagsgebyrer viser et fald i forhold til 2017. I alt øges netto rente- og gebyrindtægter med t.kr. 4.051 til t.kr. 313.597.

Andre driftsindtægter, der primært består af eksterne lejeindtægter fra bankens boliger, udgør t.kr. 5.385 mod t.kr. 5.240 i 2017.

Udgifter til personale og administration er steget med t.kr. 4.879 til t.kr. 157.407. Stigningen er som forventet og ses både på personaleudgifter og administrationsomkostninger. Det var forventet, at bankens stigende forretningsomfang ville betyde, at banken i 2018 skulle øge medarbejderstaben. Administrationsomkostningerne er steget med 1.957 t.kr. og det skyldes primært udviklingsomkostninger på t.kr. 4.111 særligt på bankens eget pensionsprodukt og på effektivitetsforbedrende tiltag.

Afskrivninger på ejendomme og inventar er på niveau med 2017 og udgør t.kr. 6.765 mod t.kr. 6.840 i 2017.

Andre driftsudgifter falder med t.kr. 698 til t.kr. 2.011. Faldet skyldes primært at 2017 var belastet af renovering af filialerne i Maniitsoq og Asiaat.

Udvalgte Hoved- og nøgletal (tal ikke revideret)

(1.000 kr.)	4.kvt. 2018	3.kvt. 2018	2.kvt. 2018	1.kvt. 2018	4.kvt. 2017	3.kvt. 2017	2.kvt. 2017	1.kvt. 2017
Nettorente- og gebyrindtægter	80.468	77.625	76.684	78.820	76.525	78.378	77.243	77.400
Omkostninger og afskrivninger	44.440	39.071	41.097	41.575	45.206	37.420	35.851	40.600
Andre driftsindtægter	1.251	1.278	1.545	1.311	1.194	1.594	1.194	1.258
Resultat før kursreguleringer og nedskrivninger	37.279	39.832	37.132	38.556	32.513	42.552	39.586	38.058
Kursreguleringer	-2.049	848	678	-1.023	-1.460	-9.833	915	4.010
Nedskrivning på udlån mv.	1.823	2.449	3.206	3.460	2.224	2.713	4.938	3.859
Resultat før skat	33.407	38.231	34.604	34.073	28.829	30.006	35.563	38.209

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Resultat før kursreguleringer og nedskrivninger er dermed på niveau med 2017. Resultatet udgør t.kr. 152.799 mod t.kr. 152.709 i 2017. Resultatet før skat udgør t.kr. 140.315 mod t.kr. 132.607 i 2017, en stigning på t.kr. 7.708. Årets resultat ligger dermed i den høje ende af det udmeldte interval på 120-140 mio. kr. og på det højeste niveau i bankens historie.

Ses der isoleret på fjerde kvartal 2018 udgør nettorenteindtægterne 57.067 t.kr. mod t.kr. 55.425 i samme periode i 2017, når der er korrigeret for førnævnte praksisændring. Gebyrer og provisionsindtægterne er på et højere niveau med t.kr. 23.401 mod t.kr. 21.099 sammenlignet med fjerde kvartal 2017. De samlede omkostninger er lavere end fjerde kvartal 2017 og udgør t.kr. 44.440 mod t.kr. 45.206 i fjerde kvartal 2017, mens nedskrivninger og hensættelser med t.kr. 1.823 er lidt lavere end samme periode sidste år. Resultat før skat udgør i fjerde kvartal dermed t.kr. 33.407 mod t.kr. 28.829 i samme kvartal i 2017.

For året som helhed udgør kursregulering på værdipapirer og valuta et tab på t.kr. 1.546 mod et tab på t.kr. 6.368 i 2017. Når markedernes udvikling tages i betragtning vurderes kurstabet overskueligt. Når 2017 var væsentligt dårligere skyldes det primært, at Bankernes EDB Central (BEC) foretog en nedskrivning af udviklingsaktiver og som en konsekvens heraf blev bankens kapitalandel i BEC reduceret.

Nedskrivninger på udlån m.v. udgør t.kr. 10.938, hvilket er noget lavere i forhold til 2017. De samlede nedskrivninger i 2018 er beskedne og udgør 0,2 % af bankens udlån og garantier. Nedskrivninger og hensættelser på bankens udlån og garantier er fortsat af begrænset omfang, og afspejler dermed en fortsat stærk kreditbøjet hos bankens kunder i Grønland.

Resultat før skat udgør tilfredsstillende t.kr. 140.315 mod t.kr. 132.607 i 2017 og er dermed det højeste resultat i bankens historie. Resultatet forrenter primo-egenkapitalen før skat og efter udbytte med 15,6 % p.a.

Skat er beregnet med 31,8 % af resultatet før skat reguleret for ikke skattepligtige indtægter og ikke fradragsberettigede udgifter. Resultatet udgør herefter t.kr. 95.720 i 2018.

Balance og egenkapital

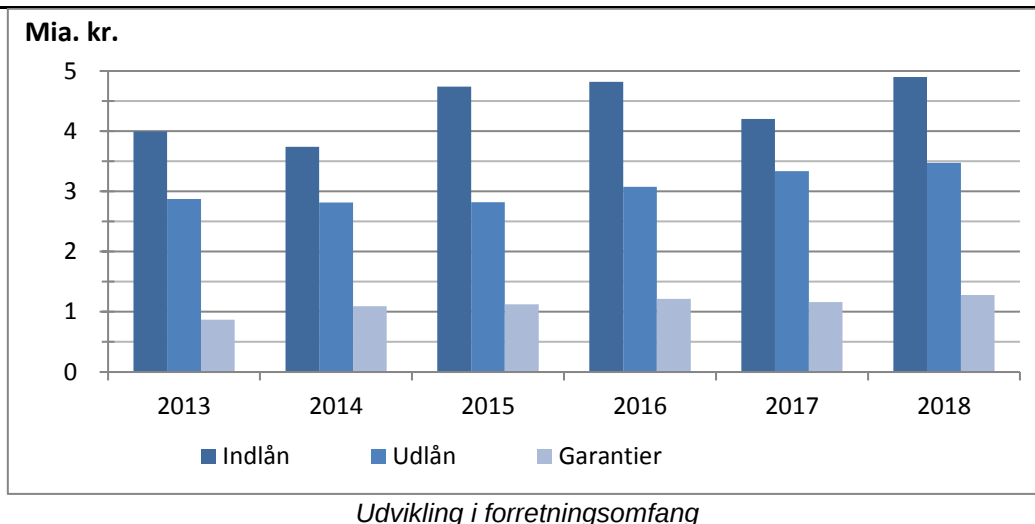
GrønlandsBANKENS balance udgør ultimo 2018 t.kr. 6.164.536, hvilket er en stigning på t.kr. 809.526 i forhold til 2017. Indlån faldt som ventet lidt i fjerde kvartal 2018 og udgør ultimo 2018 t.kr. 4.899.044. I forhold til 2017 er det dog en stigning på t.kr. 693.431. Den altovervejende del af bankens indlån er anfordringsmidler.

Udlån steg igen i fjerde kvartal og er i løbet af 2018 forøget yderst tilfredsstillende med t.kr. 137.055 til t.kr. 3.472.174 eller 5,0 % når der korrigeres for primoeffekten af ændret regnskabspraksis på udlån. Virkningen af IFRS 9, som trådte i kraft 1. januar 2018, medførte yderligere nedskrivninger på t.kr. 18.089 primo 2018 og dermed påvirkes bankens primo egenkapital med dette beløb, som efter skat udgør 12.337. For yderligere kommentarer til den ændrede regnskabspraksis henvises til note 1.

Garantier er i årets løb, som forventet, steget med t.kr. 116.423 til t.kr. 1.277.604.

De samlede udlån og garantier er dermed forøget meget tilfredsstillende med i alt t.kr. 253.478 til t.kr. 4.749.778 og er dermed på det hidtil højeste niveau.

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Egenkapitalen er opgjort til t.kr. 999.159 mod t.kr. 958.458 ved udgangen af 2017. Aktiekapitalen udgør t.kr. 180.000. Banken har ikke hybrid eller anden ansvarlig lånekapital. Kapitalprocenten er uændret 22,7.

Usikkerhed ved indregning og måling

De væsentligste usikkerheder ved indregning og måling knytter sig til nedskrivninger på udlån, hensættelser på garantier, værdiansættelse af finansielle instrumenter samt ejendomme. Ledelsen vurderer, at usikkerheden ved regnskabsaflæggelsen for 2018 er på et niveau, der er forsvarligt og uændret i forhold til tidligere år.

Compliance og Hvidvask

GrønlandsBANKEN er i lighed med andre pengeinstitutter udsat for stigende krav til compliance og løbende ændringer af rammevilkårene. Foranstaltninger for at undgå at banken udnyttes til hvidvask og terrorfinansiering er et betydeligt opmærksomhedspunkt og banken anvender da også i stigende omfang personalemæssige og IT-mæssige ressourcer på området. Denne udvikling må forventes at fortsætte. GrønlandsBANKEN var i lighed med en række danske pengeinstitutter igennem en tema-undersøgelse af Finanstilsynet i maj 2018 med henblik på at afdække, hvorvidt banken lever op til den forventede praksis på området. Banken har endnu ikke modtaget en rapport fra Finanstilsynet, men har på baggrund af en foreløbig vurdering tilrettet enkelte af bankens forretningsgange, idet banken forventer enkelte administrative påbud på området. Det er ikke bankens vurdering at eventuelle påbud vil påvirke bankens økonomiske resultater i nævneværdig grad.

Finansielle risici

GrønlandsBANKEN er eksponeret over for forskellige finansielle risici, som styres på forskellige niveauer i organisationen. Bankens finansielle risici udgøres af:

Kreditrisiko: Risiko for tab som følge af, at debitorer eller modparter misligholder indgåede betalingsforpligtelser.

Markedsrisiko: Risiko for tab som følge af, at dagsværdien af finansielle instrumenter og afledte finansielle instrumenter fluktuerer som følge af ændringer i markedspriser. GrønlandsBANKEN henregner tre typer risici til markedsrisikoområdet: renterisiko, valutarisiko og aktierisiko.

Likviditetsrisiko: Risiko for tab som følge af, at finansieringsomkostningerne stiger uforholdsmæssigt meget, risikoen for at banken forhindres i at opretholde den vedtagne forretningsmodel som følge af manglende finansiering/funding eller ultimativt risikoen for, at banken ikke kan honorere indgåede betalingsforpligtelser ved forfald som følge af manglende finansiering/funding.

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Operationel risiko: Risiko for at banken helt eller delvist må tage økonomiske tab som følge af utilstrækkelige eller uhensigtsmæssige interne procedurer, menneskelige fejl, IT- systemer mm.

Kapitalforhold

GrønlandsBANKEN skal i henhold til lovgivningen have et kapitalgrundlag, der understøtter risikoprofilen. GrønlandsBANKEN opgør kredit- og markedsrisikoen efter standardmetoden og operationel risiko efter basis-indikatormetoden. Det er fortsat bankens vurdering, at der ikke er behov for at anvende mere avancerede metoder. Hvad angår risikostyring henvises til note 2.

I henhold til lov om finansiell virksomhed skal bestyrelsen og direktionen sikre, at banken har et tilstrækkeligt kapitalgrundlag. Det tilstrækkelige kapitalbehov er den kapital, der efter ledelsens vurdering som minimum skal til for at dække alle risici.

GrønlandsBANKENS kapitalprocent er ved udgangen af 2018 opgjort til 22,7.

GrønlandsBANKEN blev udpeget som SIFI-institut i april 2017. Med nye SIFI-krav til kapitalberedskabet og nye krav om nedskrivningsegne passiver (NEP-krav) forventer bestyrelsen, at det samlede kapitalberedskab skal øges. Bestyrelsen har som mål, at banken skal opfylde det maksimale NEP-kapitalkrav fuldt ud i god tid inden fristen for fuld indfasning og samtidig, at der skal være kapitalmæssig kapacitet til vækst i bankens forretning. GrønlandsBANKEN har endnu ikke et NEP-kapitalkrav, idet BRRD-direktivet endnu ikke er indarbejdet i grønlandsk lovgivning. Når det endelige NEP-kapitalkrav er kendt vil en mere præcis kapitalplanlægning kunne gennemføres, herunder hvilke kapitalinstrumenter der fordelagtigt kan anvendes.

Bankens individuelle solvensbehov er pr. 31. december 2018 opgjort til 10,3 %. GrønlandsBANKEN har dermed en kapitaloverdækning før bufferkrav på 12,4 %. Efter fradrag for kapitalbevaringsbufferkrav på 1,9 % og SIFI-bufferkrav på 1,2 % er overdækningen på 9,3 %. Når kapitalbevaringsbufferkravet og SIFI-bufferkravet i 2019 er fuldt indfaset til henholdsvis 2,5 % og 1,5 %, vil overdækningen med den nuværende kapitalprocent udgøre 8,4 %.

Opgørelsen af det individuelle solvensbehov er baseret på bekendtgørelse om opgørelse af risikoeksponeringer, kapitalgrundlag og solvensbehov og på Finanstilsynets vejledning herom. Banken har på baggrund af det beregnede kapitalkrav opgjort en overdækning på t.kr. 522.469, som udgør forskellen mellem kapitalkravet (solvensbehov) og den faktiske kapital (kapitalprocent). Det er ledelsens vurdering, at kapitalen er tilstrækkelig til at dække den risiko, der er forbundet med bankens aktiviteter.

GrønlandsBANKEN lever fuldt op til kravene, hvorfor årsregnskabet aflægges som going-concern.

GrønlandsBANKENS opgjorte kapital- og solvensbehov efter 8+ model

I 1.000 kr.	2018		2017	
	Kapitalbehov	Solvensbehov	Kapitalbehov	Solvensbehov
Søjle I-kravet	337.637	8,0 %	322.050	8,0 %
Kreditrisiko	71.838	1,7 %	80.669	1,9 %
Markedsrisiko	18.391	0,4 %	10.350	0,3 %
Operationel risiko	3.800	0,1 %	3.800	0,1 %
Øvrig risiko	2.100	0,1 %	2.100	0,1 %
Kapital- og solvensbehov	433.767	10,3 %	418.969	10,4 %

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Der henvises til GrønlandsBANKENS hjemmeside for en beskrivelse og uddybning af opgørelsesmetoden af det opgjorte kapital- og solvensbehov for 2018. Der henvises endvidere til bankens redegørelse om risikostyring 2018 på <http://www.banken.gl/redegorelse/> Redegørelsen er ikke revideret.

Likviditet

GrønlandsBANKEN har et komfortabelt indlånsoverskud, og bankens funding baseres alene på indlån.

Det officielle måltal for likviditet er Liquidity Coverage Ratio (LCR), som er et minimumskrav i forholdet mellem kortfristede aktiver og passiver, der skal sikre en tilfredsstillende likviditetsgrad. LCR-nøgletallet skal udgøre mindst 100 %.

Banken havde ved udgangen af 2018 et LCR-nøgletal på 282,1 %, hvilket til fulde opfylder LCR kravet.

Tilsynsdiamanten

GrønlandsBANKEN har forholdt sig til pejlemærkerne i Finanstilsynets tilsynsdiamant. Diamanten angiver fem pejlemærker for pengeinstitutvirksomhed og det er bankens mål at leve op til disse. Ved udgangen af 2018 ligger GrønlandsBANKEN indenfor samtlige grænseværdier i tilsynsdiamanten.

Finanstilsynet har med virkning fra 1. januar 2018 indført et nyt pejlemærke, som omhandler større krediteksponeringer. Summen af bankens 20 største eksponeringer kan opgøres til 160,4 %, hvilket er tilfredsstillende under Finanstilsynets nye grænseværdi på 175 %. Det skal bemærkes at ca. 43 %-point udgøres af eksponeringer med offentligt ejede selskaber.

Aktionærer

GrønlandsBANKENS overordnede finansielle mål er at realisere et konkurrencedygtigt afkast til aktionærerne.

Kursen på GrønlandsBANKENS aktier er i løbet af 2018 faldet fra kurs 649 til 546, og der er i året udbetalt udbytte på kr. 30 pr. aktie. GrønlandsBANKEN indstiller til generalforsamlingen, at udbyttebetalingen for 2018 bliver på kr. 30 pr. aktie eller i alt kr. 54 mio. Det skal bemærkes, at der i Grønland gives skattemæssigt fradrag

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

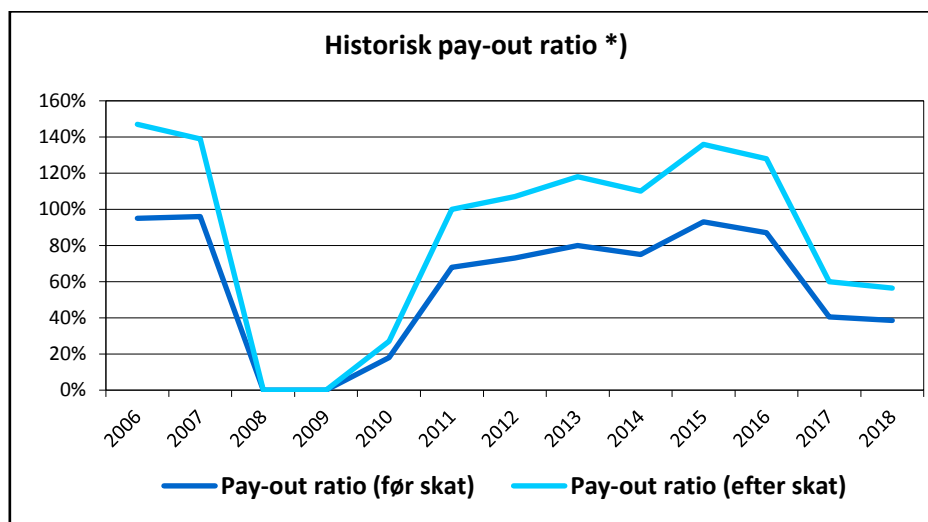
for udbytte til det udbyttebetalende selskab.

Ved årets udgang havde GrønlandsBANKEN 2.851 aktionærer og heraf er 898 bosiddende i Grønland. Fire aktionærer har meddelt aktiebesiddelser over 5 % i henhold til aktieselskabslovens § 28a jf. note 22.

Udbyttepolitik

GrønlandsBANKEN har en målsætning om løbende, at udlodde udbytte til sine aktionærer afpasset bankens forventede drift- og balanceudvikling, skattemæssig optimering og regulatoriske krav til kapital. For 2018 indstilles til generalforsamlingen at udbyttebetalingen uændret udgør kr. 30 pr. aktie. Kapitalprocenten på 22,7 procent er uændret i.f.t. 2017, hvilket skal ses i lyset af ønsket om, at efterleve maksimalt NEP-kapitalkrav i rimelig tid inden kravet om fuld indfasning. Dette vurderes muligt ved enten konsolidering fra de løbende driftsmæssige overskud og/eller ved brug af andre kapitalinstrumenter.

Der foreligger endnu ikke afklaring af NEP-kravet. Bestyrelsen vurderer at bankens kapitalprocent og konsolidering er fuldt tilstrækkelig i 2018. Når endelige NEP-kapitalkrav er fastsat vil et nyt kapitaloverdækningsmål blive vurderet. Det er dog bestyrelsens klare vurdering at bankens konsolideringsevne, efter en afbalanceret udbytte-udlodning, er fuldt tilstrækkelig, også efter fuld indfasning af NEP-kapitalkrav.

*) Iht. grønlandsk skattelovgivning er udlodning af udbytte fuldt fradragsberettiget

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt forhold, som forrykker vurderingen af årsrapporten.

Forventet udvikling 2019

I 2018 havde Grønland fortsat en gunstig økonomisk udvikling. Vi forventer også en positiv udvikling i den grønlandske økonomi i 2019, men dog på et lavt niveau. Banken har set en pæn stigning i udlånet igennem de senere år og forventer yderligere moderat stigning i 2019. Indlånet forventes på niveau med ultimo 2018.

Med en forventning om svagt vigende rentemarginal og forventning om et fortsat ekstremt lavt renteniveau og uændrede obligationsrenteindtægter, forventes de samlede indtægter at udvise en mindre stigning sammenlignet med 2018.

De samlede omkostninger inkl. afskrivninger forventes moderat højere end i 2018 på baggrund af

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

overenskomstmæssige lønstigninger, lidt flere medarbejdere, stigende compliance og IT-omkostninger og et fald i udviklingsomkostninger.

GrønlandsBANKEN vil fortsat i 2019 arbejde med at udvikle og udbygge pensionsområdet. Området forventes i 2019 stadig kun i mindre, men stigende grad at bidrage til bankens indtjening. På længere sigt ser banken pensionsopsparingen, som et væsentligt forretningsområde.

Det er bankens vurdering, at boniteten i låneporteføljen er tilfredsstillende. Nedskrivninger på udlån forventes derfor fortsat på et lavt niveau.

På baggrund af det fortsat lave renteniveau må der forventes moderate kurstab på bankens obligationsbeholdning, ligesom usikkerheden på markedsområdet generelt er større.

På baggrund af disse forhold forventes et resultat før skat i niveauet kr. 130–150 mio. mod kr. 140 mio. i 2018.

Kunder

GrønlandsBANKEN har stor fokus på kundernes tilfredshed, som hvert år måles i en kundetilfredshedsundersøgelse. På den baggrund iværksættes tiltag hvor kunderne mener, at banken kan gøre det bedre. Det generelle billede er fortsat en høj kundetilfredshed.

Grønlands bedste kundeoplevelse er et centralt element i bankens strategi og derfor indføres i 2019 et nyt tiltag, som skal tage føling på kundetilfredsheden umiddelbart efter kunden har haft et møde med bankens rådgivere. Der ibrugtages et system kaldet NPS (Net Promoter Score), hvorigennem kunden efter mødet vil blive spurgt om oplevelsen af mødet. Tilbage meldingen fra kunden vil blive brugt til kontinuerligt, at forbedre kundeoplevelsen.

GrønlandsBANKEN ønsker derfor også at blive betragtet, som Hele Grønlands Bank, og det er derfor særdeles positivt, at kunderne i vid udstrækning vurderer, at vor tilstedeværelse på kysten gør en positiv forskel for det enkelte lokalområde.

Banken er en professionel samarbejdspartner for erhvervsvirksomheder i hele Grønland. Samarbejdet baseres i høj grad på personlig kontakt mellem erhvervsrådgivere og virksomheden. Det medfører god indsigt i virksomhedens situation og behov, hvilket sammen med bankens lokalkendskab samt indsigt i samfundsforhold giver mulighed for relevant rådgivning. Kunden har en rådgiver, som er en del af et team, hvor de øvrige personer også har et kendskab til hinandens kunder for at sikre fleksibilitet i vores kundeservice. Erhvervsafdelingen samarbejder med andre finansielle partnere for at sikre kundernes adgang til muligheder, som alene kan leveres via et samarbejde, fx realkredit.

Privatkunderne anvender i stadigt stigende omfang de elektroniske servicetilbud. Især brugen af Net- og Mobilbank, samt digitale løsninger til brug ved ansøgning om lån/kredit, etablering af nye konti og nye kort m.m. er udbredt. GrønlandsBANKEN vil løbende øge adgangen for kunderne via digitale kanaler.

Banken og samfundet

De daglige forretninger i årets løb med bankens kunder har tilført indtægter på i alt kr. 306 mio. mod kr. 295 mio. i 2017. Indtægterne er opgjort som summen af nettorente- og gebyrindtægter, andre driftsindtægter, kursregulering og med fradrag af nedskrivninger på udlån.

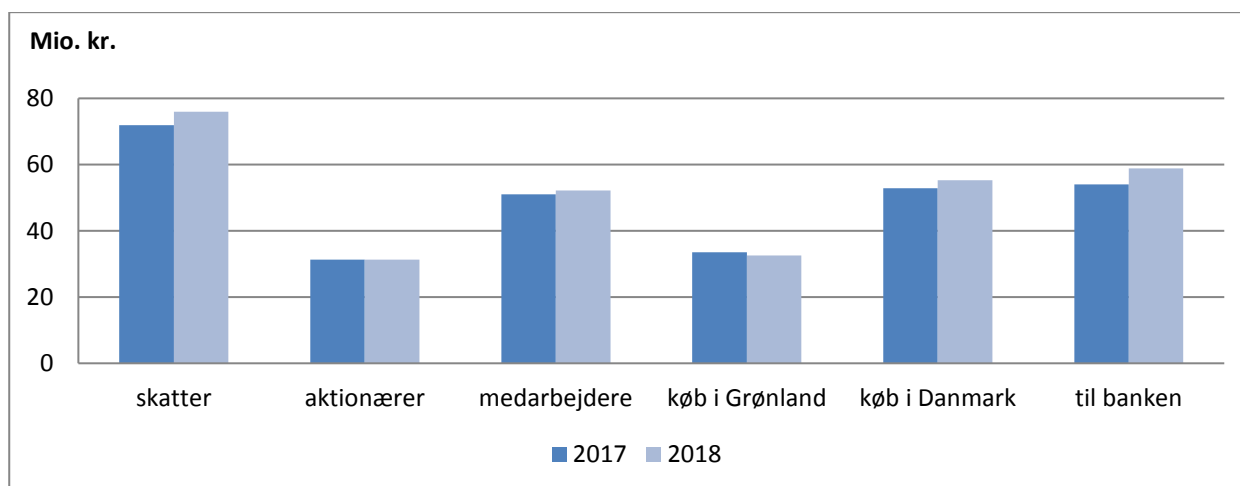
Grønlands Selvstyre og kommunerne modtager selskabsskat, udbytteskat og skat af personalelønninger. Medarbejderne har modtaget løn og pensionstillæg m.v. med fradrag af A-skat. De indkøb, banken foretager hos danske leverandører er overvejende it-serviceydelser hos Bankens EDB-central og Nets.

GrønlandsBANKEN yder et ikke uvæsentligt samfundsbidrag ved bl.a. de senere år, at have bidraget med

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

skattebetalinger på omkring kr. 75 mio. pr. år.

Nedenstående viser udviklingen i betalte skatter, nettoudbytte til aktionærene, løn mv. til medarbejderne, bankens konsolidering, samt indkøb foretaget i henholdsvis Grønland og Danmark.

Medarbejdere

Medarbejderne er bankens ansigt udadtil, og det er medarbejderne, der i hverdagen skaber og fastholder det nære forhold til bankens kunder.

GrønlandsBANKEN har stor fokus på kompetenceudvikling via elevuddannelse, trainee forløb, efteruddannelse, lederudvikling og ved "on the job training".

GrønlandsBANKEN finder det vigtigt at sikre rekruttering af finansfaglig arbejdskraft og pr. 1. august 2019 forventes 7 finanselever færdige med deres to-årige uddannelse til finansassistent. Heraf er fire placeret på hovedkontoret i Nuuk, to i Sisimiut og én i Ilulissat.

Udover selve elevuddannelsen har banken stor succes med praktikophold og oprettelse af trainee stillinger til unge med en baggrund som finansøkonom eller finansbachelor. I 2018 har banken haft en finansøkonom trainee i Sisimiut, samt en finansøkonom i et tre måneders praktikforløb. I Nuuk har der været en finansøkonom i et tre måneders praktikforløb samt tre nyuddannede finansøkonome der er startet i et etårig trainee forløb.

Der har endvidere været gennemført lederuddannelse for flere ledere og i 2018 er fire medarbejdere påbegyndt HD 2.del i Regnskab og økonomistyring.

På kundeområdet har alle privatrådgivere gennemgået et uddannelsesforløb indenfor Salg og Rådgivning i et koncept specielt udviklet til banken. Bankens kundemodtagelse og Callcenter har gennemført et uddannelsesforløb i aktiv kundeservice.

I 2018 er det lykkedes at holde 97,2 % af stillingerne i banken besat gennem aktivt HR-arbejde, relevante online medier, samt et vedvarende fokus på medarbejderudvikling.

Ved udgangen af 2018 var det samlede medarbejderantal 129. Gennemsnitsalderen er godt 46 år og gennemsnitsancienniteten 9 år og 4 mdr. Der er 91 kvinder og 38 mænd ansat. Af den samlede medarbejderstab har 92 en finansiell eller længerevarende videregående uddannelse.

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

I forhold til bankens strategiske retning er der fortsat et stærkt fokus på medarbejderudviklingen, hvor konceptet "strategisk udviklingssamtale" danner grundlag for behovet og udviklingen af medarbejderkompetencerne.

Samarbejdspartnere

GrønlandsBANKEN er en full-service bank i Grønland. Gennem samarbejdsaftaler med de bedste aktører indenfor finansielle IT-systemer, realkredit, forsikring, betalingsformidling, pension og investering ønsker banken til stadighed at tilbyde et bredt, fleksibelt og konkurrencedygtigt produktudbud.

GrønlandsBANKEN deltager i den danske og internationale betalingsinfrastruktur. I henhold til en servicekontrakt med Grønlands Selvstyre medvirker banken til at sikre, at det af Selvstyret ønskede serviceniveau for betalingsformidling er etableret de steder i Grønland, hvor der ikke er kommerciel baggrund for etablering af bankfilialer.

Politik for samfundsansvar

"Udgangspunktet for GrønlandsBANKENS samfundsansvar (CSR indsats) er at skabe fælles værdi for samfundet og virksomheden. Gennem bankens forretningsmæssige aktiviteter og CSR indsatser vil vi understøtte en bæredygtig udvikling i Grønland og bidrage til, at Grønland når de nye globale udviklingsmål (Sustainable Development Goals) til gavn for samfundet og for GrønlandsBANKEN.

Et væsentligt element heri er at leve op til vores grundlæggende samfundsansvar, som Grønlands største bank og Hele Grønlands Bank, ved at sikre en balance mellem udvikling, vækst og stabilitet i det grønlandske samfund.

Fokusområde: Finansiell forståelse

*Med udgangspunkt i vores interessenters krav og forventninger og bankens strategiske mål har vi udvalgt et overordnet fokusområde for vores CSR indsats, nemlig at skabe **finansiell forståelse**.*

At skabe finansiell forståelse hos den enkelte kunde, virksomhed eller borger åbner muligheder og giver indsigt til at træffe de bedste valg. Dette princip er grundlæggende i vores rådgivning. Hvor muligt og relevant vil vi indgå partnerskaber med det offentlige, andre virksomheder, organisationer og foreninger med samme interesser.

Som understøttelse af vores indsats for at skabe finansiell forståelse vil vi arbejde med at udvide tilgængeligheden af vores rådgivning og lånefinansiering uden for vores primære markedsområde, herunder at stille vores viden til rådighed for at skabe finansiell forståelse.

Inddragelse af medarbejdere

Vi ønsker at inddrage vores medarbejdere bredt i indsatsen for at skabe finansiell forståelse og støtte op om andre CSR-relaterede projekter, ved at muliggøre at medarbejderne kan arbejde på CSR projekter i arbejdstiden indenfor nærmere definerede rammer.

Vores forpligtelser

GrønlandsBANKEN har som underskriver af UN Global Compact tiltrådt ti principper for ansvarlig virksomhedsdrift med fokus på menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og kampen mod korruption. Vi vil aktivt håndtere vores forpligtelse om at respektere de ti principper, herunder vores forpligtelse om at håndtere menneskerettigheder efter FNs Retningslinjer for erhvervsliv og menneskerettigheder, navnlig i forhold til vores kunder, ansatte og det grønlandske samfund.

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Vores forventninger til andre

Vi forventer at vores ansatte, samarbejdspartnere, leverandører og øvrige forretningsrelationer overholder den til enhver tid gældende lovgivning, samt respekterer de internationalt anerkendte principper for UN Global Compact og tilstræber, at de i deres virke forventer samme standard af andre. Såfremt disse principper ikke respekteres, vil vi gennem dialog forsøge at finde de nødvendige løsninger, men forbeholder os muligheden for at afslutte samarbejdet.

Dialog og adgang

For at sikre at banken lever op til vores målsætninger, vil vi løbende måle vores indsats og rapporterer om denne i vores årsrapport og på vores hjemmeside, for at sikre, at vores interessenter har adgang til information om bankens CSR indsats. Samtidig har vi en række procedurer der sikrer, at vi løbende får input fra vores interessenter som kan påvirke vores handlinger og indsatser.”

CSR i det daglige

Ovenstående er uddrag af GrønlandsBANKENS politik for samfundsansvar. I tilknytning hertil er der udarbejdet en strategi og handlingsplan for de kommende års aktiviteter. Det overordnede ansvar for bankens samfundsindsats er forankret hos administrationsdirektøren.

GrønlandsBANKENS Lovpligtige redegørelse for samfundsansvar jf. bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. § 135, findes på bankens hjemmeside <http://www.banken.gl/samfundsansvar/>

Corporate governance – og lovpligtig redegørelse for virksomhedsledelse

Det er GrønlandsBANKENS mål, til enhver tid og i videst muligt omfang, at følge anbefalingerne. Corporate Governance redegørelsen kan findes på bankens hjemmeside <http://www.banken.gl/godselskabsledelse/>

Politik og måltal for det underrepræsenterede køn

Grønlandsbankens bestyrelse vedtog i august 2013 ”Politik og måltal for det underrepræsenterede køn”. Den kønsmæssige fordeling blandt bankens generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer udgør ultimo 2018 henholdsvis 40 % kvinder og 60 % mænd. Det er bestyrelsens mål, at andelen af det underrepræsenterede køn skal ligge på minimum 33 %. Måltallet for det underrepræsenterede køn er således opfyldt.

På øvrige ledelsesniveauer er det bankens overordnede mål at tilvejebringe og vedligeholde en passende lige fordeling af mænd og kvinder i ledelsen. Bankens medarbejdere skal uanset køn opleve, at de har samme muligheder, for karriere og lederstillinger. Andelen af ledere ultimo 2018 er fordelt med 50 % kvinder og 50 % mænd. Det er bankens mål at denne andel skal fastholdes således at fordelingen af mandlige og kvindelige ledere til enhver tid skal fastholdes på mellem 40 og 60 %.

Bestyrelse og direktion

Der skal oplyses om de ledelseshverv, som bankens bestyrelsesmedlemmer og direktion beklæder i andre erhvervsdrivende virksomheder. Der henvises til note 33.

Bestyrelsesevaluering

GrønlandsBANKENS bestyrelse foretager hvert år en bestyrelsesevaluering. Bestyrelsesevalueringen danner baggrund for en bedømmelse af flere forhold i bestyrelsen; arbejdsformen, samarbejdet internt og med direktionen, formandens mødetilrettælgelse, samt kvaliteten af bestyrelsesmaterialet. Den seneste evaluering af 30/10-2018 var på et højt niveau og fastslog, at bestyrelsen benytter hinandens viden til at sikre sig indsigt i specielle forhold. Derudover blev det konkluderet, at der en god samlet kompetencesammensætning i bestyrelsen i forhold til bankens forretningsmodel.

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Bestyrelsens beføjelser vedr. handel med egne aktier

Bestyrelsen er i henhold til generalforsamlingsbeslutning af 20. marts 2018 bemyndiget til indtil 27. marts 2019 at lade banken erhverve egne aktier med en pålydende værdi på indtil 10 % af aktiekapitalen, til den på erhvervelsestidspunktet gældende børskurs med en afvigelse på 10 % i op- og nedadgående retning.

Revisions- og risikoudvalg

Revisions- og risikoudvalget består af den samlede bestyrelse, hvorfor det er fundet mest hensigtsmæssig at bevare den samme struktur, som i bestyrelsen således bestyrelsesformanden også er formand for revisions- og risikoudvalget.

Revisions- og risikoudvalgets opgaver omfatter i al væsentlighed overvågning af:

- regnskabsaflæggelsesprocessen
- om bankens interne kontrolsystem og risikosystemer fungerer effektivt
- bankens risikoprofil
- den lovpligtige revision af årsrapport
- kontrol med revisors uafhængighed

I den forbindelse er bankens kontrolmiljø for opgørelse af de væsentlige regnskabsmæssige skøn gennemgået og vurderet. Udvalget mødes umiddelbart forud for bestyrelsesmøderne.

Det skal bemærkes, at Grønland ikke er omfattet af de danske regler om nedsættelse af revisionsudvalg, men at reglerne i praksis følges. Det følger af § 80b i Lov om finansiel virksomhed, at banken skal etablere et risikoudvalg.

Kommissorium for revisions- og risikoudvalg findes her <http://www.banken.gl/revisionsogrisikoudvalg/>

Vederlagsudvalg

Vederlagsudvalget består af bestyrelsens formand, næstformand og et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem.

Vederlagsudvalget fastlægger bl.a. vederlagspolitikken som godkendes af generalforsamlingen.

Kommissorium for vederlagsudvalg findes her <http://www.banken.gl/vederlagsudvalg/>

GrønlandsBANKEN har på baggrund af en ny anbefaling fra Komitéen for god Selskabsledelse (offentliggjort den 23. november 2017) udarbejdet en vederlagsrapport. Rapporten følger anbefalingerne i punkt 4.2.3. i bankens Corporate Governance redegørelse og kan findes på bankens hjemmeside <http://www.banken.gl/vederlagsudvalg/>

Nomineringsudvalg

Nomineringsudvalg består af bestyrelsens formand og næstformand.

Udvalget har i 2018 arbejdet med beskrivelse, sammensætning og evaluering af direktionens og bestyrelsens kompetencer, samt indstilling af kandidater til valg til bestyrelsen. Det er bankens vurdering at bestyrelsens sammensætning afspejler mangfoldighedspolitikken målsætning.

Kommissorium for nomineringsudvalget findes her <http://www.banken.gl/nomineringsudvalg/>

Antal møder i 2018 og mødedeltagelse for bestyrelse og alle tre udvalg kan ses her https://www.banken.gl/media/742364/Moedeoversigt-2018_DK.pdf

LEDELSESBERETNING FOR ÅRET 2018

Generalforsamling

Bestyrelsen er bemyndiget til at foretage de ændringer og tilføjelser til vedtægterne, som forlanges af offentlige myndigheder i medfør af den til enhver tid gældende lovgivning. Derudover kan GrønlandsBANKENS vedtægter ændres ved en generalforsamlingsbeslutning, såfremt forslaget vedtages med mindst 2/3 såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede aktiekapital.

Bestyrelsens medlemmer vælges af generalforsamlingen, bortset fra de medlemmer der vælges i henhold til lovgivningens regler om repræsentation af medarbejdere i bestyrelsen. Den generalforsamlingsvalgte del af bestyrelsen består af mindst fem og højst 10 medlemmer. Hvert år afgår tre af de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer, der har fungeret længst, regnet fra de pågældendes sidste valg. Mellem flere medlemmer, der har fungeret lige længe, bestemmes afgangens ved lodtrækning. De fratrædende medlemmer kan genvælges. Der kan ikke vælges medlemmer til bankens bestyrelse, der er fyldt 70 år

Væsentlige aftaler, der ændres eller udløber hvis kontrollen med selskabet ændres

GrønlandsBANKEN havde pr. ultimo 2018 følgende aftaler der vurderes som væsentlige og ændres eller udløber, hvis kontrollen med banken ændres i forbindelse med eksempelvis en fusion.

- Databehandlingsaftale med Bankernes EDB Central (BEC)
- Samarbejdsaftale med DLR Kredit

BEC

Det fremgår af BEC's vedtægter, at medlemskabet af BEC kan opsiges med fem års varsel til udløb af et regnskabsår af både BEC og GrønlandsBANKEN. Hvis medlemskabet ophører på anden vis relateret til GrønlandsBANKEN, skal banken betale en udtrædelsesgodtgørelse til BEC, der er nærmere defineret i vedtægterne. Hvis et pengeinstitut fusionerer og ophører med at være et selvstændigt pengeinstitut, ophører medlemskabet af BEC uden varsel, men dog med mulighed for en overgangsordning.

DLR

GrønlandsBANKEN har som aktionær i DLR Kredit og i kraft af bankens medlemskab af Lokale Pengeinstitutter tiltrådt en samarbejdsaftale med DLR om formidling af realkreditlån til bankens kunder.

Samarbejdsaftalen er uopsigelig, så længe GrønlandsBANKEN er aktionær i DLR Kredit. Hvis GrønlandsBANKEN afhænder eller deponerer sin aktiepost, anses banken automatisk som værende udtrådt af samarbejdsaftalen med virkning fra udgangen af det kalenderår, hvori aktieposten er solgt/deponeret. Samarbejdsaftalen kan opsiges af DLR Kredit, hvis DLR's bestyrelse træffer beslutning herom, ved udgangen af et kalenderår med tre måneders varsel.

LEDELSESPÅTEGNING

Bestyrelsen og direktionen har i dag behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 for GrønlandsBANKEN, aktieselskab.

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed. Årsrapporten er herudover udarbejdet i overensstemmelse med danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af bankens aktiver og passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af bankens aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i bankens aktiviteter og økonomiske forhold, samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som banken kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Nuuk, den 28. februar 2019

Direktion

Martin Birkmose Kviesgaard

Bestyrelse

Gunnar í Liðá
formand

Kristian Frederik Lennert
næstformand

Maliina Bitsch Abelsen

Hans Niels Boassen

Christina Finderup Bustrup

Lars Holst

Yvonne Jane Poulsen Kyed

Elise Love Nicoline Zeeb

REVISIONSPÅTEGNING

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i GrønlandsBANKEN A/S

Konklusion

Vi har revideret årsregnskabet for GrønlandsBANKEN A/S for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis samt pengestrømsopgørelse. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle virksomheder.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af bankens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af bankens aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle virksomheder.

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit "Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet". Vi er uafhængige af banken i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af årsregnskabet for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af årsregnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv.	Forholdet er behandlet således i revisionen
Udlån udgør 3.472 mio.kr. og garantier udgør 1.278 mio.kr. pr. 31. december 2018 (udlån udgjorde 3.335 mio.kr. og garantier udgjorde 1.161 mio.kr. pr. 31. december 2017). Nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. udgør i perioden 1. januar 2018 til 31. december 2018 samlet set 11 mio.kr. (14 mio.kr. i perioden 1. januar 2017 til 31. december 2017) i årsregnskabet. Fastlæggelsen af forventede nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. er forbundet med betydelig usikkerhed og i et vist omfang baseret på ledelsesmæssige skøn. Som følge af væsentligheden af disse skøn og størrelsen af udlån og garantier mv. i banken er revisionen af nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. et centralt forhold ved revisionen.	Baseret på vores risikovurdering har revisionen omfattet en gennemgang af bankens relevante forretningsgange for nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv., test af relevante kontroller og analyse af udviklingen i kreditkvaliteten på udlån og garantier mv., herunder størrelsen af nedskrivningerne samt hensættelserne. Vores revisionshandling har omfattet test af relevante kontroller vedrørende: • Løbende vurdering af kreditrisikoen • Vurdering og validering af input og forudsætninger anvendt i beregning af nedskrivningerne samt hensættelserne i studie 1 og 2

REVISIONSPÅTEGNING

Med virkning fra 2018 er bankens nedskrivninger foretaget i overensstemmelse med reglerne i IFRS 9, der er indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse. Der indebærer bl.a., at der er indført en nedskrivningsmodel, der opdeler eksponeringerne i tre stadier, hvor eksponeringernes indplacering afhænger af om, der er sket en væsentlig stigning i kreditrisikoen i forhold til første indregning samt om eksponeringen er kreditforringet. De forhold vedrørende udlån og garantier mv., som indeholder størst skøn, og som derfor kræver øget opmærksomhed ved revisionen er: • Identifikation af eksponeringer og garantier mv., som er kreditforringet • Parametre og ledelsesmæssige skøn i den anvendte beregningsmodel for fastlæggelsen af de forventede tab i stadie 1 og 2 • Værdiansættelse af sikkerheder og fremtidige pengestrømme, herunder ledelsesmæssige skøn knyttet til fastlæggelsen af forventede tab i stadie 3. Principperne for opgørelse af nedskrivninger på udlån og hensættelser til tab på garantier mv. er nærmere beskrevet i anvendt regnskabspraksis og ledelsen har beskrevet håndteringen af kreditrisici samt vurdering af nedskrivningsbehovet på udlån og behovet for hensættelse til tab på garantier mv. i note 2 og 13 i årsregnskabet.	• Fastsættelse af ledelsesmæssige skøn i modellen. Vores revisionshandling har desuden omfattet: • Vurdering af effekten af implementeringen af ændringerne i den danske regnskabsbekendtgørelse, der er indregnet i egenkapitalen pr. 1. januar 2018. • Gennemgang og vurdering af den anvendte nedskrivningsmodel udarbejdet af datacentralen BEC, herunder den modtagne revisorerklæring om at modellens beregninger er inden for rammerne af regelsættet i den danske regnskabsbekendtgørelse, samt der i bankens anvendelse af nedskrivningsmodellen er taget højde for de forbehold, der er nævnt i revisorerklæringen. • Gennemgang og vurdering af bankens opgørelse af nedskrivninger i stadie et og stadie to, herunder en vurdering af de modelvariable og forudsætningerne herfor, som bankens ledelse har vurderet at være dækkende for bankens forhold. • Stikprøvevis kontrol af nøjagtigheden af data der ligger til grund for opgørelsen, samt efterregning heraf. • Stikprøvevis gennemgang af eksponeringer for at sikre, at der sker rettidig identifikation af kreditforringelse af udlån samt hensættelser til tab på garantier. • For udlån klassificeret i stadie tre, har vi stikprøvevist testet, at det opgjorte nedskrivningsbehov samt hensættelser til tab på garantier er i overensstemmelse med lovgivningens og bankens retningslinjer
--	---

REVISIONSPÅTEGNING

	herom. Vores arbejde har omfattet test af anvendte sikkerhedsværdier og scenariefastsættelse. • Udfordring af ledelsesmæssige skøn med særligt fokus på konsistens samt objektivitet hos ledelsen, herunder udfordring af dokumentationen af tilstrækkeligheden af ledelsesmæssige skøn.
--	---

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med kravene i lov om finansiell virksomhed. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed og yderligere danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere bankens evne til at fortsætte driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere banken, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af årsregnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge grønlandsk revisorlovgivning, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformation kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som regnskabsbrugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

REVISIONSPÅTEGNING

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav, der er gældende i Grønland, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af bankens interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om bankens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at banken ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for banken til brug for at udtrykke en konklusion om årsregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre revision af årsregnskabet. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om bl.a. det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

REVISIONSPÅTEGNING

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af årsregnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

København, den 28. februar 2019

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 96 35 56

Jens Ringbæk
statsautoriseret revisor
MNE-nr. 27735

Jakob Lindberg
statsautoriseret revisor
MNE-nr. 40824

REVISIONSPÅTEGNING

Intern revisions revisionspåtegning

Til kapitalejerne i GrønlandsBANKEN

Påtegning på årsregnskabet

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet for Grønlandsbanken, Aktieselskab giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018 i overensstemmelse med lov om finansiell virksomhed og danske oplysningskrav for børsnoterede finansielle selskaber.

Den udførte revision

Vi har revideret årsregnskabet for Grønlandsbanken, Aktieselskab for regnskabsåret 1. januar – 31. december 2018, som omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter. Årsregnskabet udarbejdes efter lov om finansiell virksomhed.

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner, efter internationale standarder om revision vedrørende planlægning og udførelse af revisionsarbejdet og yderligere krav ifølge grønlandsk revisorlovgivning.

Vi har planlagt og udført revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vi har deltaget i revisionen af alle væsentlige og risikofyldte områder.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om finansiell virksomhed.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiell virksomheds krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Nuuk, den 28. februar 2019

Kristian Thorgaard Sørensen
Revisionschef

(1.000 kr.)

RESULTATOPGØRELSE

Noter		2018	2017
3	Renteindtægter	236.632	227.068
4	Negative renteindtægter	-10.825	- 11.741
5	Renteudgifter	1.706	1.871
6	Positive renteudgifter	+6.761	+8.460
	Netto renteindtægter	230.862	221.916
	Udbytte af aktier m.v.	1.946	807
7	Gebyrer og provisionsindtægter	81.636	87.737
	Afgivne gebyrer og provisionsudgifter	847	914
	Netto rente- og gebyrindtægter	313.597	309.546
8	Kursreguleringer	-1.546	-6.368
	Andre driftsindtægter	5.385	5.240
9, 10	Udgifter til personale og administration	157.407	152.528
	Af- og nedskrivninger på materielle aktiver	6.765	6.840
	Andre driftsudgifter	2.011	2.709
13	Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv.	10.938	13.734
	Resultat før skat	140.315	132.607
11	Skat	44.595	42.158
	Årets resultat	95.720	90.449
Forslag til resultatdisponering			
	Årets resultat	95.720	90.449
	Skatteværdi af afsat udbytte	17.172	17.172
	I alt til disposition	112.892	107.621
	Foreslået udbytte	54.000	54.000
	Henlagt til egenkapitalen	58.892	53.621
	I alt anvendt	112.892	107.621

(1.000 kr.)

TOTALINDKOMSTOPGØRELSE

2018

2017

Totalindkomstopgørelse

Årets resultat	95.720	90.449
Anden totalindkomst:		
Værdiregulering af ejendomme	3.747	13.681
Værdiregulering af ydelsesbaseret fratrædelses-/pensionsordning	-13	-13
Regulering af		
Skat af værdiregulering af ejendomme	-1.192	-4.351
Anden totalindkomst efter skat	2.542	9.317
Årets totalindkomst	98.262	99.766

(1.000 kr.)		BALANCE (ultimo året)	
Noter		2018	2017
	Kassebeholdning og anfordringstilgodeh. hos centralbanker	180.193	178.789
12	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1.160.234	522.060
13	Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	3.472.174	3.335.119
14	Obligationer til dagsværdi	879.093	894.679
15	Aktier m.v.	85.243	89.353
18	Aktiver tilknyttet puljeordninger	63.043	6.767
16	Grunde og bygninger i alt, domicilejendomme	207.265	207.728
17	Øvrige materielle aktiver	8.070	8.392
	Andre aktiver	105.748	109.136
	Periodeafgrænsningsposter	3.473	2.987
	Aktiver i alt	6.164.536	5.355.010
19	Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	22.565	22.670
20	Indlån og anden gæld	4.899.044	4.205.613
	Indlån i puljeordninger	63.043	6.767
	Aktuelle skatteforpligtelser	17.522	10.957
	Andre passiver	73.570	65.687
	Periodeafgrænsningsposter	5.555	5.282
	Gæld i alt	5.081.299	4.316.976
	Hensættelser til pensioner og lignende forpligtelser	796	518
21	Hensættelser til udskudt skat	60.719	59.708
13	Hensættelser til tab på garantier	14.274	12.792
	Andre hensatte forpligtelser	5.606	6.558
13	Hensættelser til tab på uudnyttede kreditfaciliteter	2.683	0
	Hensatte forpligtelser i alt	84.078	79.576
	Egenkapital		
22	Aktiekapital	180.000	180.000
	Opskrivningshenlæggelser	29.092	26.776
	Overført overskud	753.239	714.854
	Foreslået udbytte	54.000	54.000
	Skatteværdi af foreslået udbytte	-17.172	-17.172
	Egenkapital i alt	999.159	958.458
	Passiver i alt	6.164.536	5.355.010
1	Anvendt regnskabspraksis		
2	Finansielle risici og politikker		
23-33	Øvrige noter		

EGENKAPITALOPGØRELSE

(1.000 kr.)

	Aktie- kapital	Opskriv- nings- henlæg- gelser	Overført overskud	Foreslået udbytte netto	Egenkapital i alt
Egenkapital 01. januar 2017	180.000	17.446	661.246	67.518	926.210
Udbetalt udbytte				-99.000	-99.000
Skatteværdi af udbetalt udbytte				31.482	31.482
Anden totalindkomst		9.330	-13		9.317
Årets resultat			36.449	54.000	90.449
Skatteværdi af foreslået udbytte			17.172	-17.172	0
Egenkapital 31. december 2017	180.000	26.776	714.854	36.828	958.458
Egenkapital ved det foregående regn- skabs års afslutning	180.000	26.776	714.854	36.828	958.458
Ændring af regnskabspraksis	-	-	-20.733	-	-20.733
Udbetalt udbytte	-	-	-	- 54.000	- 54.000
Skatteværdi af udbetalt udbytte	-	-	-	17.172	17.172
Egenkapital primo 2018 efter udlodning af udbytte og korrektioner	180.000	26.776	694.121	0	900.897
Anden totalindkomst	-	2.316	226	-	2.542
Årets resultat	-	-	41.720	54.000	95.720
Skatteværdi af foreslået udbytte	-	-	17.172	-17.172	0
Egenkapital 31. december 2018	180.000	29.092	753.239	36.828	999.159

PENGESTRØMSOPGØRELSE

(1.000 kr.)	2018	2017
Årets resultat	95.720	90.449
Nedskrivninger på udlån	10.938	13.734
Af- og nedskrivninger på materielle aktiver	6.765	6.840
Periodeafgrænsningsposter, netto	-213	416
Primoændring til anvendt regnskabspraksis på udlån	-20.733	0
Skatteeffekt af fradragsret for udbytte	17.172	31.482
Årets resultat reguleret for ikke kontante driftsposter	109.649	142.921
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	-105	1.432
Indlån	749.707	-609.983
Udlån	-147.993	-274.992
Anden driftskapital	-262.508	135.858
Andre passivposter	17.742	14.968
Ændring i driftskapital	356.843	-732.717
PENGESTRØMME FRA DRIFTSAKTIVITET	466.492	-589.796
Salg af materielle anlægsaktiver	3.389	276
Køb mv. af materielle anlægsaktiver	-5.620	-4.984
PENGESTRØMME FRA INVESTERINGSAKTIVITET	-2.231	-4.708
Betalt udbytte	-54.000	-99.000
Handel med egne aktier	0	0
PENGESTRØMME FRA FINANSIERINGSAKTIVITET	-54.000	-99.000
ÆNDRING I LIKVIDER	410.261	-693.504
Likvider primo	1.208.363	1.901.867
Likvider ultimo	1.618.624	1.208.363
Kassebeholdning og anfordringstilgodeh. hos centralbanker	180.193	178.790
Indskudsbeviser i Nationalbanken jf. note 12	352.000	0
Fuldt ud sikre og likvide anfordringstilgodehavender i kreditinstitutter jf. note 12	240.798	181.624
Ubelånte værdipapirer	845.633	847.949
Likvider ultimo	1.618.624	1.208.363

NOTEOVERSIGT

1. Anvendt regnskabspraksis	52
2. Finansiell risiko og politikker og mål for styring af finansielle risici.....	60
3. Renteindtægter.....	74
4. Negative renter.....	74
5. Renteudgifter.....	74
6. Positive renteudgifter.	74
7. Gebyrer og provisionsindtægter.....	74
8. Kursreguleringer.....	74
9. Udgifter til personale og administration.....	75
10. Revisionshonorar	76
11. Skat	76
12. Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker.....	77
13. Udlån og nedskrivninger	77
14. Obligationer til dagsværdi	78
15. Aktier m.v.....	78
16. Domicilejendomme.....	79
17. Øvrige materielle aktiver	79
18. Aktiver tilknyttet puljeordninger	79
19. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker.	79
20. Indlån og anden gæld	80
21. Hensættelser til udskudt skat.....	80
22. Aktiekapital	80
23. Kapitalopgørelse	81
24. Eventualforpligtelser.....	81
25. Retssager	81
26. Valutaeksponeringer	82
27. Renterisiko.....	82
28. Nærtstående parter	82
29. Afledte finansielle instrumenter.....	83
30. Dagsværdi af finansielle instrumenter.....	86
31. Følsomhedsoplysninger	88
32. 5 års hoved- og nøgletal	89
33. Ledelseshverv	91

NOTER

Note 1

Anvendt regnskabspraksis

Årsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med lov om finansiel virksomhed herunder bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl., Årsrapporten er herudover udarbejdet i overensstemmelse med yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for børsnoterede finansielle selskaber.

Årsrapporten præsenteres i danske kroner og afrundet til nærmeste 1.000 kr.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til årsrapporten for 2017 på nær det i afsnittet nedenfor "Ændringer i anvendt regnskabspraksis" beskrevne.

Ændringer i anvendt regnskabspraksis

Anvendt regnskabspraksis er pr. 1. januar 2018 ændret som følge af ændringer til regnskabsbekendtgørelsen. Regnskabsstandarden IFRS 9, der erstatter standarden IAS 39, trådte i kraft med virkning fra 1. januar 2018. Regnskabsstandarden IFRS 9 ændrer i væsentlig grad ved de gældende regler for klassifikation og måling af finansielle aktiver, regnskabsmæssige nedskrivninger og i nogen grad ved reglerne om regnskabsmæssig sikring.

De overordnede bestemmelser i IFRS 9 er tilsvarende indarbejdet i den danske regnskabsbekendtgørelse og suppleret af særlige danske nedskrivningsregler i regnskabsbekendtgørelsens bilag 10, der udfylder de overordnede principper i IFRS 9.

Implementering af ændringerne til regnskabsbekendtgørelsen har ikke haft konsekvenser for klassifikation af finansielle instrumenter, men har haft en væsentlig indflydelse på måling af udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris, uudnyttede kreditrammer, lånetilsagn samt garantier som følge af nye bestemmelser for kredittab. Ændringen har medført en forøgelse af korrektivkontoen med t.kr. 18.089. Effekten er i overensstemmelse med overgangsbestemmelserne indregnet direkte på egenkapitalen, hvorfor denne pr. 1. januar 2018 er reduceret med t.kr. 12.337 efter skat.

Den overordnede regnskabsmæssige effekt kan vises således:

	Hidtidig praksis 31.12.2017 t.kr.	Effekt af ændring 01.01.2018 t.kr.	Ny prak- sis 01.01.2018 t.kr.
Aktiver			
Udlån og andre tilgodehavender m.v.	3.335.119	16.031	3.319.088
Passiver			
Hensættelser til tab på garantier	12.792	42	12.834
Hensættelser til tab på uudnyttede kreditfaciliteter	0	2.016	2.016
Egenkapital	958.458	12.337	946.121
Udskudt skat	59.708	5.752	53.956

NOTER

Anvendt regnskabspraksis er derudover ændret i forhold til tilgangen til amortisering af lånesagsgebyrer. Banken har hidtil amortiseret stiftelsesprovision, men har ved nærmere gennemgang af IFRS 15 ændret praksis således, at lånesagsgebyrer i et vist omfang også amortiseres, idet de anses som en integreret del af lånets effektive rente. Der er således ikke tale om ny regnskabspraksis, men en præcisering af hidtidig praksis. Effekten er i overensstemmelse med overgangsbestemmelserne indregnet direkte på egenkapitalen, hvorfor denne pr. 1. januar 2018 er reduceret med t.kr. 8.397 efter skat.

Den regnskabsmæssige effekt kan opgøres således (i forlængelse af ovenstående opstilling):

	Hidtidig praksis 31.12.2017 t.kr.	Effekt af ændring 01.01.2018 t.kr.	Ny prak- sis 01.01.2018 t.kr.
Aktiver			
Udlån og andre tilgodehavender m.v.	3.319.088	12.312	3.306.776
Passiver			
Egenkapital	946.121	8.397	937.724
Udskudt skat	53.956	3.915	50.041

Der er ikke foretaget tilpasning af sammenligningstal for tidligere perioder, idet det ikke vurderes muligt at anvende de ændrede bestemmelser bagudrettet. Sammenligningstallene for finansielle aktiver og forpligtelser følger derfor den regnskabspraksis, som er beskrevet i årsrapporten for 2017.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde banken og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når banken som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå banken, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til dagsværdi. Dog måles materielle aktiver på tidspunktet for første indregning til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret. Dog indregnes værdistigninger på domicilejendomme, der ikke modsvarer tidligere værdifald, direkte i totalindkomstopgørelsen.

Køb og salg af finansielle instrumenter indregnes på handelsdagen, og indregning ophører, når retten til at modtage/afgive pengestrømme fra det finansielle aktiv eller passiv er udløbet, eller hvis det er overdraget, og banken i al væsentlighed har overført alle risici og afkast tilknyttet ejendomsretten. GrønlandsBANKEN anvender ikke reglen om omklassificering af visse finansielle aktiver fra dagsværdi til amortiseret kostpris.

NOTER

Væsentlige regnskabsmæssige skøn, forudsætninger og usikkerheder

Årsregnskabet udarbejdes ud fra visse særlige forudsætninger, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af bankens ledelse i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer, samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Forudsætningerne kan være ufuldstændige, og uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå, ligesom andre vil kunne komme frem til andre skøn. De områder, som indebærer en højere grad af vurderinger eller kompleksitet, eller områder, hvor antagelser og skøn er væsentlige for regnskabet er angivet nedenfor.

Ved udarbejdelse af årsregnskabet foretager ledelsen en række regnskabsmæssige vurderinger der danner grundlag for præsentation, indregning og måling af instituttets aktiver og forpligtelser. Årsregnskabet er aflagt efter et princip om going concern ud fra den nuværende gældende praksis og fortolkning af reglerne for danske pengeinstitutter. De væsentligste skøn, som ledelsen foretager i forbindelse med indregning og måling af disse aktiver og forpligtelser, og den væsentlige skønsmæssige usikkerhed forbundet med udarbejdelsen af årsrapporten for 2018, er:

- Nedskrivninger på udlån og hensættelser på garantier og kredittilsagn er foretaget i overensstemmelse med regnskabspraksis, og er baseret på en række forudsætninger. Såfremt disse forudsætninger ændres, kan regnskabsaflæggelsen blive påvirket, og påvirkningen kan være væsentlig. I 2018 er den nye regnskabspraksis vedrørende nedskrivninger af udlån og tilgodehavender samt hensættelser på garantier og uudnyttede kredittilsagn implementeret. Dette gør, at ledelsen har foretaget en række nye skøn forbundet med opgørelsen af nedskrivningerne for 2018. Erfaringerne med opgørelsen af nedskrivningerne iht. IFRS 9 er fortsat begrænsede, og det forventes, at der vil skulle ske tilpasning af noteoplysningerne i det kommende år, når erfaringsgrundlaget forventeligt er større. Der henvises i øvrigt til note 2.
- Noterede finansielle instrumenter, der kan være prissat på markeder med lav omsætning, hvorved der kan være en vis usikkerhed ved anvendelse af børskurserne ved måling af dagsværdi.
- Unoterede finansielle instrumenter, hvor der er væsentlige skøn forbundet med måling af dagsværdierne. Se note 15 og 30.
- For hensatte forpligtelser er der væsentlige skøn forbundet med fastlæggelse af fremtidig medarbejderomsætningshastighed, samt fastsættelse af renteforpligtelse på skattebegünstigede opsparingskonti.
- Måling af domicilejendommenes dagsværdi er ligeledes forbundet med væsentlige skøn og vurderinger, herunder forventninger til ejendommenes fremtidige afkast og de fastsatte afkastprocenter. Bankens væsentligste ejendom er domicilejendommen i Nuuk. En ændring i afkastprocent på eks. 0,5 % vil betyde en ændring i værdiansættelsen på kr. 8 mio. for denne ejendom. I forbindelse med værdiansættelsen af bankens domicilejendom i Nuuk er der anvendt forskellige kvadratmeterpriser i forhold til markedsleje og anvendelsesmuligheder.

Fastlæggelse af dagsværdi

Dagsværdien er det beløb, som et aktiv kan omsættes til, eller en forpligtelse indfries til, ved en handel under normale omstændigheder mellem kvalificerede, villige og indbyrdes uafhængige parter.

Dagsværdien af finansielle instrumenter, som der findes et aktivt marked for, fastsættes til lukkekurs på balancen dagen eller, hvis en sådan ikke foreligger, en anden offentliggjort kurs, der må antages bedst at svare hertil.

NOTER

For finansielle instrumenter, hvor der ikke findes et aktivt marked, fastlægges dagsværdien ved hjælp af almindeligt anerkendte værdiansættelsesteknikker, der baserer sig på observerbare aktuelle markedsdata.

Regnskabsmæssig sikring

Banken anvender de særlige regler om regnskabsmæssig sikring for at undgå den inkonsistens, der opstår ved, at visse finansielle aktiver eller finansielle forpligtelser (de sikrede poster) måles til amortiseret kostpris, medens afledte finansielle derivater (sikringsinstrumenterne) måles til dagsværdi.

Når kriterierne for anvendelse af reglerne om regnskabsmæssig sikring er opfyldt, reguleres den regnskabsmæssige værdi af de sikrede aktiver og forpligtelser over resultatopgørelsen for dagsværdiændringer vedrørende de sikrede risici (dagsværdisikring). I banken er sikringsforholdet etableret for fastforrentede udlån.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, der som udgangspunkt er baseret på noterede markedspriser. I det omfang, der er tale om ikke noterede instrumenter, opgøres dagsværdien efter almindelige anerkendte principper. Afledte finansielle instrumenter indregnes under andre aktiver, henholdsvis andre passiver.

Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder betingelserne for sikring af dagsværdien af et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse, indregnes i resultatopgørelsen sammen med ændringer i værdien af det sikrede aktiv eller den sikrede forpligtelse. Øvrige ændringer indregnes i resultatopgørelsen som finansielle poster.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens lukkekurs for valutaen. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, henholdsvis balancedagens kurs, indregnes i resultatopgørelsen som kursreguleringer.

Modregning

Banken modregner tilgodehavender og forpligtelser, når banken har en juridisk ret til at modregne de indregnede beløb og samtidig har til hensigt at nettomodregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen samtidig.

Resultatopgørelsen

Renter, gebyrer og provisioner

Renteindtægter og renteutgifter indregnes i resultatopgørelsen i den periode de vedrører. Provisioner og gebyrer, der er en integreret del af den effektive rente af et udlån, indregnes som en del af amortiseret kostpris og dermed som en integreret del af det finansielle instrument (udlån) under renteindtægter.

Provisioner og gebyrer, der er led i en løbende ydelse, periodiseres over løbetiden. Øvrige gebyrer indregnes i resultatopgørelsen på transaktionsdagen.

Renter på udlån, der klassificeres som stadie 3, beregnes på baggrund af nettobeløbet efter nedskrivninger. På øvrige udlån beregnes renten baseret på det kontraktmæssigt udestående beløb. Dette indebærer, at renteindtægter fra udlån, som enten er helt eller delvist nedskrevne, føres under posten "Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender m.v." hvad angår renterne af den nedskrevne del af udlånene.

Udgifter til personale og administration

Udgifter til personale omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner, personaleboliger m.v. til bankens personale. Omkostninger til ydelser og goder til ansatte, herunder jubilæumsgratier indregnes i takt med de ansattes præstation af de arbejdsydelser, der giver ret til de pågældende ydelser og goder.

NOTER

Omkostninger til incitamentsprogrammer indregnes i resultatopgørelsen i det regnskabsår omkostningen kan henføres til.

Pensionsordninger

Banken har indgået en ydelsesbaseret fratrædelses-/pensionsordning for bankens direktør. I denne ordning er banken forpligtet til at betale en fastsat ydelse i en periode efter direktørens pensionering/fratrædelse. Forpligtelser af denne type opgøres til nutidsværdi af de ydelser, som ud fra det bedst mulige skøn må forventes at skulle betales. Forpligtelsen, der optjenes over perioden 2016-2023, kan udgøre 0-24 måneders løn. Se note 9.

Banken har desuden indgået bidragsbaserede pensionsordninger med alle medarbejdere. I de bidragsbaserede ordninger indbetales faste bidrag til et uafhængigt pensionsinstitut eller til bankens eget pensionsprodukt "Qimatut". Bankens eget pensionsprodukt forvaltes ikke af banken selv, men af medarbejderen selv eller i puljeordninger forvaltet af et uafhængigt investeringsselskab.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder indtægter af sekundær karakter i forhold til bankens aktiviteter, herunder eksterne lejeindtægter, fortjeneste og tab ved salg af bankens ejendomme.

Andre driftsudgifter

Andre driftsudgifter indeholder udgifter af sekundær karakter i forhold til bankens aktiviteter, herunder drift og vedligehold af bankens domicilejendomme samt bidrag til sektorløsninger.

Skat

Årets skat, der består af årets aktuelle skat og ændring af udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, som kan henføres til årets resultat, og i anden totalindkomst eller direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer henholdsvis i anden totalindkomst og direkte på egenkapitalen.

Aktuelle skatteforpligtelser indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst.

Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst er der i Grønland fradragsret for udbytte. Den skattemæssige værdi heraf tillægges derfor egenkapitalen.

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige værdier og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser.

Balancen

Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker

Omfatter kassebeholdning og anfordringstilgodehavender i centralbanker og måles ved første indregning til dagsværdi og måles efterfølgende til amortiseret kostpris.

Tilgodehavender og gæld hos kreditinstitutter og centralbanker

Omfatter tilgodehavender hos kreditinstitutter samt tidsindskud i centralbanker. Gæld til kreditinstitutter og centralbanker omfatter gæld til andre kreditinstitutter og centralbanker. Tilgodehavender måles til dagsværdi. Gæld måles til amortiseret kostpris.

Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris

Finansielle instrumenter, som efter første indregning indregnes løbende måles til amortiseret kostpris, skal dog ved første indregning måles til dagsværdi med tillæg af de transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelsen eller udstedelsen af det finansielle instrument, og fradrag for de modtagne gebyrer og provisioner, der indgår som en integreret del af den effektive rente.

NOTER

Udlån måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi med fradrag af stiftelsesgebyrer mv. og nedskrivninger til imødegåelse af indtrådte, men endnu ikke realiserede tab.

Der henvises i øvrigt til beskrivelserne i note 2.

Obligationer til dagsværdi

Obligationer, der handles på aktive markeder, måles til dagsværdi. Dagsværdien opgøres efter lukkekursen for det pågældende marked på balancedagen. Udtrukne obligationer måles til nutidsværdien.

Hvis markedet for en eller flere obligationer er illikvidt, eller hvis der ikke findes en offentlig anerkendt pris, fastsætter banken dagsværdien ved brug af anerkendte værdiansættelsesteknikker. Disse teknikker omfatter anvendelse af tilsvarende nylige transaktioner mellem uafhængige parter, og analyser af tilbagediskonterede pengestrømme samt andre modeller baseret på observerbare markedsdata.

Aktier mv.

Aktier måles til dagsværdi. Dagsværdien for aktier der handles på aktive markeder opgøres efter lukkekursen på balancedagen.

Dagsværdien for unoterede og illikvide aktier tager udgangspunkt i tilgængelige oplysninger om handler og lignende, eller alternativt kapitalværdiberegninger. Illikvide og unoterede kapitalandele, hvor det ikke vurderes muligt at opgøre en pålidelig dagsværdi, måles til kostpris.

Domicilejendomme

Alle bankens ejendomme er defineret som domicilejendomme, herunder personaleboliger. Personaleboliger vurderes at være nødvendige for at sikre rekruttering af medarbejdere.

Ejendommene måles efter første indregning til omvurderet værdi. Første indregning sker til kostpris. Omvurderingen foretages så hyppigt, at der ikke forekommer væsentlige forskelle til dagsværdien.

Hvert andet år (senest 2018) indhentes en uafhængig vurdering af markedsværdien på bankens domicilejendom i Nuuk. Øvrige domicilejendommers dagsværdi revurderes årligt på baggrund af beregnede kapitalværdier for de forventede fremtidige pengestrømme.

Stigninger i domicilejendommens omvurderede værdi indregnes i opskrivningshenlæggelser under egenkapitalen. Fald i værdien indregnes i resultatopgørelsen, med mindre der er tale om tilbageførsler af tidligere års opskrivninger.

Der foretages lineær afskrivning over 25 år på bankbygninger og over 50 år på personaleboliger. På domicilejendommen samt nyere bankbygninger og personaleboliger afskrives ned til en scrapværdi.

Øvrige materielle aktiver

Maskiner og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede levetid, dog maksimalt fem år.

NOTER

Andre aktiver

Andre aktiver omfatter øvrige aktiver, der ikke hører til under andre aktivposter. Posten omfatter bankens kapitalindskud i BEC, positiv markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og indtægter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder tilgodehavende renter. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en positiv værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Aktiver og indlån i puljeordninger

Samtlige puljeaktiver og -indlån indregnes i separate balanceposter. Puljeordninger forvaltes af ekstern samarbejdspartner. Bankens eget afkast af puljeaktiviteter føres under posten gebyrer og provisionsindtægter.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Indlån og anden gæld

Finansielle instrumenter, som efter første indregning indregnes løbende måles til amortiseret kostpris, skal dog ved første indregning måles til dagsværdi med tillæg af de transaktionsomkostninger, som er direkte forbundet med erhvervelse eller udstedelsen af det finansielle instrument, og fradrag for de modtagne gebyrer og provisioner, der indgår som en integreret del af den effektive rente.

Indlån og anden gæld omfatter indlån med modparter, der ikke er kreditinstitutter eller centralbanker. Indlån og anden gæld måles ved første indregning til dagsværdi, og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Andre passiver

Andre passiver omfatter øvrige passiver, der ikke hører til under andre passivposter. Posten omfatter negativ markedsværdi af afledte finansielle instrumenter og udgifter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning, herunder skyldige renter. Bortset fra afledte finansielle instrumenter, der har en negativ værdi på balancedagen og som måles til dagsværdi, måles regnskabsposten ved første indregning til kostpris og efterfølgende til amortiseret kostpris.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under passiver omfatter indtægter, der er modtaget før balancetidspunktet, men som vedrører en senere regnskabsperiode, herunder forud modtagne renter og provision. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Hensatte forpligtelser

Forpligtelser og garantier, der er uvisse med hensyn til størrelse eller tidspunkt for afvikling, indregnes som hensatte forpligtelser, når det er sandsynligt, at forpligtelsen vil medføre et træk på bankens økonomiske ressourcer, og forpligtelsen kan måles pålideligt. Forpligtelsen opgøres til nutidsværdien af de omkostninger, som er nødvendige for at indfri forpligtelsen. Der foretages diskontering af forpligtelser vedrørende personale, der forfalder mere end 36 måneder efter den periode, hvor de er optjent.

Ikke-balanceførte poster

Posten omfatter afgivne garantier og indeståelser, uigenkaldelige tilsagn om at yde kredit og lignende forpligtelser, der ikke indregnes i balancen. Garantier måles til pålydende værdi med fradrag af hensættelser til tab. Hensættelser til tab indregnes under "Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender mv." i resultatopgørelsen samt under "Hensættelser til tab på garantier" i balancen.

Udbytte

Udbytte indregnes som en gældsforpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på generalforsamlingen. Det foreslåede udbytte for regnskabsåret vises som en særskilt post i tilknytning til egenkapitalen.

NOTER

Egne aktier

Anskaffelses- og afståelsessummer, samt udbytte fra egne aktier, indregnes direkte i overført resultat under egenkapitalen.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen præsenteres efter den indirekte metode og viser pengestrømme vedrørende drift, investeringer og finansiering samt bankens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme vedrørende driftsaktiviteter opgøres som driftsresultatet reguleret for ikke-kontante driftsposter, ændring i driftskapital samt betalt selskabsskat. Pengestrømme vedrørende investeringsaktiviteter omfatter betalinger i forbindelse med køb og salg af virksomheder, aktiviteter samt køb, udvikling, forbedring og salg mv. af immaterielle og materielle anlægsaktiver. Pengestrømme vedrørende finansieringsaktiviteter omfatter ændringer i størrelse eller sammensætning af selskabets aktiekapital, efterstillede kapitalindskud og omkostninger forbundet hermed, køb af egne aktier samt betaling af udbytte.

Likvider omfatter kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker og tilgodehavender hos kreditinstitutter med oprindelig løbetid op til 3 måneder samt ubelånte værdipapirer som kan omsættes øjeblikkeligt til likvide beholdninger.

Hoved- og nøgletal

Hoved- og nøgletal er opstillet i overensstemmelse med Finanstilsynets definitioner og vejledninger.

Kommende regnskabsregler

IASB udsendte i 2016 en helt ny standard for regnskabsmæssig behandling af leasingaftaler efter de internationale regnskabsstandarder (IFRS 16). Standarden træder i kraft for regnskabsår, der påbegyndes 1. januar 2019.

Standarden forventes ikke, at have indflydelse på GrønlandsBANKEN, idet banken ikke opererer med leasing hverken som leasinggiver eller leasingtager.

NOTER

Note 2

Finansielle risici og politikker og mål for styringen af finansielle risici

Generelt

GrønlandsBANKEN skal jf. § 16 i bekendtgørelse om ledelse og styring af pengeinstitutter – m.fl. udpege en risikoansvarlig, der skal være ansvarlig for risikostyringen i GrønlandsBANKEN.

Bestyrelsen i GrønlandsBANKEN har vurderet, at bankens størrelse, enkle struktur samt ukomplicerede aktiviteter ikke berettiger en selvstændig risikostyringsfunktion. Risikostyringsfunktionen er forankret i Direktionen.

GrønlandsBANKEN er eksponeret over for forskellige typer af risici. Formålet med bankens politikker for risikostyring er at minimere de tab, der kan opstå som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder. Banken arbejder med en afbalanceret risikoprofil, både kreditmæssigt og på de finansielle markeder. Banken anvender alene afledte finansielle instrumenter (derivater) til at afdække risici på kundeforretninger, eller til reduktion af bankens renterisiko.

GrønlandsBANKEN udvikler løbende sine værktøjer til identifikation og styring af de risici, som til dagligt påvirker banken. Bestyrelsen fastlægger de overordnede rammer og principper for risiko- og kapitalstyring, og modtager løbende rapportering om udvikling i risici og udnyttelse af de tildelte risikorammer. Den daglige styring af risici foretages af Kreditkontoret, mens der foretages uafhængig kontrol heraf i Regnskabsafdelingen.

Maksimal krediteksponering (kr. 1.000)

	2018	2017
Kassebeholdning og anfordringstilgodehavender hos centralbanker	180.193	178.879
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1.160.234	522.060
Udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris	3.472.174	3.335.119
Obligationer til dagsværdi	879.093	894.679
Aktier mv.	85.243	89.353
Andre aktiver, herunder afledte finansielle instrumenter	105.748	109.137
Ikke balanceførte poster:		
Garantier	1.277.604	1.161.181

Fordelingen af posterne "udlån og andre tilgodehavender til amortiseret kostpris" og "garantier" fremgår af note 13 og 24.

Kreditrisici

De væsentligste risici i GrønlandsBANKEN vedrører kreditrisici. Bankens risikostyringspolitikker er derfor tilrettelagt med henblik på at sikre, at transaktioner med kunder og kreditinstitutter til stadighed ligger inden for de af bestyrelsen vedtagne rammer og forventede sikkerhed. Der er endvidere vedtaget politikker, der begrænser eksponeringen i forhold til ethvert kreditinstitut, som banken har forretninger med.

Kreditgivning

Bankens bestyrelse har fastlagt rammer for at sikre, at bankens udlånsvirksomhed sker til kunder, der via soliditet, indtjening og likviditet er i stand til at overholde forpligtelserne overfor banken. Kreditkvaliteten tilstræbes holdt på et højt niveau for at sikre et stabilt grundlag for den fremtidige udvikling og det tilstræbes, at der er et afbalanceret forhold mellem påtagne risici og det af banken opnåede afkast.

NOTER

Kreditgivning bygger på forsvarlig risikotagning og risikospredning, hvor risikovilligheden er afstemt med låntagers forhold.

Blandt andet gælder

- at der som hovedregel alene ydes udlån mv. til kunder, med helkunde-forhold i banken.
- at udlån mv. til erhvervskunder som hovedregel kun ydes til kunder med erhvervsaktivitet i Grønland.
- at udlån mv. til privatkunder som hovedregel kun ydes til kunder med bopæl i Grønland eller til kunder, der tidligere har haft bopæl i Grønland.
- at udlån mv. til såvel privatkunder, som erhvervskunder alene sker til kunder med tilfredsstillende bonitet. Kreditgivning til kunder med OIK eller væsentlige svaghedstegn, vil kun ske undtagelsesvist. Grønlandsbanken er dog bevidst om sin størrelse i og betydning for lokalområdet og medvirker i mindre omfang til nyetablering af mindre erhvervsvirksomheder med en noget højere risikoprofil, samt støtter op om nuværende kunder, hvor det vurderes, at de økonomiske vanskeligheder er af midlertidig karakter.
- en række finansieringer, herunder finansiering af udenlandske aktiviteter, projektf finansiering og finansiering af investeringsprodukter sker med skærpet overvågning og kan alene bevilges af bankens direktør eller vicedirektør.

Risikospredning

Grønlandsbanken ønsker at sprede sin kreditrisiko mellem udlån til private og udlån til erhverv. Eksponering til erhverv og offentlige myndigheder må således maksimalt udgøre 65 % af de samlede eksponeringer.

Samtidig ønskes en risikospredning til erhverv ved fornuftig spredning på brancher. Der ønskes således ikke udlån til enkelte brancher på mere end 15 %, dog undtaget "Fast ejendom og "gennemførelse af byggeprojekter", hvor eksponeringen samlet må udgøre op til 25 %.

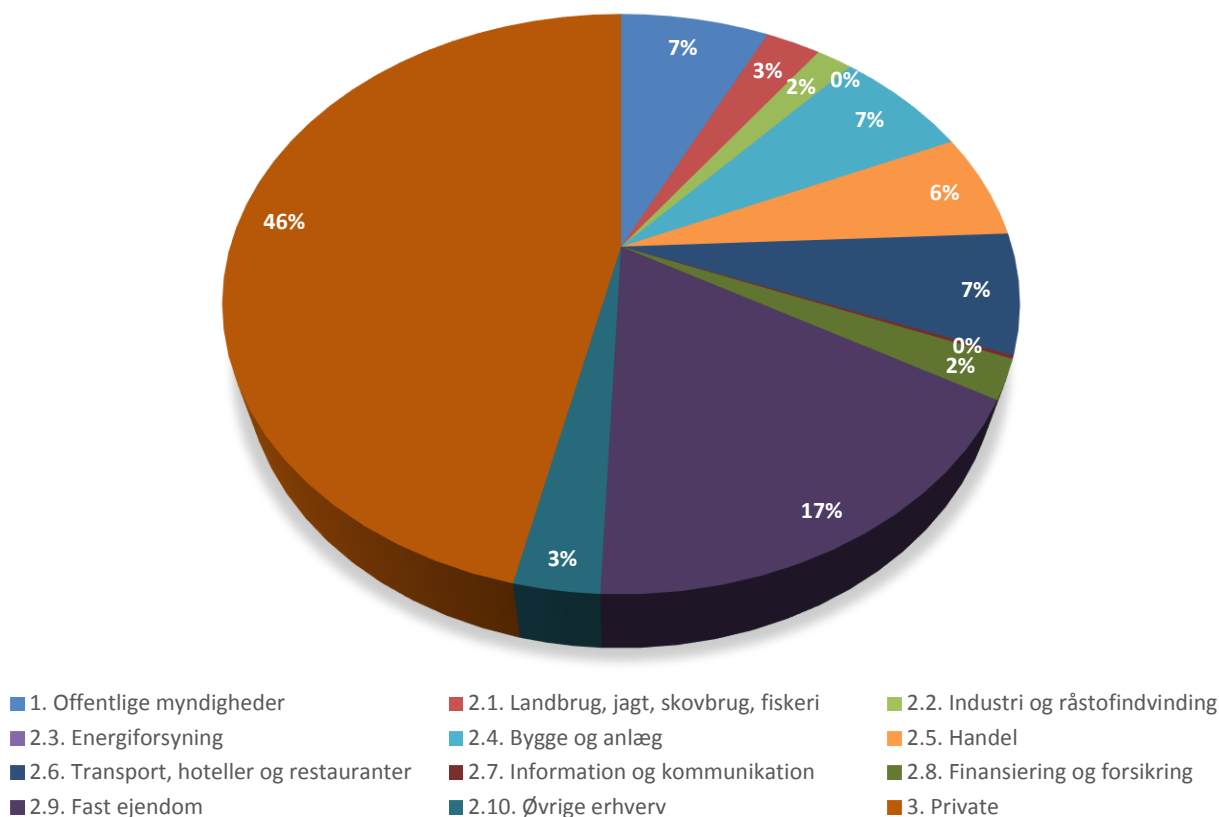
Standardvilkår

Erhvervskunder: Typisk kan eksponeringen opsiges uden varsel fra bankens side. Der stilles normalt krav om, at kunden løbende afleverer økonomiske oplysninger til banken.

Privatkunder: Typisk er der et opsigelsesvarsel fra bankens side på to måneder. Der stilles normalt krav om økonomiske oplysninger ved ny udlån samt ændringer.

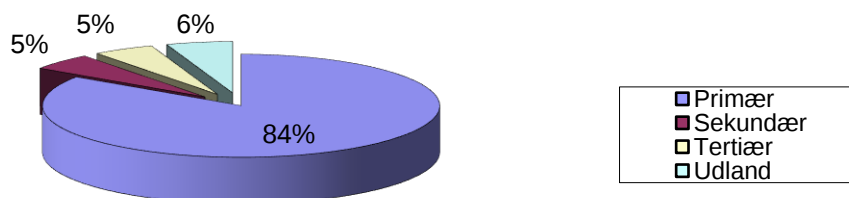
NOTER

**Udlån og garantidebitorer fordelt på sektorer og brancher
31.12.2018**

Den geografiske spredning af bankens udlån og garantier er fordelt på de fem kommunale hovedbyer (primær), mindre byer (sekundær), bygder og småbyer (tertiær) og udland (øvrige). Iflg. bankens forretningsmodel er udlån og garantier udenfor Grønland maksimeret til 10 % af de samlede udlån og garantier.

Udlån og garantier 31.12.2018

Bevillingsprocedurer

Kreditter, lån og garantier bevilges på forskellige niveauer i banken afhængig af eksponeringernes størrelse, risiko og type. Ved finansiering til en række særskilte aktiviteter og bevilling til kunder, hvorpå der er foretaget

NOTER

værdiregulering er bevillingsproceduren skærpet og bevillinger – uanset størrelse kan alene ske i bankens centrale kreditafdeling og i nogle tilfælde alene foretages af bankens direktør eller vicedirektør. Større eksponeringer bevilges af bankens bestyrelse.

Overvågning

Styring og overvågning af kreditgivning og overholdelse af bankens kreditpolitik sker centralt i bankens kreditafdeling.

Overholdelse af bankens kreditpolitik sker ved gennemgang af de bevillinger, der sker på kreditafdelings-niveau og derover, samt ved stikprøvekontroller i de enkelte afdelinger.

Sikkerheder

Grønlandsbanken ønsker ved kreditgivning en passende sikkerhedsmæssig afdækning.

Ved finansiering består sikkerhederne primært af

- pant i private beboelsesejendomme, primært i Grønland
- pant i erhvervsejendomme til eget brug
- pant i udlejningsejendomme (beboelse og erhverv)
- pant i løsøre, biler, både, snescootere, driftsmateriel mv.
- pant i fiskefartøjer
- pant i fiskerettigheder
- pant i let realisable værdipapirer
- kautioner
- transporter
- pant i anparter/aktier i de selskaber, hvortil der er ydet kredit

Værdiansættelsen af sikkerhederne sker principielt ud fra dagsværdi.

- pant i private beboelsesejendomme beliggende i bankens filialbyer ansættes til 75 % af dagsværdi.
- pant i erhvervsejendomme beliggende i bankens filialbyer ansættes til 60 % af dagsværdi.
- pant i udlejningsejendomme vurderes ved større ejendomseksponeringer på baggrund af udlejningsforhold, afkastkrav, beliggenhed, vedligeholdelsesstand mv. Pantets værdi ansættes til 60 – 75 %, af dagsværdi.
- pant i ejendomme uden for bankens filialbyer, værdiansættes ikke sikkerhedsmæssigt.
- pant i løsøre vurderes generelt til mellem 60 og 75 % af dagsværdi.
- pant i fiskefartøjer vurderes til maksimalt 60 % af dagsværdi.
- pant i fiskerettigheder vurderes til maksimalt 60 % af dagsværdi.
- pant i let realisable værdipapirer vurderes til mellem 50 – 90 % af den officielle kursværdi.
- kautioner stillet af offentlige myndigheder, vurderes sikkerhedsmæssigt til pålydende værdi.
- øvrige sikkerheder er ikke sikkerhedsmæssigt værdisat.

De foretagne "haircut" på de enkelte sikkerheder vurderes at kunne dække omkostninger ved overtagelse og realisation af de enkelte sikkerheder.

Der foretages ikke offentlig ejendomsvurdering i Grønland og de vurderede værdiansættelser sker derfor ud fra bankens løbende erfaringer med handelsværdier ved gennemførte handler.

NOTER

Grønlandsbanken deltager ved 70 – 80 % af alle ejendomshandler i Grønland og har derfor et stort erfaringsgrundlag for denne vurdering.

Banken vurderer løbende, om der har været ændringer i kvaliteten af sikkerheder og andre forhold, som et resultat af forringelse eller ændringer i praksis vedrørende sikkerhedsstillelser. Der har for året ikke været ændringer i forhold til praksis for værdiansættelse af sikkerhed eller praksis for håndtering af sikkerheder.

Nedskrivninger på udlån og andre tilgodehavender og hensættelser på garantier og lånetilsagn.

Der er som følge af ændringer i regnskabsbekendtgørelsen implementeret ny praksis for nedskrivninger på udlån og tilgodehavender samt hensættelser på garantier og kredittilsagn.

Nedskrivninger og hensættelser blev tidligere foretaget når der var indtruffet objektive indikationer på værdiforringelse. Som følge af ændringerne foretages nedskrivninger og hensættelser baseret på det forventede kredittab i forhold til kreditrisikoen. Kreditrisikoen udgør sandsynligheden for, at låntager misligholder sine betalingsforpligtelser. Denne ændring medfører, at der allerede på tidspunktet for første indregning foretages en nedskrivning for forventet tab. I den nedenstående beskrivelse omtales både nedskrivninger på udlån og tilgodehavender og hensættelser på garantier og kredittilsagn under fællesbetegnelsen, nedskrivninger.

Opgørelsen af det forventede kredittab afhænger af, om der er indtruffet en væsentlig stigning i kredit-risikoen siden første indregning. Opgørelsen af nedskrivninger følger en model med tre stadier:

- Stadie 1 omfatter aktiver, hvor der ikke er sket en betydelig stigning i kreditrisiko. I dette stadie beregnes nedskrivningerne svarende til det forventede kredittab i 12 måneder.
- Stadie 2 omfatter aktiver, hvor der er sket en betydelig stigning i kreditrisikoen. I dette stadie beregnes nedskrivningerne svarende til det forventede kredittab i aktivets levetid.
- Stadie 3 omfatter kreditforringede aktiver. I dette stadie beregnes nedskrivningerne baseret på en individuel vurdering af kredittabet i aktivets levetid.

Der har i regnskabsperioden ikke været ændringer i væsentlige antagelser og vurderingsmetoder, som blev lagt til grund for opgørelsen i forbindelse med overgangen til de nye nedskrivningsregler 1. januar 2018.

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender føres på en korrektivkonto, som modregnes under udlån, og hensættelser på garantier og uudnyttede kredittilsagn indregnes som en forpligtelse. I resultatopgørelsen indregnes nedskrivninger og hensættelser på garantier og kredittilsagn under fællesbetegnelsen, nedskrivninger på udlån.

NOTER

Stadieinddeling

Stadieinddelingen er baseret på Grønlandsbankens rating-modeller i form af PD-modeller udviklet af BEC og den interne kreditstyring. Følgende principper ligger til grund for inddelingen i stadie 2 og 3.

Betydelig stigning i kreditrisiko (Stadie 2)

Udlån og andre tilgodehavender er inddelt efter om sandsynlighed for misligholdelse (PD), inden for 12 måneder ved første indregning er enten under 1,0 pct. eller 1,0 pct. og derover.

Ved vurderingen af udviklingen i kreditrisiko antages det, at der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen i forhold til tidspunktet for førstegangsindregning når:

Under 1 pct.

Sandsynligheden for misligholdelse (PD) i restløbetiden stiger med 100%, og 12- måneders PD stiger med 0,5 procentpoint når PD ved første indregning var under 1%.

1 pct. og derover

Sandsynligheden for misligholdelse (PD) i restløbetiden stiger med 100%, eller 12-måneders PD stiger med 2,0 når PD ved første indregning var større end 1%. Herudover vurderes kreditrisikoen at være steget betydeligt, hvis låntager har været i restance i mere end 30 dage, uden at særlige forhold gør, at man kan se bort herfra.

Finansielle aktiver, hvor der er indtruffet en betydelig stigning i kreditrisikoen, placeres dog i den svage del af stadie 2 i følgende situationer:

En stigning i PD for den forventede restløbetid på 100 % eller en stigning i 12 måneders PD på 0,05 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var under 1 %, og den aktuelle 12 måneders PD er 5 % eller derover. En stigning i PD for den forventede restløbetid på 100 % eller en stigning i 12 måneders PD på 2,0 procentpoint, når 12 måneders PD ved første indregning var større end 1 % og den aktuelle 12 måneders PD er 5 % eller derover.

Det finansielle aktiv har været i overtræk i mere end 30 dage, og den aktuelle 12 måneders PD er 5 % eller derover.

Kreditforringede aktiver (Stadie 3)

Udlån og andre tilgodehavender, der måles til amortiseret kostpris, samt garantier og kredittilsagn kan være kreditforringet, hvis en eller flere af følgende begivenheder er indtruffet:

- Låntager er i betydelige økonomiske vanskeligheder.
- Låntagers kontraktbrud, eksempelvis i form af manglende overholdelse af betalingspligt for afdrag og renter.
- Når Banken eller andre långivere yder låntager lempelser i vilkår, som ikke ville være overvejet, hvis ikke låntager var i økonomiske vanskeligheder.
- Det er sandsynligt, at låntager vil gå konkurs eller blive omfattet af anden økonomisk rekonstruktion.
- Bortfald af et aktiv.

NOTER

Herudover vurderes udlånet senest at være kreditforringet, hvis låntager har været i restance i mere end 90 dage.

Signifikante udlån vurderes individuelt for indikation på kreditforringelse ved hver regnskabsafslutning. Banken gennemgår alle eksponeringer med nedskrivning større end kr. 100.000 som behandles individuelt og øvrige eksponeringer bliver modelberegnet.

Definitionen af misligholdelse

Fastlæggelsen af, hvornår en låntager har misligholdt sine forpligtelser er afgørende for opgørelsen af det forventede kredittab. Banken anser en låntager for at have misligholdt sine forpligtelser såfremt

- Låntager er mere end 90 dage i restance på væsentlige dele af deres forpligtelser
- Det er usandsynligt, at låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser fuldt.

Vurderingen af, om en låntager er i restance, gælder både overtræk over de fastsatte rammer og manglende betaling af enten afdrag eller renter. Vurderingen af, hvorvidt det er usandsynligt, at en låntager kan tilbagebetale sine forpligtelser, tager udgangspunkt i både kvalitative og kvantitative indikatorer. En kvalitativ indikator for erhvervsudlån kan for eksempel være, om der er brud på covenants. Kvantitative indikatorer kunne for eksempel være en vurdering af, hvorvidt en låntager kan opfylde sine forpligtelser på andre lån eller er i restance på andre lån.

Af-og nedskrivninger

Nedskrivninger i stadie 1 og 2:

Opgørelsen af det forventede kredittab i stadie 1 og 2 foretages baseret på en nedskrivningsmodel. Nedskrivningsmodellen tager udgangspunkt i sandsynligheden for misligholdelse (PD), forventet krediteksponering ved misligholdelsen (EAD) og forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD). Modellen inkorporerer historiske observationer for de enkelt inputs og ligeledes fremadskuende information, herunder makro-økonomiske forhold.

Fastlæggelse af input til nedskrivningsmodellen

Input til nedskrivningsmodellen er baseret på historiske informationer, som er udviklet af Bankens datacentral ved brug af statistiske modeller.

Fastlæggelsen af sandsynligheden for misligholdelse (PD) tager udgangspunkt i observerede misligholdelser igennem en periode, som dækker over en økonomisk cyklus, og herefter konverteres de observerede misligholdelser til en estimeret sandsynlighed, der gælder for et bestemt tidspunkt (12 måneders PD). Livstids PD opgøres med udgangspunkt i 12 måneders PD på baggrund af matematiske modeller og fremskrivninger af 12 måneders PD. Dette er baseret på forventninger til fremtiden og lånenes udvikling.

Fastlæggelsen af krediteksponering ved misligholdelse (EAD) tager udgangspunkt i den forventede ændring til eksponeringen efter balancedagen, inklusive tilbagebetaling af renter og afdrag, samt yderligere træk på kredittilsagn. Bankens EDB Centrals fastlæggelse af EAD tager udgangspunkt i historisk information om

NOTER

forventede ændringer i eksponeringer over lånenes levetid inden for det enkelte låns rammer. Der tages der- ved højde for afdragsprofil, førtidsindfrielse og ændringer i brugen af kreditter.

Forventet tabsandel ved misligholdelse (LGD) er estimeret på baggrund af forskellen mellem de kontraktuelle pengestrømme og de pengestrømme, som Banken forventer at modtage efter misligholdelse inklusive penge- strømme ved realisering af sikkerheder. Fastlæggelsen af LGD tager udgangspunkt i de forventede sikker- hedsværdier fratrukket omkostninger ved salg samt pengestrømme, som en låntager kan betale i øvrigt ud over sikkerheder. Der tages ligeledes højde for eventuel reduktion i pris, såfremt sikkerheden skal realiseres inden for en kortere periode. De forventede pengestrømme tilbagediskonteres til nutidsværdi. Nutidsværdien beregnes for fastforrentede udlån og tilgodehavender baseret på den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. For variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet.

Fremadskuende makroøkonomiske scenarier

Fremadskuende information indgår i beregningen af forventet tab i form af makroøkonomiske prognoser og fremskrivninger. Banken bruger en model, der udvikles og vedligeholdes af LOPI – Foreningen af Lokale Pen- geinstitutter.

Modellen er opbygget omkring fastlæggelsen af historiske sammenhænge mellem nedskrivninger inden for en række sektorer og brancher og en række forklarende makroøkonomiske variable. Disse sammenhænge tilfø- res herefter estimerer for de makroøkonomiske variable, baseret på prognoser fra konsistente kilder som Det økonomiske Råd, Nationalbanken m.fl. hvor prognoserne i almindelighed rækker to år frem i tid og omfatter variable som stigning i offentligt forbrug, stigning i BNP, rente etc. Prognoserne bygger på danske tal. Pt. er de økonomiske fremtidsscenarier i Grønland og Danmark ikke signifikant forskellige og indtil videre opfattes de danske prognoser, at kunne anvendes på grønlandske forhold.

Derved beregnes de forventede nedskrivninger i op til to år frem i tid inden for de enkelte sektorer og brancher, mens der for løbetider udover 2 år foretages en lineær interpolation mellem nedskrivningsprocenten for år 2 og nedskrivningsprocenten i år 10., hvor der i modelmæssig henseende antages at indtræffe en "langtidslige- vægt" opgjort som et strukturelt niveau fra prognoserne. Løbetider udover 10 år tildeles i modelmæssig hen- seende samme nedskrivningsprocent som langtidsligevægten i år 10. Endelig transformeres de beregnede nedskrivningsprocenter til justeringsfaktorer, der korrigerer datacentralens estimerer i de enkelte sektorer og brancher. Instituttet foretager tilpasninger til disse, baseret på egne forventninger til fremtiden, og med ud- gangspunkt i lånesammensætningen.

Ledelsesmæssige skøn

Instituttet foretager på hver balancedag en vurdering af, om der er behov for korrektioner til de forventede kredittab, som er beregnet på basis af de anvendte modeller i stadie 1 og 2. Dette foretages på baggrund af de beregnede nedskrivninger. Det ledelsesmæssige skøn baserer sig primært på usikkerheder om modelbe- regninger og forskelle i de makroøkonomiske scenarier mellem Grønland og Danmark.

NOTER

Nedskrivninger i stadie 3:

Nedskrivning på kreditforringede udlån opgøres som det forventede tab på baggrund af en række mulige udfald for låntagers økonomiske situation og Bankens kredithåndtering. Det forventede tab beregnes ved at sammenveje det opgjorte tab forbundet med hvert scenarie baseret på sandsynligheden for, at scenariet indtræffer. For hvert scenarie opgøres nedskrivningen baseret på forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi før nedskrivningen og nutidsværdien af de forventede fremtidige betalinger på udlånet.

Til beregningen af nutidsværdien anvendes for fastforrentede udlån og tilgodehavender den oprindeligt fastsatte effektive rentesats. For variabelt forrentede udlån og tilgodehavender anvendes den aktuelle effektive rentesats på udlånet eller tilgodehavendet.

Hovedreglen er, at nedskrivningen udgøres af eksponeringen med fradrag af en beregnet sikkerhed.

Afskrivninger

Finansielle aktiver afskrives helt eller delvist, såfremt der ikke længere er en rimelig forventning om betaling af det udestående beløb. Ved afskrivning ophører aktivet med at være indregnet i balancen helt eller delvist.

Hvornår der ikke længere vurderes at være en rimelig forventning om indbetaling af udestående beløb, baserer sig på konkrete forhold hos den enkelte låntager. Dette kunne være manglende indtjening, egenkapital mv.

Inden der foretages afskrivning, har låntager været omfattet af en inddrivelsesproces, hvor der søges indgået frivillige betalingsordninger, realisering af aktiver mv.

Efter afskrivningen er sket, fortsætter gældsinddrivelsesprocessen. Ved selskaber typisk indtil låntager har afsluttet en konkursbehandling, akkordering el.lign. For privatpersoner søges fortsat indgået frivillige betalingsordninger og evt. retslig inkasso.

NOTER

Eksposering og nedskrivninger fordelt på brancher

2018	Brutto-eksponering 1.000 kr.	Andel af samlede bruttoeksposeringer	Samlede nedskrivninger 1.000 kr.	Andel af samlede nedskrivninger
Offentlig	356.891	7	1.169	1
Erhverv:				
Landbrug og fiskeri	132.245	3	8.099	5
Industri og råstofudvinding	86.844	2	3.224	2
Energiforsyning	0	0	0	0
Bygge- og anlægsvirksomhed	324.269	7	27.840	15
Handel	290.409	6	16.651	10
Transport, restauration og hotel	327.546	7	15.530	9
Information og kommunikation	8.533	0	2.005	1
Finansierings-og forsikringsvirksomhed	107.460	2	356	1
Fast ejendom	854.594	17	9.019	5
Øvrige erhverv	142.496	3	7.075	4
Erhverv i alt	2.274.396	46	89.799	52
Private	2.278.924	46	79.374	47
I alt	4.910.211	100	170.342	100

2017	Brutto-eksponering 1.000 kr.	Andel af samlede bruttoeksposeringer	Samlede nedskrivninger 1.000 kr.	Andel af samlede nedskrivninger
Offentlig	487.747	11 %	694	0 %
Erhverv:				
Landbrug og fiskeri	152.636	3 %	13.170	9 %
Industri og råstofudvinding	99.438	2 %	8.335	6 %
Energiforsyning	0	0 %	0	0 %
Bygge- og anlægsvirksomhed	406.718	9 %	26.373	19 %
Handel	310.360	7 %	6.832	5 %
Transport, restauration og hotel	269.416	6 %	3.976	3 %
Information og kommunikation	10.862	0 %	1.432	1 %
Finansierings-og forsikringsvirksomhed	111.749	2 %	344	0 %
Fast ejendom	651.782	14 %	5.729	4 %
Øvrige erhverv	88.569	2 %	2.519	2 %
Erhverv i alt	2.101.531	45 %	68.710	49 %
Private	2.048.787	44 %	72.362	51 %
I alt	4.638.065	100 %	141.766	100 %
Heraf gruppevisse			36.021	

NOTER

Krediteksponeringer fordelt på klassifikation, bonitet og stadier:

Klassifikation Grønlandsbanken*	Klassifikation Finanstilsynet	Stadie 1 t.kr.	Stadie 2 t.kr.	Stadie 3 t.kr.	I alt t.kr.
Rating 1 – 3	3/2A	2.689.166	432.299	44.951	3.166.416
Rating 4 – 7	2B	823.811	328.168	34.720	1.186.699
Rating 8 – 9	2C	144.677	95.642	16.124	256.443
Rating 10 – 11	1	0	43.704	256.959	300.663
I alt		3.657.654	899.803	352.754	4.910.211

*Klassifikation GrønlandsBANKEN

- Rating 1 – 3 svarer til Finanstilsynets bonitetsskala 3/2A - Kunder med utvivlsom god bonitet og kunder med normal bonitet
- Rating 4 – 7 svarer til Finanstilsynets bonitetsskala 2B – Kunder der ikke opfylder kriterierne i 1 – 3, men som på den anden side ikke har væsentlige svaghedstegn. Gældsserviceringssevnen er god, dog kan de finansielle nøgletal være svage.
- Rating 8 – 9 Kunder med væsentlige svaghedstegn, dog uden der er indtrådt OIK. Kundens gældsserviceringssevne er mindre tilfredsstillende og kunden er økonomisk sårbar/har svage nøgletal.
- Rating 10 – 11 Kunder med OIK. Kunder med og uden tabsrisikoopgørelse (nedskrivning). Gældsserviceringssevnen er ringe eller ikke til stede og der er risiko for tab.

Rating er et kreditværktøj som statistisk beregner sandsynligheden for default - dvs. sandsynligheden for at en kunde misligholder sin gæld til banken indenfor 12 måneder, ud fra kundens historiske adfærdsmønster. Rating understøtter bankens mulighed for en systematiseret og dokumenterbar styring af kreditrisici baseret på en kreditklassifikationsmodel.

For at opnå størst mulig statistisk styrke sker beregningerne på baggrund af en lang række data og mønstre, og datagrundlaget er summerende data med adfærdsmønstre fra bankkunder der sikrer de statistisk de beregninger. Der benyttes adskillige kreditmæssige parametre såsom overtræk, rådighedsbeløb, debet/kreditomsætning, regnskaber, styrkeprofil m.m.

De statistiske kreditmodeller dækker tre kundesegmenter:

- Privat
- Enkeltmandsvirksomheder (EMV)
- Selskaber

Finanstilsynets bonitetsskala 3, 2A, 2B, 2C og 1 er en opgørelse af den aktuelle samlede kreditstatus. I bonitetsskalaen tages der udgangspunkt i historiske og statistiske opgørelser af økonomien for en kunde som helhed.

Omdrejningspunktet for IFRS9 inddelingen i stadier er udviklingen i kreditrisikoen. En facilitet skifter stadie, hvis kundens kreditrisiko udvikler sig negativt i forhold til kundens kreditrisiko på tidspunktet for facilitetens oprettelse. Stadie 1 og 2 er facilitetsbåret. Først i stadie 3 anlægges et helkunde perspektiv.

IFRS9 måler på udviklingen i PD – sandsynligheden for default. Det vil sige, at IFRS9 i sin vurdering af kreditrisikoen har blikket fremadrettet.

NOTER

Krediteksponeringer på brancher fordelt på stadier:

	Stadie 1 t.kr.	Stadie 2 t.kr.	Stadie 3 t.kr.	I alt t.kr.
Offentlig	356.874	17	0	356.891
Erhverv:				
Landbrug og fiskeri	91.380	32.003	8.862	132.245
Industri og råstofudvinding	18.196	653	67.995	86.844
Energiforsyning	0	0	0	0
Bygge- og anlægsvirksomhed	127.469	132.094	64.706	324.269
Handel	212.454	61.038	16.917	290.409
Transport, restauration og hotel	228.635	67.112	31.799	327.546
Information og kommunikation	4.519	1.737	2.277	8.533
Finansierings- og forsikringsvirksomhed	107.369	91	0	107.460
Fast ejendom	645.223	175.632	33.739	854.594
Øvrige erhverv	63.579	65.383	13.534	142.496
Erhverv i alt	1.498.824	535.744	239.828	2.274.396
Private	1.801.956	364.042	112.926	2.278.924
I alt	3.657.654	899.803	352.754	4.910.211

Årsag til værdiregulering på eksponeringer i stadie 3

2018	Krediteksponering før nedskrivninger	Nedskrivninger	Regnskabsmæssig værdi	Sikkerheder	Maksimal kredit- risiko
Konkurs	9.366	9.061	305	244	61
Inkasso	23.885	17.228	6.657	6.657	0
Økonomiske vanskeligheder	319.503	100.969	218.534	182.465	36.019
I alt	352.754	127.258	225.496	189.366	36.130

2017	Krediteksponering før nedskrivninger	Nedskrivninger	Regnskabsmæssig værdi	Sikkerheder	Maksimal kredit- risiko
Konkurs	11.509	3.020	8.489	8.489	0
Inkasso	21.121	15.338	5.783	5.783	0
Økonomiske vanskeligheder	194.089	87.387	106.702	66.318	40.384
I alt	226.719	105.745	120.974	80.590	40.384

Kreditkvalitet på eksponeringer generelt

Grønlandsbanken har ikke udviklet scoringsmodeller, der dækker hele udlånsporteføljen.

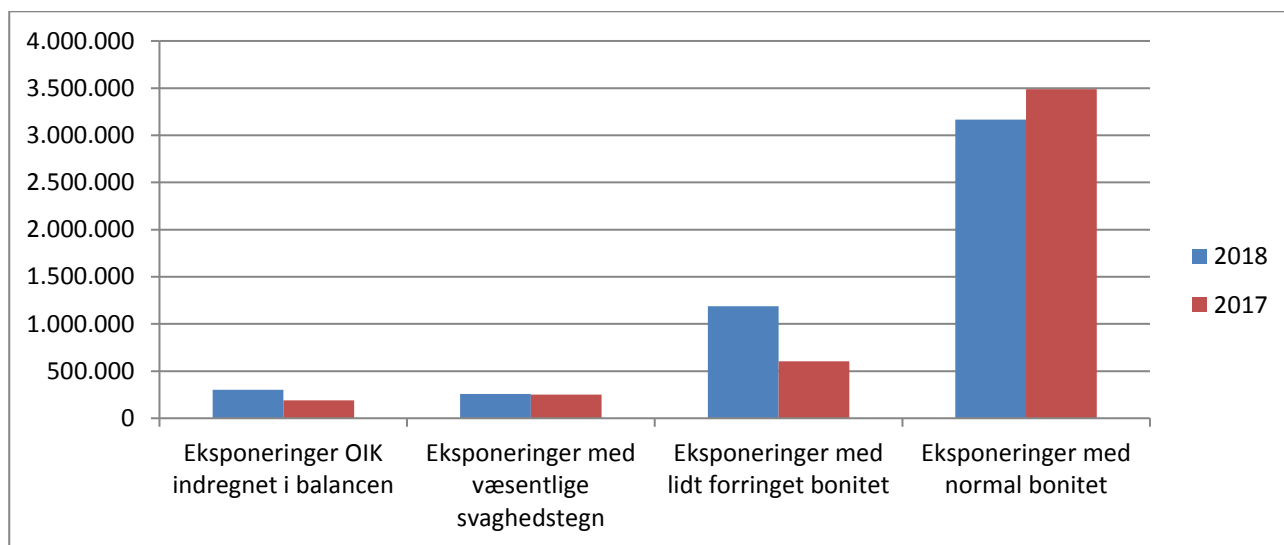
Eksponeringer med restance eller overtræk > kr. 1.000

I 1.000 kr.	2018	2017
0 – 30 dage	3.489	15.455
31 – 60 dage	8.411	2.906
61 – 90 dage	1.711	6.884
> 90 dage	8.435	11.646
I alt	22.046	36.891

NOTER

Grønlandsbanken anvender en rating model, der opdeler låntager i 11 kategorier. Inddelingen sker efter kriterier, som låntagers indtjening, formueforhold, kontoadfærd mv. De 11 kategorier henføres herefter til Finanstilsynets bonitetskarakterer.

Krediteksponeringer før nedskrivninger opdelt efter bonitet (i kr. 1.000) – fordelt på FTs bonitet*

*Rating modellen, der opdeler eksponeringer i klassifikationer er ændret i 2018 og tallene mellem årene 2018 og 2017 er derfor ikke fuldstændigt sammenlignelige.

Grønlandsbanken har ingen "ikke værdiforringede udlån eller garantier", hvor der er foretaget lempelser i lånevilkårene, som følge af at låntager er i økonomiske vanskeligheder.

Markedsrisiko

GrønlandsBANKENS markedsrisiko styres ved fastsatte limits for en lang række af risikomål. Overvågning af markedsrisiko og af overholdelse af de fastsatte rammer sker på daglig basis af bankens Markets afdeling. Direktionen modtager daglig rapportering, såfremt risici er tæt på limits. Bestyrelsen modtager rapportering om udvikling i markedsrisici på månedsbasis. Rapporteringen indeholder månedens ultimo værdi og udarbejdes af bankens Regnskabsafdeling. Regnskabsafdelingen udarbejder ligeledes en rapportering på en tilfældig dag i måneden, der rapporteres til direktion.

Renterisiko

I bestyrelsens retningslinjer til direktionen er der indbygget et maksimum for den renterisiko banken må påtage sig. Det er bankens målsætning at holde en renterisiko på under 3%. Renterisikoen beregnes i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning.

Banken har fastsat en mindre ramme på kr. 25 mio. til udækkede fast forrentede udlån. Herudover er alle bankens fastforrentede udlån afdækket.

GrønlandsBANKEN har outsourcet porteføljestyringen af bankens beholdning af obligationer til en ekstern forvalter. Forvalteren er underlagt ovenstående risikoramme og arbejder ud fra en varighed på 1,5 år. Banken har indgået renteswap på i alt kr. 10 mio. til delvis afdækning af renterisikoen på bankens obligationsbeholdning. Der henvises til note 27 og 29.

NOTER

Aktierisiko

I bestyrelsens retningslinjer til direktionen er der indbygget et maksimum på en aktiebeholdning (ekskl. sektoraktier) for den risiko banken må påtage sig. Beholdningen er altovervejende placeret i likvide aktiebaserede investeringsforeninger. Der henvises til note 15.

Valutarisiko

GrønlandsBANKEN har vedtaget retningslinjer for, hvilke valutaer det er tilladt at have en eksponering i, samt den maksimale eksponering for hver enkelt valuta. Alle betydende valutaeksponeringer afdækkes. Banken har ingen betydende valutaeksponeringer ultimo 2018. Der henvises til note 26 for yderligere oplysninger om valutarisici.

Likviditetsrisiko

GrønlandsBANKENS likvide beredskab bliver styret ved at opretholde tilstrækkelige likvider, ultra likvide værdipapirer (level 1 og 2), samt evnen til at lukke markedspositioner. Det likvide beredskab fastlægges ud fra en målsætning om at sikre et stabilt likvidt beredskab. Banken tilstræber at have en konstant LCR-brøk i niveauet 175-225. LCR er for GrønlandsBANKEN beregnet til 282,1 % pr. ultimo 2018. Der henvises herudover til nøgletal for Liquidity Coverage Ratio samt nøgletal for udlån i forhold til indlån i note 32.

Operationel risiko

Banken har, med henblik på at mindske tab som følge af operationelle risici, udarbejdet politikker og skriftlige arbejdsgange. Det er bankens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses og nedenstående er eksempler herpå.

Bankens forretningsgange bliver gennemgået og revurderet mindst en gang hvert andet år, med mindre der sker ændringer i en forretningsgang som følge af f.eks. lovændring, procedureændring, interne regler mv.

Ved at sikre en klar organisatorisk ansvarsfordeling med nødvendige og tilstrækkelige funktionsadskillelser, begrænses de operationelle risici.

Afhængigheden af nøglemedarbejdere betragtes af GrønlandsBANKEN som et fokusområde. Der er udarbejdet skriftlige arbejdsgange med henblik på at minimere afhængighed af enkeltpersoner. Der bliver løbende arbejdet på at mindske afhængigheden af enkeltpersoner på vigtige poster i banken, og banken vurderer løbende outsourcing af driftsområder, der ikke har betydning for bankens konkurrencekraft. Banken har tillige stor fokus på til stadighed at forbedre rekrutteringsgrundlaget internt og eksternt. GrønlandsBANKEN ønsker et stærkt kontrolmiljø og har derfor også udarbejdet en række standarder for, hvorledes kontrol skal foregå.

GrønlandsBANKEN har udarbejdet politik og beredskabsplan for fysiske katastrofer og IT-nedbrud. IT-nedbrud kan medføre et stop af driften. Hvis der er tale om et geografisk begrænset nedbrud i filialnettet, vil forretningen kunne drives videre af de øvrige filialer. Ved et nedbrud i hovedkontoret er der udarbejdet nødplaner og beredskab og midlertidig drift vil kunne etableres indenfor kort tid fra et backupcenter (Center II) der er etableret i eksterne lokaler. Center II blev etableret i 2012 hvilket har mindsket risiko for vitalt nedbrud markant. En kundeendt midlertidig drift kan etableres inden for en dag.

Bankens IT-drift sker på Bankernes EDB Central (BEC). Banken følger nøje de anvisninger og anbefalinger, der modtages herfra, ligesom banken ikke foretager selvstændig udvikling af IT-systemer.

GrønlandsBANKEN har i 2017 fået lavet en rapport om bankens IT-sikkerhed og beredskab. Rapportens anbefalinger er i det væsentlige blevet indarbejdet.

GrønlandsBANKEN har indgået samarbejde om Intern revision med Danske Andelskassers Bank A/S og derudover har banken ansat en juridisk medarbejder som compliance-ansvarlig. Dette skal medvirke til at sikre, at banken til enhver tid lever op til eksterne såvel som interne krav.

NOTER TIL RESULTATOPGØRELSEN

(1.000 kr.)		2018	2017
3	Renteindtægter		
	Kreditinstitutter	0	181
	Udlån og andre tilgodehavender	228.114	217.006
	Obligationer	8.518	9.881
	I alt renteindtægter	236.632	227.068
4	Negative renteindtægter		
	Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	-6.614	-6.487
	Valuta-, rente-, aktie-, råvare- og andre kontrakter samt afledte finansielle instrumenter	-4.211	-5.254
	I alt negative renter	-10.825	-11.741
5	Renteudgifter		
	Kreditinstitutter og centralbanker	30	148
	Indlån og anden gæld	1.676	1.723
	I alt renteudgifter	1.706	1.871
6	Positive renteudgifter		
	Indlån og anden gæld	+6.761	+8.460
	I alt positive renteudgifter	+6.761	+8.460
7	Gebyrer og provisionsindtægter		
	Værdipapirer og depoter	3.115	3.824
	Betalingsformidling	38.227	36.040
	Lånesagsgebyrer	5.467	15.089
	Garantiprovision	20.265	18.481
	Øvrige gebyrer og provisioner	14.562	14.303
	I alt gebyrer og provisionsindtægter	81.636	87.737
8	Kursreguleringer		
	Udlån til dagsværdi	-1.017	-1.710
	Obligationer	-7.995	-2.742
	Aktier	3.114	-6.540
	Valuta	3.059	2.805
	Valuta-, rente-, aktie-, råvare- og andre kontrakter samt afledte finansielle instrumenter	1.293	1.819
	I alt kursreguleringer	-1.546	-6.368

NOTER TIL RESULTATOPGØRELSEN

(1.000 kr.)

2018

2017

Note 3 - 8

Banken har ikke fordelt nettorente- og gebyrindtægter og kursreguleringer på aktivitetsområder og geografiske markeder. Det vurderes, at der ikke er væsentlige afvigelser mellem bankens aktiviteter og geografiske områder og der afgives derfor ikke segmentoplysninger.

9 Udgifter til personale og administration

Personaleudgifter

Lønninger	66.729	64.527
Øvrige personaleudgifter	2.472	2.190
Pensioner	8.382	8.021
Udgifter til social sikring	659	582
I alt	78.242	75.320

Øvrige administrationsudgifter	79.165	77.208
--------------------------------	--------	--------

Antal beskæftigede

Det gns. antal beskæftigede i regnskabsåret omregnet til heltidsbeskæftigede	120,8	117,5
--	-------	-------

Heraf lønninger og vederlag til bestyrelse og direktion:

Bestyrelse

Bestyrelsesformand, Gunnar í Liðá	370	270
Næstformand, Kristian Frederik Lennert	257	183
Bestyrelsesmedlem, Maliina Bitsch Abelsen, indtrådt i 2018	131	0
Bestyrelsesmedlem, Ben Arabo, ind- og udtrådt i 2018	93	0
Bestyrelsesmedlem, Frank Olsvig Bagger, udtrådt i 2018	44	125
Bestyrelsesmedlem, Hans Niels Boassen	175	10
Bestyrelsesmedlem, Anders Jonas Brøns, udtrådt i 2018	175	125
Bestyrelsesmedlem, Christina Finderup Bustrup	175	125
Bestyrelsesmedlem, Allan Damsgaard, udtrådt i 2017	0	115
Bestyrelsesmedlem, Lars Holst	175	125
Bestyrelsesmedlem, Yvonne Jane Poulsen Kyed	185	135
Bestyrelsesmedlem, Arne Ilannguaq Guldman Petersen, udtrådt i 2017	0	104
Bestyrelsesmedlem, Elise Love Nicoline Zeeb	175	21
I alt	1.955	1.338

NOTER TIL RESULTATOPGØRELSEN

(1.000 kr.)

2018

2017

Direktion		
Bankdirektør, Martin Birkmose Kviesgaard		
Kontraktligt vederlag, inkl. fri bil og andre frie goder	2.734	2.685
Pension	725	707
Banken har indgået en ydelsesbaseret fratrædelses-/pensionsordning for bankens direktør. I denne ordning er banken forpligtet til at betale en fastsat ydelse i en periode efter direktørens pensionering. Nutidsværdien af ydelsen er pr. 31. december 2018 opgjort til t.kr. 265, som er udgiftsført under pension til direktion. Forpligtelsen, der optjenes over perioden 2016-2023, kan udgøre 0-24 måneders løn.		
To øvrige ansatte, hvis aktivitet har væsentlig indflydelse på bankens risikoprofil		
Kontraktligt vederlag, inkl. fri bil og andre goder	2.492	2.369
Pension	342	337
10 Revisionshonorar		
Lovpligtig revision af årsregnskabet	615	605
Andre erklæringer med sikkerhed	41	22
Skatterådgivning	45	141
Andre ydelser	26	298
Samlet honorar til den generalforsamlingsvalgte revisionsvirksomhed, der udfører den lovpligtige revision	727	1.066
Ikke-revisionsydelser er leveret af Deloitte, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab og består af honorar for afgivelse af diverse lovpligtige erklæringer, diverse skattemæssig assistance samt i mindre grad rådgivning om kapitalforhold mm.		
11 Skat af årets resultat		
Skat af årets resultat fremkommer således:		
Aktuel skat	27.603	11.143
Udskudt skat	-180	-467
Skatteværdi af udbetalt udbytte	17.172	31.482
I alt	44.595	42.158
Skat af årets resultat kan forklares således:		
Beregnet 31,8 % skat af resultatet før skat	44.620	42.169
Andre reguleringer	-25	- 11
I alt	44.595	42.158
Effektiv skatteprocent	31,8 %	31,8 %
Betalte selskabs- og udbytteskatter i 2018 udgør t.kr. 11.371		

NOTER TIL BALANCEN

(1.000 kr.)

2018

2017

12 Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker

Anfordring	240.798	181.624
Til og med 3 måneder	852.000	300.000
Over 3 måneder til og med 1 år	6.000	0
Over 1 år og til og med 5 år	61.436	40.436
I alt	1.160.234	522.060

Tilgodehavende på opsigelse hos centralbank	352.000	0
Tilgodehavender hos kreditinstitutter	808.234	522.060
I alt	1.160.234	522.060

13 Udlån

Nedskrivninger på udlån og tilgodehavender:

Nye nedskrivninger	8.797	11.404
Tab uden forudgående nedskrivninger	1.389	247
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	-1.355	-1.715
Indregnet i resultatopgørelsen	8.831	9.936

Hensættelser til tab på garantier, uudnyttede kreditrammer og lånetilsagn:

Nye hensættelser	2.107	3.798
Indregnet i resultatopgørelsen	2.107	3.798

Indregnet i resultatopgørelsen i alt	10.938	13.734
---	---------------	---------------

Udlån til amortiseret kostpris	3.472.174	3.335.119
Samlet udlån fordelt efter restløbetid:		
Anfordring	472.996	365.871
Til og med 3 måneder	226.492	253.865
Over 3 måneder og til og med 1 år	550.040	515.417
Over 1 år og til og med 5 år	1.500.000	1.409.906
Over 5 år	722.646	790.060
I alt	3.472.174	3.335.119

Nedskrivning på udlån

Individuelle nedskrivninger:

Primo perioden	92.953	85.380
Ændret regnskabspraksis	-92.953	0
Nedskrivninger i årets løb	0	48.403
Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår	0	31.483
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet	0	4.898
Andre bevægelser	0	- 4.449
I alt individuelle nedskrivninger på udlån	0	92.953

NOTER TIL BALANCEN

(1.000 kr.)

2018

2017

Gruppevisse nedskrivninger:

Primo perioden

Ændret regnskabspraksis

Nedskrivninger i årets løb

Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere regnskabsår

Andre bevægelser

I alt gruppevisse nedskrivninger på udlån

36.021

-36.021

0

0

0

0

31.841

0

11.605

6.628

- 797

36.021

i kr. 1.000

Stadie 1

Stadie 2

Stadie 3

I alt

Nedskrivninger på udlån

Primo perioden

Ændret regnskabspraksis

Nedskrivninger i årets løb

Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere år

Nedskrivninger i alt

0

12.728

1.464

0

14.192

0

36.222

0

-7.997

28.225

0

98.071

12.895

0

110.967

0

147.021

14.359

-7.997

153.383

Hensættelser til tab på garantier, uudnyttede kreditrammer og lånetilsagn

Primo perioden

Ændret regnskabspraksis

Hensættelser i årets løb

Tilbageførsel af nedskrivninger foretaget i tidligere år

Hensættelser i alt

350

0

111

0

461

262

0

0

-56

206

12.181

2.058

2.052

0

16.291

12.792

2.058

2.163

-56

16.957

I alt

14.653

28.431

127.258

170.340

14

Obligationer til dagsværdi

Realkreditobligationer

Øvrige obligationer

I alt

878.073

1.020

879.093

878.007

16.672

894.679

Heraf deponeret nom. t.kr. 50.000 til sikkerhed for gæld i Nationalbanken

15

Aktier m.v.

Aktier/investeringsforeningsbeviser noteret på Nasdaq OMX Copenhagen

Unoterede aktier optaget til dagsværdi

I alt

4.469

80.774

85.243

19.943

69.410

89.353

NOTER TIL BALANCEN

(1.000 kr.)		2018	2017
16	Domicilejendomme		
	Omvurderet værdi primo	207.728	197.128
	Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	2.762	1.100
	Afgang i årets løb	-3.108	0
	Afskrivninger	-4.365	-4.337
	Værdiændringer indregnet i anden totalindkomst	3.747	13.681
	Værdiændringer indregnet i resultatopgørelsen	501	156
	Omvurderet værdi ultimo	207.265	207.728
	Der foretages ikke offentlig ejendomsvurdering i Grønland. Der er i 2018 indhentet en uafhængig ekspertvurdering af markedsværdien på bankens domicilejendom i Nuuk. Den foretagne vurdering har ikke givet anledning til ændring af den bogførte værdi. Der er ikke anvendt ekspertvurdering i forbindelse med måling af bankens øvrige domicilejendomme.		
17	Øvrige materielle aktiver		
	Kostpris primo, uden af – eller nedskrivninger	48.325	45.097
	Tilgang i årets løb, herunder forbedringer	2.578	3.884
	Afgang i årets løb	-333	-656
	Kostpris ultimo	50.570	48.325
	Af- og nedskrivninger primo	39.933	37.654
	Årets afskrivninger	2.900	2.659
	Tilbageførte afskrivninger vedrørende afgang	-333	-380
	Af- og nedskrivninger, ultimo	42.500	39.933
	Regnskabsmæssig værdi ultimo	8.070	8.392
18	Aktiver tilknyttet puljeordninger		
	Investeringsforeninger	63.032	6.764
	Ikke placerede midler	11	3
	I alt	63.043	6.767
19	Gæld til kreditinstitutter og centralbanker		
	Anfordring	22.565	22.670
	I alt	22.565	22.670
	Gæld til centralbanker	22.565	22.670
	Gæld til kreditinstitutter	0	0
	I alt	22.565	22.670

NOTER

(1.000 kr.)		2018	2017
20	Indlån og anden gæld		
	Anfordring	4.726.714	4.113.307
	Til og med 3 måneder	4.058	4.224
	Over 3 måneder og til og med 1 år	17.169	7.163
	Over 1 år og til og med 5 år	89.583	56.276
	Over 5 år	61.520	24.642
	I alt	4.899.044	4.205.612
	Anfordring	4.366.433	3.774.589
	Med opsigelsesvarsel	281.756	267.379
	Tidsindskud	60.436	40.436
	Særlige indlånsformer	190.419	123.208
	I alt	4.899.044	4.205.612
21	Hensættelser til udskudt skat		
	Årets bevægelser i udskudt skat sammensætter sig således:		
	Udskudt skat primo	59.708	55.824
	Korrektion til udskudt skat primo fra praksisændring udlån	-9.667	0
	Korrektion til aktuel skat	9.667	0
	Årets udskudte skat indregnet i årets resultatopgørelse	-180	-467
	Regulering af udskudt skat vedrørende egenkapitalposter	1.191	4.351
	I alt	60.719	59.708
	Udskudt skat vedrører:		
	Domicilejendomme	59.851	58.814
	Driftsmidler	868	894
	I alt	60.719	59.708
22	Aktiekapital		
	Bankens aktiekapital består af 1.800.000 aktier á kr. 100. Aktierne er fuldt indbetalt. Aktierne er ikke opdelt i klasser, og der er ikke knyttet særlige rettigheder til aktierne. Der har ikke været ændringer i aktiekapitalen de seneste år.		
	Egne aktier		
	Antal egne aktier i styk	0	0
	Følgende ejer mere end 5 % af bankens aktiekapital:		
	Greenland Holding A/S	Nuuk	15,26 %
	BETRI P/F	Kongabrugvin, Torshavn	14,58 %
	NunaFonden	Nuuk	13,98 %
	AP Pension Livsforsikringsaktieselskab	København	11,39 %

NOTER

(1.000 kr.)

2018

2017

23 Kapitalopgørelse

Kreditrisiko	3.486.548	3.367.369
CVA risiko	5.707	8.066
Markedsrisiko	161.366	107.567
Operationel risiko	566.841	542.621
Samlet risikoeksponering	4.220.462	4.025.623
Egenkapital	999.159	958.458
Foreslået udbytte, regnskabsmæssig påvirkning	-36.828	-36.828
Ramme for andel af egne aktier	-4.914	-5.840
Fradrag for forsigtig værdiansættelse	1.182	-1.204
Egentlig kernekapital	956.236	914.586
Kapitalgrundlag	956.236	914.586
Egentlig kernekapitalprocent	22,7	22,7
Kapitalprocent	22,7	22,7
Lovkrav til egentlig kernekapitalprocent	4,5	4,5
Lovkrav til kapitalprocenten	8,0	8,0

24 Eventualforpligtelser

Tabsgarantier for realkreditudlån	707.584	674.335
Tinglysnings- og konverteringsgarantier	136.340	47.371
Øvrige garantier	433.680	439.475
I alt	1.277.604	1.161.181

Banken er medlem af BEC (Bankernes EDB Central). Banken er ved en eventuel udtrædelse forpligtet til at betale en udtrædelsesgodtgørelse til BEC på størrelse med de foregående to og et halvt års IT-omkostninger.

25 Retssager

Banken er part i løbende retssager og udfaldet af disse vil ikke kunne for-rykke bankens økonomiske stilling.

NOTER

(1.000 kr.)	2018	2017
26 Valutaeksponering		
Aktiver i fremmed valuta i alt	53.850	41.922
Passiver i fremmed valuta i alt	48.737	26.973
Valutakursindikator 1	5.091	14.882
Valutakursindikator 1 i pct. af kernekapital	0,5	1,63
Valutakursindikator 2	64	367
27 Renterisiko		
Banken har udelukkende fast forrentede aktiver i danske kroner.		
Renterisikoen på gældsinstrumenter m.v.	19.297	10.481
28 Nærtstående parter		
Nærtstående parter omfatter bankens bestyrelse og direktion samt deres nærtstående.		
GrønlandsBANKEN har ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse.		
Størrelsen af lån til samt pant, kaution eller garantier samt tilhørende sikkerhedsstillelser, stiftet for medlemmer af bankens direktion og bestyrelse		
Direktion:	100	100
Bestyrelse, inkl. medarbejdervalgte	9.805	109.484
Sikkerhedsstillelser:		
Direktion	0	0
Bestyrelse, inkl. Medarbejdervalgte	7.950	60.527
Væsentlige vilkår:		
Eksponeringer med medlemmer af bankens bestyrelse indgås på normale forretningsmæssige vilkår.		
Eksponeringer med personalerepræsentanter i bestyrelsen indgås på personalevilkår.		
For bestyrelsesmedlemmer valgt på bankens generalforsamling ligger rentesatserne i 2018 i intervallet 2,25 % - 7,5 %		
Bestyrelsens og direktionens beholdning af aktier i GrønlandsBANKEN A/S opgjort i henhold til insiderreglerne (stk.)		
Bestyrelse:		
Kristian Frederik Lennert	10	10
Anders Jonas Brøns, udtrådt i 2018	-	14.249
Hans Niels Boassen	10	10
Yvonne Jane Poulsen Kyed	10	10
Direktion:		
Martin Birkmose Kviesgaard	1.455	1.455

NOTER

(1.000 kr.)

2018

2017

29 Afledte finansielle instrumenter**Fast forrentede udlån afdækket med renteswap**

GrønlandsBANKEN anvender derivater til sikring af renterisikoen på fast forrentede aktiver og forpligtelser, som måles til amortiseret kostpris. Når visse kriterier er opfyldt, behandles sikringen regnskabsmæssigt som sikring af dagsværdi. Renterisikoen på de sikrede aktiver og forpligtelser indregnes til dagsværdi som en værdiregulering af de sikrede poster. Såfremt kriterierne for sikring ikke længere er opfyldt, amortiseres den akkumulerede værdiregulering af den sikrede post over den resterende løbetid.

Udlån

Amortiseret/nominal værdi	185.850	197.487
Regnskabsmæssig værdi	157.581	227.026

Afdækket med rente swap

Syntetisk hovedstol/nominal værdi	174.909	188.210
Regnskabsmæssig værdi	9.178	8.926

Fast forrentede udlån uden afdækning

Amortiseret/nominal værdi	24.863	16.789
Regnskabsmæssig værdi	27.965	19.111

Herudover har GrønlandsBANKEN indgået rente swap på i alt 10 mio. kr., til delvis afdækning af renterisikoen på bankens obligationsbeholdning.

NOTER

(1.000 kr.)

29 Afledte finansielle instrumenter

2018	Nominel værdi	Positiv markeds- værdi	Negativ markeds- værdi	Netto markeds- værdi
Valutakontrakter				
Spot	6.993	26	-1	25
Rentekontrakter				
Swaps	184.840	0	-10.307	-10.307
Aktiekontrakter				
Spot, køb	4	4	-5	-1
Spot, salg	4	5	-4	1
I alt	8	9	-9	0
I alt	191.841	35	-10.317	-10.282
2017				
Valutakontrakter				
Spot	0	0	0	0
Rentekontrakter				
Swaps	232.993	60	-11.879	-11.819
Aktiekontrakter				
Spot, køb	8	3	0	3
Spot, salg	8	0	-3	-3
I alt	16	3	-3	0
I alt	233.009	63	-11.882	-11.819

NOTER

(1.000 kr.)

29 Afledte finansielle instrumenter

Løbetidsfordeling efter restløbetid

2018

	Til og med 3 måneder		Over 3 måneder til og med 1 år	
	Nominel værdi	Netto markedsværdi	Nominel værdi	Netto markedsværdi
Rentekontrakter, Swaps	0	0	0	0
Valutakontrakter, Spot	6.993	25	0	0
Aktiekontrakter				
Spot, køb	4	-1	0	0
Spot, salg	4	1	0	0
I alt	8	0	0	0
I alt	7.001	25	0	0
	Over 1 år til og med 5 år		Over 5 år	
	Nominel værdi	Netto markedsværdi	Nominel værdi	Netto Markedsværdi
Rentekontrakter, Swaps	58.555	3.026	126.285	7.280
I alt	58.555	3.026	126.285	7.280

2017

	Til og med 3 måneder		Over 3 måneder til og med 1 år	
	Nominel værdi	Netto markedsværdi	Nominel værdi	Netto markedsværdi
Rentekontrakter, Swaps	0	0	25.558	413
Valutakontrakter, Spot	0	0	0	0
Aktiekontrakter				
Spot, køb	8	-3	0	0
Spot, salg	8	3	0	0
I alt	16	0	0	0
I alt	16	0	25.558	413
	Over 1 år til og med 5 år		Over 5 år	
	Nominel værdi	Netto markedsværdi	Nominel værdi	Netto markedsværdi
Rentekontrakter, Swaps	46.863	2.453	160.572	8.953
I alt	46.863	2.453	160.572	8.953

NOTER

(1.000 kr.)

30 Dagsværdi af finansielle instrumenter

Dagsværdi er det beløb som et finansielt aktiv kan handles til, eller det beløb en forpligtelse kan overdrages til, mellem kvalificerede, villige og uafhængige parter. Dagsværdien kan være indre værdi, såfremt indre værdi er beregnet på baggrund af underliggende aktiver og forpligtelser målt til dagsværdi.

Ved opgørelsen af dagsværdi anvendes værdiansættelseskategorier bestående af tre niveauer.

- Niveau 1: Noterede priser i et aktivt marked for samme type instrument, dvs. uden ændring i form eller sammensætning.
- Niveau 2: Noterede priser i et aktivt marked for lignende aktiver eller forpligtelser eller andre værdiansættelsesmetoder, hvor alle væsentlige input er baseret på observerbare markedsdata.
- Niveau 3: Værdiansættelsesmetoder, hvor eventuelle væsentlige input ikke er baseret på observerbare markedsdata.

Der foretages overførsel mellem kategorierne, hvis et instrument på balancedagen er klassificeret anderledes end ved begyndelsen af regnskabsåret. Ændringer i perioden er dog ikke et udtryk for ændringer i kreditrisikoen.

For noterede aktier og obligationer i niveau 1 og 2, fastsættes dagsværdien til noterede kurser og markedsdata på balancedagen.

Aktier i niveau 3 omfatter sektoraktier i selskaber, der samarbejder med omkring produkter, betalingsformidling og administration og måles til skønnede dagsværdier. Den skønnede dagsværdi er primært baseret på de priser, som kapitalandelene i henhold til aktionæroverenskomster ville kunne handles til, hvis de blev afhændet på balancedagen. Fastsættelse af dagsværdien af disse er behæftet med usikkerhed. For øvrige unoterede aktier hvor observerbare input ikke umiddelbart er tilgængelige, er værdiansættelsen forbundet med skøn, hvori indgår oplysninger fra selskabernes regnskaber.

For udlån vurderes nedskrivningerne at svare til ændringer i kreditkvaliteten. Forskellen til dagsværdier vurderes at være modtagne gebyrer og provisioner, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning samt for fastforrentede udlån tillige den renteniveauafhængige kursregulering, som udregnes ved at sammenholde den aktuelle markedsrente, med udlånenes pålydende rente.

Dagsværdien for tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker fastlægges efter samme metode som for udlån, idet banken dog ikke p.t. har foretaget nedskrivninger på tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker.

For variabelt forrentede finansielle forpligtelser i form af indlån og gæld til kreditinstitutter målt til amortiseret kostpris er forskellen til dagsværdier skyldige renter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning.

For fast forrentede finansielle forpligtelser i form af indlån og gæld til kreditinstitutter målt til amortiseret kostpris er forskellen til dagsværdi skyldige renter, som først forfalder til betaling efter regnskabsårets afslutning samt den renteniveauafhængige kursregulering.

NOTER

(1.000 kr.)

2018	Noterede priser niveau 1	Observerbare priser niveau 2	Ikke-observerbare priser niveau 3	I alt
i kr. 1.000				
Finansielle aktiver:				
Obligationer	878.073	0	1.020	879.093
Aktier	4.469	0	80.774	85.243
Domicilejendomme	0	0	207.265	207.265
Positiv markedsværdi af afledte finansielle instr.	0	35	0	35
I alt	882.542	35	289.059	1.171.636
Finansielle forpligtelser:				
Negativ markedsværdi af afledte finansielle instr.	0	10.317	0	10.317
I alt	0	10.317	0	10.317
2017	Noterede Priser niveau 1	Observerbare priser niveau 2	Ikke-observerbare priser niveau 3	I alt
i kr. 1.000				
Finansielle aktiver:				
Obligationer	884.680	0	9.999	894.679
Aktier	19.943	0	69.410	89.353
Domicilejendomme	0	0	207.728	207.728
Positiv markedsværdi af afledte finansielle instrum.	0	63	0	63
I alt	904.623	63	287.137	1.191.823
Finansielle forpligtelser:				
Negativ markedsværdi af afledte finansielle instrum.	0	11.882	0	11.882
I alt	0	11.882	0	11.882
i kr. 1.000	2018	2018	2017	2017
Finansielle instrum. indregnet til amortiseret kostpris:	Amort. kost.	Dagsværdi	Amort. kost.	Dagsværdi
Tilgodehavender hos kreditinstitutter og centralbanker	1.160.234	1.160.199	522.060	522.675
Udlån og andre tilgodehavender	3.472.174	3.485.646	3.335.119	3.344.106
Gæld til kreditinstitutter og centralbanker	22.565	22.565	22.670	22.670
Indlån og anden gæld	4.899.044	4.898.536	4.205.612	4.206.101
Afledte finansielle instrumenter:				
Renteswap	0	10.307	0	11.819

NOTER

(1.000 kr.)

31 Følsomhedsoplysninger

I forbindelse med bankens overvågning af markedsrisici og opgørelse af det tilstrækkelige kapitalgrundlag udføres en række følsomhedsberegninger, som inkluderer følgende markedsrisikovariabler:

Renterisiko:

Følsomhedsberegningen i relation til bankens renterisiko tager udgangspunkt i renterisikonøgletallet, der indberettes til Finanstilsynet. Dette nøgletal viser effekten på kernekapitalen efter fradrag ved en renteændring på 1 procentpoint svarende til 100 basispunkter. Beregningen viser at hvis den gennemsnitlige rente 31. december 2018 havde været 100 basispunkter højere ville årets resultat alt andet lige være t.kr. 19.297 lavere (2017 t.kr. 10.481 lavere) primært som følge af en negativ dagsværdiregulering af bankens beholdning af fastforrentede obligationer.

Valutarisiko:

Følsomhedsberegningen i relation til bankens valutarisiko tager udgangspunkt i valutaindikator 1-nøgletallet, der indberettes til Finanstilsynet. Valutaindikator 1 udtrykker et forenklet mål for omfanget af bankens positioner i fremmed valuta. Og beregnes som den største af summen af alle de korte valutapositioner og summen af alle de lange valutapositioner. Hvis banken den 31. december 2018 havde oplevet et tab på valutapositionerne på 2,5 pct. af valutaindikator 1, ville årets resultat før skat alt andet lige være t.kr. 127 lavere (2017: t.kr. 372 lavere) primært som følge af valutakursregulering på bankens beholdning af valuta.

Aktierisiko:

Hvis værdien af bankens aktiebeholdning den 31. december 2018 havde været 10 pct. lavere, ville årets resultat før skat alt andet lige være t.kr. 8.524 lavere (2017 t.kr. 8.935 lavere) som følge af en negativ dagsværdiregulering af aktieporteføljen.

Blandt de unoterede aktier indgår aktier med tilbagekøbsret, men ikke pligt for t.kr. 18.743. Tilbagekøbsretten kan udnyttes en gang om året i en periode på 14 dage og udløber i 3. kvartal 2019. GrønlandsBANKEN kan ikke afhænde aktierne til tredjepart før udløb af tilbagekøbsretten i 2019.

Ejendomsrisiko:

Hvis værdien af bankens ejendomme den 31. december 2018 havde været 10 pct. lavere, ville den negative værdiregulering af ejendomme alt andet lige udgøre t.kr. 20.727 før skat (2017 t.kr. 20.773 lavere).

NOTER

(1.000 kr.)

	2018	2017	2016	2015	2014
32 5 års hoved- og nøgletal					
Netto rente- og gebyrindtægter	313.597	309.546	289.760	284.174	293.457
Kursreguleringer	-1.546	-6.368	-12.899	-10.775	7.687
Andre driftsindtægter	5.385	5.240	4.854	6.002	5.657
Udgifter til personale og administration	157.407	152.528	144.207	139.414	136.440
Af- og nedskrivninger på materielle aktiver	6.765	6.840	5.981	6.150	9.160
Andre driftsudgifter	2.011	2.709	4.136	7.780	4.961
Nedskrivning på udlån og tilgodehavender m.v.	10.938	13.734	13.971	19.432	24.807
Resultat før skat	140.315	132.607	113.420	106.625	131.433
Skat	44.595	42.158	36.029	33.899	41.776
Årets resultat	95.720	90.449	77.391	72.726	89.657
Udvalgte balanceposter:					
Udlån	3.472.174	3.335.119	3.073.861	2.822.572	2.814.547
Indlån	4.899.044	4.205.612	4.822.362	4.741.477	3.739.768
Egenkapital	999.159	958.458	926.210	914.282	909.872
Aktiver i alt	6.164.536	5.355.010	5.911.496	5.846.450	4.849.621
Eventualforpligtelser	1.277.604	1.161.181	1.266.537	1.123.022	1.093.349
Officielle Nøgletal:					
Solvensprocent	22,7	22,7	21,2	20,8	20,3
Kernekapitalprocent	22,7	22,7	21,2	20,8	20,3
Egenkapitalforrentning før skat	14,3	14,1	12,3	11,7	14,7
Egenkapitalforrentning efter skat	9,8	9,6	8,4	8,0	10,0
Afkastningsgrad	1,6	1,7	1,3	1,2	1,9
Indtjening pr. omkostningskrone	1,79	1,75	1,67	1,62	1,75
Renterisiko	2,0	1,1	1,3	1,1	1,3
Valutaposition	0,5	1,6	2,4	5,6	3,1
Udlån plus nedskrivninger i forhold til indlån	73,1	82,2	66,2	61,7	77,5
Udlån i forhold til egenkapital	3,5	3,5	3,3	3,1	3,1
Årets udlånsvækst	5,0	8,5	8,9	0,3	-2,1
Liquidity Coverage Ratio	282,1	222,4	207,4	181,9	157,3
Summen af store eksponeringer	160,4	160,2	n/a	n/a	n/a
Andel af tilgodehavender med nedsat rente	0,9	0,6	0,8	0,9	0,7
Årets nedskrivningsprocent	0,2	0,3	0,3	0,6	0,7
Akkumuleret nedskrivningsprocent	3,5	3,1	2,9	2,8	2,4
Årets resultat pr. aktie	53,2	50,3	43,0	40,4	49,8
Indre værdi pr. aktie	555	532	515	508	505
Udbytte pr. aktie	30	30	55	55	55
Børskurs/årets resultat pr. aktie (PE)	10,3	12,9	14,3	15,4	12,3
Børskurs/indre værdi pr. aktie	1,0	1,2	1,2	1,2	1,2

NOTER

32 Nøgletalsdefinitioner

Solvensprocent

Kapitalgrundlag i procent af risikoeksponeringerne.

Kernekapitalprocent

Kernekapital efter fradrag i procent af risikoeksponeringerne.

Egenkapitalforrentning før skat

Resultat før skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Egenkapitalforrentning efter skat

Resultat efter skat i procent af gennemsnitlig egenkapital. Gennemsnitlig egenkapital beregnes som simpelt gennemsnit af primo og ultimo.

Afkastningsgrad

Årets resultat i forhold til aktiver i alt.

Indtjening pr. omkostningskrone

Netto rente- og gebyrindtægter, kursreguleringer og andre driftsindtægter i procent af udgifter til personale og administration, af- og nedskrivninger på immaterielle og materielle aktiver, andre driftsudgifter og nedskrivninger på udlån og tilgodehavender.

Renterisiko

Renterisiko i procent af kernekapital efter fradrag.

Valutaposition (valutaindikator 1)

Valutaindikator 1 er defineret af Finanstilsynet, udtrykker risikoen for tab på positioner i fremmed valuta, når valutakurserne ændrer sig. Risikoen beregnes overordnet som den største sum af henholdsvis positioner i valutaer hvor banken har et netto tilgodehavende, og sum af positioner hvor banken har en netto gæld.

Udlån i forhold til indlån

Udlån + nedskrivninger i procent af indlån.

Udlån i forhold til egenkapital

Udlån/egenkapital.

Årets udlånsvækst

Udlånsvækst fra primo året til ultimo året i procent.

Summen af store eksponeringer

Summen af store eksponeringer i procent af kapitalgrundlaget.

Andel af tilgodehavender med nedsat rente

Tilgodehavender med nedsat rente i procent af udlån + garantier + nedskrivninger.

Årets nedskrivningsprocent

Årets nedskrivninger i procent af udlån + garantier + nedskrivninger.

Akkumuleret nedskrivningsprocent

Samlede nedskrivninger i procent af udlån + garantier + nedskrivninger.

Årets resultat pr. aktie

Årets resultat efter skat/gennemsnitligt antal aktier. Gennemsnitligt antal aktier beregnes som vægtet gennemsnit af primo og ultimo.

Indre værdi pr. aktie

Egenkapital/antal aktier, ekskl. egne aktier.

Udbytte pr. aktie

Foreslået udbytte/antal aktier.

Børskurs i forhold til årets resultat pr. aktie

Børskurs/årets resultat pr. aktie.

Børskurs i forhold til indre værdi

Børskurs/indre værdi pr. aktie.

NOTER

33 Ledelseshverv

I henhold til Regnskabsbekendtgørelsens § 132 a, skal årsrapporten indeholde oplysninger om de ledelseshverv, som børsnoterede pengeinstitutters bestyrelses- og direktionsmedlemmer beklæder i erhvervsdrivende virksomheder.

I henhold til Lov om finansiel virksomhed § 80, stk. 8, skal banken mindst én gang årligt offentliggøre oplysninger om de hverv, som bestyrelsen har godkendt for personer, der ifølge lov eller vedtægter er ansat af bestyrelsen, jfr. Lovens § 80, stk. 1. Der bliver oplyst om disse forhold på www.banken.gl

Om bestyrelsesmedlemmerne og direktionen i GrønlandsBANKEN er følgende oplyst på tidspunktet for årsrapportens offentliggørelse:

Direktør Gunnar í Liða

født den 13. april 1960

indtrådt i bestyrelsen den 6. april 2005. Senest genvalgt i 2017. Aktuell valgperiode udløber i 2019.

Opfylder ikke Komiteen for god Selskabsledelses definition af uafhængighed.

Formand for Revisions- og risikoudvalget, Nomineringsudvalget og Vederlagsudvalget.

Bestyrelsesmedlem i:

Gist og Vist P/F (formand)

Gunnar í Liða er cand.polit. og har fra 1988 til 2010 været ansat i den finansielle sektor på Færøerne – indtil udgangen af 2010 som direktør i Færøernes største forsikringsselskab, hvor han fratrådte stillingen. Gunnar í Liða har derudover stor erfaring fra bestyrelsesarbejde i færøske selskaber, herunder finansiel virksomhed og en særlig indsigt i nordatlantisk økonomi og finansiering.

Direktør Kristian Frederik Lennert

INUPLAN A/S

født den 30. november 1956

indtrådt i bestyrelsen den 8. april 2003. Senest genvalgt i 2018. Aktuell valgperiode udløber i 2020.

Opfylder ikke Komiteen for god Selskabsledelses definition af uafhængighed.

Medlem af Revisions- og risikoudvalget, Nomineringsudvalget og Vederlagsudvalget.

Direktør i:

Ejendomsselskabet Issortarfik ApS

Kristian Frederik Lennert er cand. polyt. (civilingeniør indenfor byggeri) og har siden 1984 været ansat i INUPLAN A/S og siden 2002 som direktør i firmaet. Kristian Frederik Lennert har derudover erfaring fra bestyrelsesarbejde i grønlandske selskaber og har gennem sine ansættelser opnået indsigt i Grønlands økonomiske sammenhænge og samfundsforhold, herunder særligt bygge- og anlægsområdet.

NOTER

Kommerciel direktør, CCO Maliina Bitsch Abelsen

Air Greenland A/S

født den 7. februar 1976

indtrådt i bestyrelsen den 20. marts 2018. Aktuell valgperiode udløber i 2020.

Opfylder Komiteen for god Selskabsledelses definition af uafhængighed.

Medlem af Revisions- og risikoudvalget.

Bestyrelsesmedlem i:

Visit Greenland (formand)

Grønlands Rejsebureau A/S

Air Greenland ATO A/S

UN Board of Indigenous Peoples Partnership Programme

Maliina Abelsen er uddannet cand.scient.soc. og har en mastergrad i Policy and Applied Social Research. Hun har siden 2016 været kommerciel direktør i Air Greenland med ansvar for blandt andet kommerciel udvikling, salg og marketing. Maliina Abelsen var fra 2014 til 2016 direktør for Arctic Winter Games 2016. Fra 2015 til 2017 var Maliina Abelsen næstformand i bestyrelsen for TELE Greenland A/S. Maliina Abelsen var medlem af Inatsisartut fra 2009 til 2014 og har i perioden haft poster i Naalakkersuisut, senest som Naalakkersuisoq for Finansiering fra 2011 til 2013. Maliina Abelsen har tidligere været ansat i FN's menneskerettigheds-kommissariat i Genève og udenrigsdirektoratet i Nuuk.

Christina Funderup Bustrup

født den 16. august 1973

indtrådt i bestyrelsen den 25. marts 2015. Senest genvalgt i 2017. Aktuell valgperiode udløber i 2019.

Opfylder Komiteen for god Selskabsledelses definition af uafhængighed.

Medlem af Revisions- og risikoudvalget.

Christina F. Bustrup har som tidligere administrerende direktør for Nærpension A/S samt som medlem af Revisions- og risikoudvalget i en årrække erfaring med regnskabsaflæggelse og revision, hvorfor bestyrelsen anser hende for at være uafhængigt medlem af Revisions- og risikoudvalget med regnskabsmæssige kvalifikationer.

Christina F. Bustrup er uddannet cand.act (aktuar) og har derudover ledelsesuddannelser fra IMD Business School. Christina F. Bustrup har tidligere været administrerende direktør i Nærpension A/S og igennem en længere årrække COO (kundedirektør) i AP Pension.

Fhv. vicedirektør Lars Holst

født den 15. februar 1952

indtrådt i bestyrelsen den 25. marts 2015. Senest genvalgt i 2017. Aktuell valgperiode udløber i 2019.

Opfylder Komiteen for god Selskabsledelses definition af uafhængighed.

Medlem af Revisions- og risikoudvalget.

Lars Holst har som tidligere vicedirektør i Nykredit samt som medlem af Revisions- og risikoudvalget i en årrække erfaring med regnskabsaflæggelse og revision, hvorfor bestyrelsen anser ham for at være uafhængigt medlem af Revisions- og risikoudvalget med regnskabsmæssige kvalifikationer.

Bestyrelsesmedlem i:

Vestjysk Bank A/S (næstformand)

Arkitektgruppen A/S

Vækstfonden

Lars Holst er HD i regnskabsvæsen, har en Executive MBA og har gennemført managementforløb på Stanford University og IMD Business School. Lars Holst har været ansat i Nykredit i perioden 1987-2014 og har fra 1995 og til sin pension i 2014 fungeret som kreditchef. Lars Holst har udover en række bestyrelsesposter i danske finansielle virksomheder og ejendomsselskaber også været medlem af realkreditsektorens Grønlandsudvalg (2004-2014), samt siddet i Finansrådets Kreditudvalg (2010-2014).

NOTER

Kundechef Hans Niels Boassen**GrønlandsBANKEN A/S**

født den 1. juli 1963

Indtrådt i bestyrelsen den 6. december 2017. Aktuell valgperiode udløber i 2019.

Medlem af Revisions- og risikoudvalget.

Bestyrelsesmedlem i:

Fonden Nuummi Illorsuit Timersortarfiit – Godthåb-hallerne

Andelsboligforeningen Taliffik

Souschef Yvonne Jane Poulsen Kyed**GrønlandsBANKEN A/S**

født den 29. januar 1970

indtrådt i bestyrelsen den 23. marts 2011. Senest genvalgt i 2015. Aktuell valgperiode udløber i 2019.

Medlem af Revisions- og risikoudvalget samt Vederlagsudvalget.

Kunderådgiver Elise Love Nicoline Zeeb**GrønlandsBANKEN A/S**

født den 3. oktober 1960

Indtrådt i bestyrelsen den 1. november 2017. Aktuell valgperiode udløber i 2019.

Medlem af Revisions- og risikoudvalget.

Bankdirektør Martin Birkmose Kviesgaard**GrønlandsBANKEN A/S**

født den 23. maj 1966

indtrådt i direktionen den 1. marts 2006

Bestyrelsesmedlem i:

BEC a.m.b.a.

Fugleværnsfonden

OPLYSNINGER OM GRØNLANDSBANKEN

GrønlandsBANKEN

Imaneq 33
Postboks 1033
3900 Nuuk

AS-reg.nr. 39.070
CVR-nr. 80050410

Hjemstedskommune: Sermersooq

Telefon: +299 70 12 34
Telefax: +299 34 77 20

www.banken.gl
banken@banken.gl

Bestyrelse

Direktør Gunnar í Liða, formand
Direktør Kristian Frederik Lennert, næstformand
Kommerciel direktør, CCO Maliina Bitsch Abelsen
Kundechef Hans Niels Boassen *)
Christina Finderup Bustrup
Fhv. Vicedirektør Lars Holst
Souschef Yvonne Jane Kyed *)
Kunderådgiver Elise Love Nicoline Zeeb *)

*) Medarbejderrepræsentanter

Direktion

Bankdirektør Martin Birkmose Kviesgaard

Revisions- og risikoudvalg

Består af hele bestyrelsen

Vederlagsudvalg

Består af bestyrelsens formand, næstformand og et medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem

Nomineringsudvalg

Nomineringsudvalget består af bestyrelsens formand og næstformand.

Revision

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Imaneq 33, Nuuk

FINANSKALENDER OG FONDSBØRSMEDDELSER

Finanskalender for 2019

Årsrapport 2018	28. februar
Generalforsamling i Nuuk	27. marts
Delårsrapport for 1. kvartal 2019	08. maj
Delårsrapport for 1. halvår 2019	20. august
Delårsrapport for 1.– 3. kvartal 2019	31. oktober

Fondsbørsmeddelelser i 2018

22. februar	Årsrapport 2017
01. marts	Indkaldelse til ordinær generalforsamling
07. marts	Flagning af generalforsamlingsfuldmagter til bestyrelsen
14. marts	Indberetning af insiderhandel
15. marts	Flagning af generalforsamlingsfuldmagter til bestyrelsen
20. marts	Forløb af ordinær generalforsamling
25. april	1. kvartalsregnskab 2018
20. juni	Storaktionærmeddelelse – Greenland Holding A/S
20. juni	Storaktionærmeddelelse – Grønlands Selvstyre
15. august	Halvårsrapport 1. halvår 2018
22. august	Finanskalender 2019
03. oktober	Ændring i GrønlandsBANKENs bestyrelse
30. oktober	Rapport for 3. kvartal 2018
10. december	Dødsfald i bestyrelsen